

Erken Çocukluk Döneminde Riskli Oyuna Yetişkin Bakış Açısı

Zeynep Güven

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Okul Öncesi
Eğitim Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Ocak 2024
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü onayı

Prof. Dr. Ali Hakan Ulusoy
L.E.Ö.A. Enstitüsü Müdürü

Bu tezin Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarım.

Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek
Temel Eğitim Bölüm Başkanı

Bu tezi okuyup değerlendirdiğimizi, tezin nitelik bakımından Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans derecesinin gerekleri doğrultusunda hazırlandığını onaylarız.

Doç. Dr. Eda Yazgın
Tez Danışmanı

Değerlendirme Komitesi

1. Doç. Dr. Nihan Koran

2. Doç. Dr. Eda Yazgın

3. Yrd. Doç. Dr. Ayşe Bengisoy

ÖZ

Bu araştırmada erken çocukluk döneminde anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin riskli oyuna bakış açıları ve okul alanlarının riskli oyuna uygunluğunu incelemek amaçlanmıştır. Araştırma karma yöntem, sıralı açıklayıcı model kullanılarak yürütülmüştür. Araştırma Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Gazimağusa ilçesinde Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı'na bağlı devlet ve özel anaokulları ve kreşlerde gerçekleştirilmiştir. Araştırma 2022-2023 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde Ocak- Mayıs 2023, tarihleri arasında gönüllülük esasına dayanarak yürütülmüştür. Araştırmanın örneklemi 105 anne-baba, toplam 15 okuldan, 125 okul öncesi öğretmeni ve 10 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Katılımcıların kişisel bilgilerine araştırmacı tarafından hazırlanan demografik bilgi formları kullanılarak ulaşılmıştır. Araştırmanın nicel verileri 105 anne-baba ile 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği (Ebeveyn Formu), 125 öğretmen ile Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı- Öğretmen Formu kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmanın nitel verileri 30 anne-baba, 30 okul öncesi öğretmeni ve 10 okul yöneticisi ile uygulanan araştırmacı tarafından hazırlanmış yarı-yapılandırılmış görüşme formu ve 15 okulun oyun alanları gözlemi için yarı-yapılandırılmış gözlem formu ve 5 okulun oyun alanı görselleri kullanılarak elde edilmiştir. Tüm istatistiksel analizler için IBM SPSS 25.0 programı kullanılmıştır. Nitel veriler içerik analizi kullanılarak MAXQDA nitel analiz programı ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular incelendiğinde anne-baba, okul öncesi öğretmeni ve okul yöneticilerinin riskli oyunu güvenlik endişelerinden dolayı tehlikeli durumlar olarak tanımladıkları, riskli oyunun gerekliliğine inandıkları fakat korumacı tutumlarından dolayı riskli oyun uygulamalarında kısıtlayıcı tutumlar

sergiledikleri belirlenmiştir. Okul oyun alanlarının risk içeren oyunları destekleyici niteliklere kısmen sahip olduğu sonucuna varılmış ve oyun alanlarının riskli oyuna uygunluğunun geliştirilmesi için önerilerde bulunulmuştur. Sonuçlara dayalı olarak riskli oyuna dair farkındalığın ve riskli oyun uygulamalarının artırılmasına ve gelecek araştırmalara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Erken Çocukluk Döneminde Riskli Oyun, Oyuna Yetişkin Bakışı, Oyun Alanı Düzeni, Özgür Oyun, Açık Alanda Oyun

ABSTRACT

The aim of this study is to investigate the perspectives of parents, early childhood teachers and school principals on risky play in early childhood and the suitability of school playgrounds for risky play. Mixed method and explanatory sequential design were conducted in the study. The study was conducted in state and private preschools and kindergartens located in the Turkish Republic of Northern Cyprus, Famagusta district and affiliated with the Ministry of Education and Culture. The sampling procedure was carried out on the dates of January – May 2023 on a voluntary basis. The participants consisted of 105 parents, 125 preschool teachers, 10 school principals and 15 preschools. The demographic information form prepared by the researcher was conducted with the participants. The quantitative data were collected from Risky Game Allowance Scale for 4-6 Years Children conducted with 105 parents and Scale for the Attitudes Towards Risky Play at Early Childhood-Teacher Form conducted with 125 preschool teachers. The qualitative data were collected from semi-structured interview forms prepared by the researcher conducted with 30 parents, 30 preschool teachers and 10 school principals and semi-structured observation form prepared by the researcher conducted with 15 preschools and photographed observation of 5 preschools. The quantitative data were analysed using IBM SPSS 25.0 software. The qualitative data were analysed using MAXQDA software. Investigating the findings acquired from the analysis, it was revealed that parents, pre-school teachers and school principals define risky play as dangerous for safety concerns and believe that risky play is necessary, however, adults limit risky play exhibiting a protective attitude. In conclusion, school playgrounds were found to promote risky play partially and these areas were advised to improve in terms of

suitability for risky play. Based upon the results, suggestions were made for raising awareness on risky play, encouraging risky play and further research in the field.

Keywords: Risky Play during Early Childhood, Adults' Perceptions of Play, Playground Layout, Free Play, Outdoor Play

TEŞEKKÜR

Lisansüstü eğitimim boyunca bilgeliğiyle hayatıma dokunan, yalnızca akademik süreçte değil hayatımın her alanında bana ilham olan desteklerini hiçbir zaman eksik etmeyen tez danışmanım sayın Doç. Dr. Eda Yazgın'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Eğitimime ve gelişimime katkılarından dolayı sayın hocalarım Prof. Dr. Ayşe Işık Gürşimşek ve Doç. Dr. Nihan Koran'a teşekkür ederim.

Destekleriyle her zaman yanımda olan sonsuz sevgi ve inançları için aileme, babam Yılmaz Güven, annem Cihan Güven, kardeşim İrfan Güven, kuzenim Yasemin Yiğiter'e ve dostlarıma çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT	v
TEŞEKKÜR	vii
KISALTMALAR.....	xv
TABLO LİSTESİ.....	xvi
ŞEKİL LİSTESİ	xiv
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	4
1.2 Araştırmanın Amacı ve Önemi	7
1.3 Problem Cümlesi ve Alt Problemler	7
1.4 Sayıtlılar.....	8
1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları.....	9
1.6 Tanımlar.....	9
2 KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1 Sosyo-Kültürel Gelişim Kuramı’na Göre Oyun Kavramı	10
2.2 Psiko-Sosyal Gelişim Kuramı’na Göre Oyun Kavramı	10
2.3 Bilişsel Gelişim Kuramı’na Göre Oyun Kavramı	10
2.4 Oyun Türleri.....	11
2.5 Risk ve Tehlike Kavramları Tanımları.....	11
2.6 Riskli Oyun	11
2.7 Riskli Oyun Kategorileri.....	12
2.7.1 Büyük Yüksekliklerde Oyun	12
2.7.2 Yüksek Hızda Oyun	13

2.7.3 Tehlikeli Araç-Gereçlerle Oyun	13
2.7.4 Tehlikeli Unsurlara Yakın Oyun.....	13
2.7.5 İtiş-Kakış Oyunu	13
2.7.6 Çocukların Gözden Uzaklaşabileceği Oyun.....	13
2.7.7 Darbe İçerikli Oyun	13
2.7.8 Dolaylı Oyun	14
2.8 Riskli Oyunun Çocukların Gelişimine Katkıları.....	14
2.9 Riskli Oyunu Engelleyen Faktörler	15
2.10 Riskli Oyunun Teşvik Edilmesi	17
2.11 İlgili Araştırmalar	19
2.11.1 Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar.....	19
2.11.2 Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	23
3 YÖNTEM.....	30
3.1 Araştırmanın Yöntemi	30
3.2 Araştırmanın Modeli	30
3.3 Araştırmanın Evren ve Örneklemi	31
3.3.1 Araştırmanın Evreni	31
3.3.2 Araştırmanın Örneklemi.....	31
3.4 Veri Toplama Araçları.....	35
3.4.1 Nicel Veri Toplama Araçları	35
3.4.1.1 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği (Ebeveyn Formu)	35
3.4.1.2 Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı- Öğretmen Formu	36
3.4.2 Nitel Veri Toplama Araçları.....	37

3.4.2.1 Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu	37
3.4.2.2 Demografik Bilgi Formu	37
3.4.2.3 Okul Dış Alan Yarı-Yapılandırılmış Gözlem Formu	38
3.5 Verilerin Toplanması	38
3.6 Veri Analizi	40
3.6.1 Nicel Verilerin Analizi	40
3.6.2 Nitel Verilerin Analizi	42
3.7 Geçerlik ve Güvenirlik	42
3.7.1 Nicel Veri Toplama Araçlarının Güvenirlik Analizi	42
3.7.2 Nitel Verilerin Güvenirlik Analizi	44
3.8. Araştırmanın Etik Prosedürü	44
4 BULGULAR	45
4.1 Anne-Babaların Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Bulgular	45
4.1.1 Anne-Babaların Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Nicel Bulgular	45
4.1.1.1 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği'nin Değişkenlere Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları	45
4.1.1.2 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeğine Yönelik Bulgular	46
4.1.1.2.1 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Anne ya da Baba Olma Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	47
4.1.1.2.2 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Eğitim Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	48
4.1.1.2.3 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	49

4.1.1.2.4 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Gelir Durumu Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	50
4.1.1.2.5 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Çocuk Sayısı Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	52
4.1.1.2.6 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Çocuk Doğum Yılı Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	53
4.1.2 Anne-Babaların Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Nitel Bulgular	54
4.1.2.1 Anne-Babaların Riskli Oyun Tanımlarına İlişkin Bulgular	54
4.1.2.2 Anne-Babaların Risk ve Tehlike Kavramları Arasındaki Farklılaşma ve Tanımları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular	57
4.1.2.3 Anne-Babaların Çocuklarının Riskli Oyun Oynamalarını Gözlemleme Durumları ve Gözlemledikleri Riskli Oyun Türleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular	60
4.1.2.4 Anne-Babaların Çevrelerinde Çocuklarının Riskli Oyun Oynamasını Sağlayacak Uygun Alan Bulunma Durumları ve Bulunan Alanlara Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular	63
4.1.2.5 Anne-Babaların Evlerindeki Alanların Riskli Oyun İçin Yeterince Güvenli Olma Durumlarına Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular	69
4.1.2.6 Anne-Babaların Dış Alanların Riskli Oyun İçin Yeterince Güvenli Olma Durumlarına Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular	73
4.1.2.7 Anne-Babaların Çocuklarının Riskli Oyun Oynamalarını Destekleme Durumlarına İlişkin Bulgular	77
4.2 Öğretmenlerin Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Bulgular	79
4.2.1 Öğretmenlerin Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Nicel Bulgular	79

4.2.1.1 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Değişkenlere Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları.....	79
4.2.1.2 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Eğitim Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	80
4.2.1.3 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	81
4.2.1.4 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Mesleki Kıdem Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	83
4.2.1.5 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Okul Türü Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	84
4.2.1.6. Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Sınıf Mevcudu Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular	86
4.2.2 Öğretmenlerin Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Nitel Bulgular	87
4.2.2.1 Öğretmenlerin Riskli Oyun Tanımlarına İlişkin Bulgular	87
4.2.2.2 Öğretmenlerin Risk ve Tehlike Kavramları Arasındaki Farklılaşma ve Tanımları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular	90
4.2.2.3 Öğretmenlerin Riskli Oyuna Fırsat Verme Durumlarına İlişkin Bulgular	93
4.2.2.4 Öğretmenlerin Riskli Oyunu Engelleyen Faktörlere Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular	95
4.2.2.5 Öğretmenlerin Riskli Oyunun Çocukların Doğasında Olma Durumuna ve Nedenlerine Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular	98
4.2.2.6 Öğretmenlerin Riskli Oyun Gözlemleme Durumları ve Gözlemledikleri Riskli Oyun Türlerine İlişkin Bulgular	101
4.2.2.7 Öğretmenlerin Okullarda Bulunan Alanların Koşullarına Dair	

Görüşlerine İlişkin Bulgular	104
4.2.2.8 Öğretmenlerin Riskli Oyunun Çocuklar Üzerindeki Etkilerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	106
4.3 Yöneticilerin Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Bulgular	110
4.3.1 Yöneticilerin Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Nitel Bulgular	110
4.3.1.1 Yöneticilerin Riskli Oyun Tanımlarına İlişkin Bulgular	110
4.3.1.2 Yöneticilerin Risk ve Tehlike Kavramları Arasındaki Farklılaşma ve Tanımları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular	113
4.3.1.3 Yöneticilerin Okullarındaki Çocukların Riskli Oyun Oynamalarına Fırsat Verme Durumlarına İlişkin Bulgular	115
4.3.1.4 Yöneticilerin Riskli Oyunu Engelleyen Faktörlere Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	116
4.3.1.5 Yöneticilerin Okullarında Riskli Oyun Gözleme Durumlarına ve Gözlemedikleri Riskli Oyun Türlerine İlişkin Bulgular	118
4.3.1.6 Yöneticilerin Okullarında Çocukların Riskli Oyun Oynayabilecekleri Alanların Bulunma Durumları ve Bulunan Alanlara Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular	121
4.3.1.7 Yöneticilerin Riskli Oyunun Gerekliliğine Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular	123
4.3.1.8 Yöneticilerin Okullarında Önlem Alma Durumları ve Alınan Önlemlere İlişkin Bulgular	125
4.4 Okulların Dış Alanlarının Riskli Oyuna Uygun Olma Durumlarının Gözlemlenmesine İlişkin Bulgular	127
4.4.1 Okulların Dış Alanlarının Gözlem Formu Kullanılarak Gözlemlenmesine İlişkin Bulgular	127

4.4.2 Dış Alanları Gözlemlenen Okullara Ait Görsellerin İncelenmesine İlişkin Bulgular.....	130
4.4.2.1 Gözlemlenen Okul 1 (GO1)'in İncelenen Görsellerine Ait Bulgular	130
4.4.2.2 Gözlemlenen Okul 2 (GO2)'nin İncelenen Görsellerine Ait Bulgular	132
4.4.2.3 Gözlemlenen Okul 3 (GO3)'ün İncelenen Görsellerine Ait Bulgular	133
4.4.2.4 Gözlemlenen Okul 4 (GO4)'ün İncelenen Görsellerine Ait Bulgular	134
4.4.2.5 Gözlemlenen Okul 5 (GO5)'in İncelenen Görsellerine Ait Bulgular	136
5 SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	137
5.1 Öneriler	154
5.1.1 Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik Öneriler	154
5.1.2 Anne-Babalara Yönelik Öneriler	154
5.1.3 Oyun Alanlarına Yönelik Öneriler.....	154
5.1.4 Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler.....	154
KAYNAKLAR.....	156
EKLER.....	175
Ek 1: Anne-Babalar için Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	176
Ek 2: Öğretmenler için Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu.....	178
Ek 3: Okul Yöneticileri için Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu	180
Ek 4: Okul Oyun Alanı Yarı-Yapılandırılmış Gözlem Formu	182

KISALTMALAR

KKTC	Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
MEB	Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Anne-Babaların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları.....	32
Tablo 2: Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları.....	33
Tablo 3: Yöneticilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları.....	34
Tablo 4: Ölçeklerin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri.....	41
Tablo 5: Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ve Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği Alt Boyutları ve Güvenirlilik Analizi Bulguları.....	43
Tablo 6: 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği'nin Değişkenlere Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları.....	46
Tablo 7: Anne-Babaların Cinsiyet Durumuna Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin İncelenmesine İlişkin T-Testi Sonuçları.....	47
Tablo 8: Anne-Babaların Eğitim Durumlarına Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları.....	48
Tablo 9: Anne-Babaların Yaş Değişkenine Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD).....	49
Tablo 10: Anne-Babaların Gelir Değişkenine Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD).....	50
Tablo 11: Anne-Babaların Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD).....	52
Tablo 12: Anne-Babaların Çocuk Doğum Yılı Değişkenine Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD).....	53
Tablo 13: Anne-Babaların Sizce Riskli Oyun Nedir? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	55

Tablo 14: Anne-Babaların Risk ve Tehlike Kavramları Arasında Fark Var Mıdır? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	58
Tablo 15: Anne-Babaların Daha Önce Çocuğunuzun Riskli Oyun Oynadığına Dair Gözleminiz Oldu Mu? Sorusuna İlişkin Görüşleri	60
Tablo 16: Anne-Babaların Çevrelerinde Riskli Oyuna Uygun Alan Bulunması Durumu ve Bulunan Alanlara Dair Görüşleri.....	64
Tablo 17: Anne-Babaların Evlerindeki Alanların Çocuklarının Riskli Oyun Oynaması İçin Yeterince Güvenli Olup Olmamasına İlişkin Görüşleri.....	69
Tablo 18: Anne-Babaların Dış Alanların Çocuklarının Riskli Oyun Oynaması İçin Yeterince Güvenli Olma Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	73
Tablo 19: Anne-Babaların Çocuklarının Riskli Oyun Oynamalarını Destekleme Durumlarına İlişkin Görüşleri.....	77
Tablo 20: Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Değişkenlere Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları.....	80
Tablo 21: Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın İncelenmesine İlişkin T-Testi Sonuçları.....	81
Tablo 22: Yaş Değişkenine Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD).....	82
Tablo 23: Meslek Kıdem Değişkenine Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD).....	83
Tablo 24: Okul Türü Değişkenine Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD).....	85
Tablo 25: Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD).....	86
Tablo 26: Öğretmenlerin Sizce Riskli Oyun Nedir? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	88

Tablo 27: Öğretmenlerin Risk ve Tehlike Kavramları Arasında Fark Var Mıdır? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	90
Tablo 28: Öğretmenlerin Sınıfınızda Çocukların Riskli Oyun Oynamalarına Fırsat Veriyor Musunuz? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	93
Tablo 29: Öğretmenlerin Sizce Riskli Oyunu Engelleleyen Faktörler Nelerdir? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	95
Tablo 30: Öğretmenlerin Sizce Riskli Oyun Çocuğun Doğasında Var Mıdır? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	98
Tablo 31: Öğretmenlerin Sınıfınızda Bulunan Çocukların Riskli Oyun Oynadıklarına Yönelik Gözlemlerinizi Oldu Mu? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	102
Tablo 32: Öğretmenlerin Bulunduğunuz Okul Çocukların Riskli Oyun Oynamaları İçin Uygun Koşullara Sahip Mi? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	104
Tablo 33: Öğretmenlerin Sizce Riskli Oyunun Çocuklar Üzerindeki Etkileri Nelerdir? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	107
Tablo 34: Yöneticilerin Sizce Riskli Oyun Nedir? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	111
Tablo 35: Yöneticilerin Risk ve Tehlike Kavramları Arasında Fark Var Mıdır? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	113
Tablo 36: Yöneticilerin Okulunuzdaki Çocukların Riskli Oyun Oynamalarına Fırsat Veriyor Musunuz? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	115
Tablo 37: Yöneticilerin Riskli Oyunu Engelleleyen Faktörlere İlişkin Görüşleri.....	116
Tablo 38: Yöneticilerin Okulunuzdaki Çocukların Açık Alan Oyunlarında Riskli Oyun Oynadıklarını Gözlemlediniz Mi? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	118
Tablo 39: Yöneticilerin Okulunuzda Çocukların Riskli Oyun Oynayabilecekleri Açık ve Kapalı Fiziksel Alanlar Mevcut Mu? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	121

Tablo 40: Yöneticilerin Çocukların Riskli Oyun Oynamaları Sizce Gerekli Midir? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	123
Tablo 41: Yöneticilerin Okulunuzun Açık Alanlarında Olumsuz Durumlara Neden Olacak Şekilde Oynanan Riskli Oyunlar İçin Gerekli Önlemler Alınıyor Mu? Sorusuna İlişkin Görüşleri.....	126
Tablo 42: Okulların Dış Alanlarının Riskli Oyuna Uygun Olma Durumlarına İlişkin Bulgular.....	128

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1: Gözlemlenen Okul 1 (GO1)'de Bulunan Açık Oyun Alanı	130
Şekil 2: Gözlemlenen Okul 1 (GO1)'de Bulunan Kapalı Oyun Alanı.....	131
Şekil 3: Gözlemlenen Okul 1 (GO1)'in Kapalı Oyun Alanında Bulunan Tırmanma Duvarları.....	131
Şekil 4: Gözlemlenen Okul 2 (GO2)'de Bulunan Geleneksel Oyun Alanı Ve Açık Oyun Alanı.....	132
Şekil 5: Gözlemlenen Okul 2 (GO2)'de Bulunan Ekolojik Alan.....	132
Şekil 6: Gözlemlenen Okul 2 (GO2)'de Bulunan Açık Oyun Alanı.....	133
Şekil 7: Gözlemlenen Okul 3 (GO3)'te Bulunan Kapalı Oyun Alanı.....	133
Şekil 8: Gözlemlenen Okul 3 (GO3)'te Bulunan Kapalı Oyun Alanı.....	134
Şekil 9: Gözlemlenen Okul 4 (GO4)'ün Açık Oyun Alanında Bulunan Yapılandırılmamış Materyaller.....	134
Şekil 10: Gözlemlenen Okul 4 (GO4)'ün Oyun Ekipmanlarının Bulunduğu Oyun Odası.....	135
Şekil 11: Gözlemlenen Okul 4 (GO4)'ün Açık Oyun Alanında Bulunan Araç-Gereçler.....	135
Şekil 12: Gözlemlenen Okul 5 (GO5)'te Bulunan Geleneksel Oyun Alanı.....	136

Bölüm 1

GİRİŞ

Erken çocukluk dönemi çocukların ilerleyen zamanda hayatlarının temelini oluşturması açısından kritik öneme sahiptir (Ayan ve Memiş, 2012; Tunçeli ve Zembat, 2017). Okul öncesi eğitim dönemi 0-6 yaş aralığını ve doğumdan temel eğitime kadar uzanan zamanı kapsayan erken çocukluk döneminde çocukların en hızlı büyüme ve gelişimlerinin görüldüğü dönemdir (Oktay, 1999; Tunçeli ve Zembat, 2017).

Oyun doğumundan itibaren çocuğun hayatındadır. Alanyazın incelendiğinde oyunun farklı biçimlerde tanımlandığı görülmüştür. Ayan ve Memiş'e göre (2012) oyun çocukların ilerleyen yaşamlarına hazır bulunuşluklarını arttıran en doğal öğrenme ortamını oluşturur. Oyun gerçek hayatta karşılaşılan durumların hafifletilmiş halidir (Demir, 2010; akt: Aytaş ve Uysal, 2017).

Çocuklar oyun ile gelişimlerini tamamlar ve beceriler kazanır. Oyun çocuğun dil gelişimine, sosyal gelişimine, duygusal gelişimine ve zihinsel gelişimine olumlu açıdan katkı sağlar (Wellhousen ve Kieff, 2001; Aksoy ve Dere-Çiftçi, 2022; Katlav, 2019). Oyun çocuk için beslenme, barınma gibi temel bir ihtiyaçtır. Fiziksel aktivitelere dayalı oyunlar obeziteyi engeller ve sağlıklı toplum yapısını desteklemektedir (Ayan ve Memiş, 2012). Öğretmenler, çocukların oyun sırasındaki tutum ve davranışlarından, çocukların gelişimlerine dair önemli bilgiler elde edebilirler. Oyun aynı zamanda çocuğun, kendini ve dış dünyayı tanımasını, araştırmasını, kendisi ve dış dünya hakkında bilgi edinmesini sağlar (Pehlivan, 2016). Çocuklar oyun aracılığıyla duygu durumlarını yansıtabilmektedir. Çocuklar,

sosyalleşme yöntemlerinden biri olan oyun ile kendi duygularının ve fikirlerinin farkına varabilir, çevrelerini tanır ve çevre ile bağlantı kurarlar (Aral, 2000; akt: Özdenk, 2007:51).

Oyun türleri fiziksel/hareketli oyun, nesne oyunu, hayali oyun, sözel oyun, kurallı oyun alt başlıklarından oluşmaktadır (Aksoy ve Dere-Çiftçi, 2014). Riskli oyun fiziksel oyunun bir örneğidir. Riskli oyun çocuğun kendi potansiyelini zorlamasına ve sınırlarını görebilmesine fırsat veren bir oyundur (Sandseter, 2013).

Cevher-Kalburan'ın (2014a) araştırmasında vurguladığı üzere; risk kelimesi anlamsal olarak incelendiğinde Türk Dil Kurumu'nun oluşturduğu Genel Türkçe Sözlük'te (www.tdk.gov.tr) “zarara uğrama tehlikesi” olarak tanımlanmıştır. Bu tanımın yanı sıra Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nde “zararı göze almak” şeklinde açıklanmıştır. Boyer'in (2006) tanımına göre risk alma eylemi olumsuz, istenmeyen durumlara sebebiyet verebilme ihtimaline sahip eylemlerde bulunmaktır. Anji Oyunu'nun yaratıcısı olan Cheng Xueqin'in (Coffino ve Bailey, 2019) betimlemesine göre “risk” kavramı derin öğrenmenin ve problem çözme becerisinin mutlak ve doğru kazanımının ve uygulanmasının temelini oluşturmaktadır.

Sandseter (2007a) riskli oyunu yaralanma riski olan heyecan verici deneyimler içeren oyun olarak tanımlamıştır. Riskli oyun araştırmacılar tarafından yapılan gözlem ve görüşmeler sonucunda sekiz kategoriye ayrılmıştır. Bu kategoriler büyük yüksekliklerde oyun, yüksek hızda oyun, tehlikeli araç-gereçlerle oyun, tehlikeli unsurlara yakın oyun, itiş-kakış oyunu, çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun, darbe içerikli oyun, ve dolaylı oyun şeklinde belirlenmiştir (Sandseter 2007a, 2009b; Kleppe ve diğ., 2017; akt: Sandseter, Kleppe ve Sando, 2020). Büyük yüksekliklerde oyun düşme riski içeren tırmanma, sarkma/sallanma, yüksek bir yerde dengede durma gibi fiziksel aktivitelerden oluşur. Yüksek hızda oyun bir nesne veya biri ile çarpışma

riski içeren yüksek hızda bisiklet sürme, sallanma, kayma veya yüksek hızda kontrolsüz koşma gibi fiziksel aktivitelerdir. Tehlikeli araç gereçlerle oyun yaralanma riski olan bıçak, çekiç, iğne, iplik, halat gibi aletler ile oynanan oyunlardır. Su, ateş ve kayalık gibi unsurlara yakın; üzerinden veya içine düşme riski olan oyunlar tehlikeli unsurlara yakın oyun olarak adlandırılır. İtiş-kakış oyunu çocukların birbirine zarar verme riski olan güreşme, boğuşma, dövüşme ve çubuklarla kılıç oyunlarını içermektedir. Çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun çocukların yetişkin gözetimi olmadan sınır veya bariyer olmayan orman gibi yerlerde yaptığı keşif, yürüyüş ve gezileridir. Darbe içerikli oyun çocukların eğlence amacıyla oyuncaklarını çit veya duvar gibi yerlere yinelenen bir biçimde çarptıkları oyunlardır. Dolaylı oyun çocukların genellikle kendilerinden büyük yaştaki çocukların riskli oyun oynamalarını gözlemledikleri bir riskli oyun türüdür (Sandseter, Kleppe ve Sando, 2020; Cevher-Kalburan, 2014a). Darbe içerikli oyun ve dolaylı oyun genellikle 0-3 yaş grubunda gözlemlenen (Kleppe ve diğ., 2017) riskli oyun türleri olmakla birlikte yaşı daha büyük çocukların da bu tür riskli oyunlara katılım gösterdikleri gözlemlenmiştir (Sandseter, Kleppe ve Sando, 2020).

Riskli oyunun çocukların gelişimine olumlu katkıları üzerine birçok çalışma bulunmaktadır. Riskli oyun çocukların motor gelişimi ve risk yönetimi becerilerine katkı sağlayarak aynı zamanda çocukların kendilerini yeterli bireyler olarak görmelerine yardımcı olur (Play Safety Forum, 2022; Gallahuevd ve diğ., 2014; akt: Dereobalı ve Çandır, 2021). Fiziksel aktivitesi yüksek çocukların çocukluk döneminde ve gelecekte daha sağlıklı bireyler oldukları ve riskli oyunun heyecan verici deneyimler sayesinde fiziksel aktiviteyi arttırdığı görülmüştür (Haskell ve diğ., 2009; Sandseter, 2010; Engelen ve diğ., 2013; Pellegrini ve Smith, 1998; akt: Sando, Kleppe

ve Sandseter, 2020). Little ve Wyver (2008) riskli oyunun çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal gelişimlerine katkı sağladığını vurgulamıştır.

Çocukların yaralanma riskinin ebeveynlerin güvenlik endişelerini artırması dolayısıyla korumacı tutum sergileyen anne-babalar çocuklarının riskli oyun oynamalarını engelleyebilmektedir (Boufous ve diğ., 2004; akt: Little, 2010; Baluja ve McGinn, 2012; akt: Brussoni ve diğ., 2012). Riskli oyun uygulamalarının sınırlandırılmasının çocukların gelişimlerini olumsuz yönde etkilediği de bilinmektedir (Eager ve Little, 2011; Brussoni ve diğ., 2012). Bu duruma çözüm olarak Brussoni ve diğ. (2012) oyun alanlarının güvenlik önlemleri ışığında çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat verilmesini önermektedir.

1.1 Problem Durumu

Alanyazında riskli oyunların genellikle dış alanlarda ve serbest oyun sırasında gözlemlendiğine dair birçok araştırma bulunmaktadır (Sandseter, 2007a,b; akt: Sandseter ve Kennair, 2011; Little ve Wyver, 2010; Sandseter, 2009a; Stephenson, 2003; akt: Chaney, 2018).

Günümüzde çocukların açık alan ve serbest oyun imkanlarının azaldığı bilinmektedir (Brussoni ve diğ., 2012). Yapılan çalışmalarda anne-babaların çocuk güvenliğine dair endişeleri ve korumacı tutumları, trafik (Valentine, 1997; Clements, 2004; Tandy, 1999; Carver ve diğ., 2008; akt: Brussoni ve diğ., 2012), teknolojik gelişmeler sonucunda çocukların bilgisayar oyunlarına yönelmesi (Onur ve Güney, 2004), dışarıda açık alanların azalması (Clements, 2004), çocukların kapalı alanlarda daha çok vakit geçirmeleri (Aral ve Karaca, 2020; Clements, 2004) gibi faktörler çocukların açık alanda oyun oynama imkanlarındaki düşüşün sebepleri olarak belirlenmiştir.

Eager ve Little (2011) risk almamanın bireylerde doğrudan veya dolaylı olarak yarattığı olumsuz etkileri Risk Eksikliği Bozukluğu (Risk Deficit Disorder) olarak tanımlamışlardır. Çocukların riskli oyunlarının sınırlandırılması halinde obezite, endişe bozukluğu, öğrenme, algılama ve muhakeme becerilerinde azalma ile sonuçlanabilmektedir.

Riskli oyunu etkileyen unsurlara dair yapılan araştırmalarda farklı sonuçlar elde edilmiştir (Stephenson, 2003; Steinsvik, 2004; Morrongiello ve Lessard, 2007; Bundy ve diğ., 2009; Sandseter, 2009b; Little ve Eager, 2010; Sandseter, 2012; Sandseter, 2013; akt: Moralı, 2019). Cevher-Kalburan (2014a) erken çocukluk döneminde riskli oyun hakkında yapılan araştırmaları incelediği araştırmasında riskli oyunu etkileyen unsurları çocuğa, yetişkine ve fiziksel ortama ilişkin faktörler olarak üç kategoride incelemiştir. Bu araştırmada erken çocukluk döneminde riskli oyunu etkileyen unsurlardan yetişkine ve fiziksel ortama ilişkin faktörler incelenmiştir.

Vygotsky (1978) çocukların yeni bilgiler edinme ve anlama sırasında önceden öğrendikleri bilgileri kullandıklarını vurgulamıştır. Çocukların edindikleri bilgilerin kaynağını yetişkinler ve büyük çoğunlukla anne-baba ve öğretmenler oluşturmaktadır (Turgut-Kurt, 2022). Bu bağlamda yetişkinlerin risk algılarının ve riskli oyuna bakış açılarının çocukların riskli oyun oynamalarını olumlu veya olumsuz şekilde etkilediği vurgulanmaktadır (Sandseter, 2009c; akt: Karakuzu, 2023).

Risk algılayabilme ve yönetebilme davranışları çocukların kazanması gereken en temel becerilerdendir. Oyun ise çocukların riski yaşamaları ve yönetebilmeleri için fırsat sunan bir araçtır. Çocuklar risk becerilerini geliştirebilmeleri için oyun yolu ile riski tanıma ve aşma fırsatı elde ederler (Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017).

Oyun aracılığı ile yaratıcılık becerileri gelişen çocuk kendine ait düşünceler üreterek bu düşünceleri uygular (Russ, 2003; Pellegrini ve Smith, 1998). Oyunun

faydaları nedeni ile çocuklara etkin oyun ortamlarının sunulması önemlidir. Çünkü gelişimin koşulu fiziksel aktiviteler ile birlikte gelen fiziksel çevre ve sosyalleşme fırsatlarını yaratan sosyal çevredir (Çelik ve diğ., 2019). Çocukların kazanması gereken en kritik özelliklerden biri sosyal yetkinliktir. Sosyal yetkinlik oyun ile beraber kazanılabilir. Sosyal yetkinlik çocuğun çevresi ile uyum sağlamayı başarmasıdır (Sandseter, 2013).

Riskli oyunun çocuklar için faydalarını bilip mekânları bu faydaları hayata geçirecek şekilde tasarlayan ve çocuğun yüksek yararı doğrultusunda yönlendirici rol oynayan öğretmen, anne-baba, okul müdürü, politikacı ve yöneticilerin kısacası toplumun her bireyinin teşvik edici ve güdüleyici olması gerekmektedir (Coffino ve Bailey, 2019). Güvenlik anlamında fazla yapılandırılmış ortamlardan çocuklar keyif almazlar (Özgüner ve Şahin, 2009).

Yetişkinlerin riskli oyun hakkında kazandıkları farkındalık sayesinde yönlendirici, teşvik edici rol üstlenmeleri, çocukların gelişimlerine uygun oyun tecrübelerini gerçekleştirebilecekleri fırsatlar yaratmaları; çocukların öğrenmeleri ve deneyim kazanımlarının ilişkili olduğunu bilmeleri ile başlamaktadır. Çocukların gelişimlerine uygun oyunlar oynamalarının öğrenmeleri yolunda edindikleri tecrübe olduğunu bilen yetişkinler, çocuklara anlayışla yaklaşarak çocukların yeni deneyimlerini kendi tecrübeleri ışığında çözmeleri ve bilgi birikimlerini zenginleştirmeleri için özgür ortamlar yaratırlar (Coffino ve Bailey, 2019).

Okul öncesi dönem hareket gelişimi açısından hassas bir dönemdir (Little ve diğ., 2011). Erken çocukluk döneminde çocukların riskli davranış sergileyebilme düzeylerini iyileştirmeleri ve özümsemeleri için olanak sağlamak riskli oyun aktivitelerinin 0-6 yaş eğitim mekânlarına uyarlanması öncelikli bir olgudur (Brussoni ve diğ., 2014; Nikiforidou ve diğ., 2012).

1.2 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı KKTC’de erken çocukluk dönemindeki çocukların riskli oyun oynamalarını etkileyen unsurlara karşı anne-babaların, öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin bakış açılarının ve okul dış alanlarının riskli oyuna uygunluklarının incelenmesidir.

Riskli oyuna yetişkin bakış açılarının belirlenmesi amacı doğrultusunda, yetişkin tutumlarının bakış açıları ile çocukların riskli oyun aktivitelerini ne düzeyde gerçekleştirebildikleri sebep sonuç bağlamında incelenecektir. Risk unsuru çocuğun oynadığı oyunların ve çocuğun var oluşunun bir parçasıdır. Riskli oyuna katılım gösteren çocukların özgüvenleri, analitik düşünme becerileri, riski yönetme ve yaratıcılık unsurları desteklenmektedir. Bu sebeplerden dolayı, çocuklar için risk durumları barındıran mekanlar sunmak eğitimci ve ebeveynlerin yerine getirmesi gereken kritik öneme sahip görevlerdendir (Cevher-Kalburan, 2014a). Riskli oyunun gelişim düzeyi, çocuk ruh sağlığı ve kişilik gelişim çerçeveleri doğrultusunda çocuk açısından önemi ve gerekliliği sebebiyle riskli oyun eğitim ve aile gibi yetişkin gözetimi bulunan ortamlarda uygulanması ve yetişkinler tarafından desteklenmesi gereken oyun türlerindendir. Bu araştırma riskli oyunun uygulamasının geliştirilmesi ve riskli oyunun uygulanması önündeki engelleyici durumların gözlemlenmesi açısından önemlidir. Bu araştırma farkındalık kazandırma amacı güden bir çalışmadır.

1.3 Problem Cümlesi ve Alt Problemler

Erken çocukluk dönemindeki çocukların riskli oyun faaliyetlerinin destek ve engel durumlarının anne-baba, öğretmen ve okul yöneticilerinin bakış açılarına göre incelenmesi, çocukların riskli oyun oynayıp oynamadıklarının belirlenmesi problem durumunu oluşturmaktadır.

Okul öncesi dönemde anne-baba, öğretmen ve okul yöneticilerinin riskli oyuna bakış açıları nasıldır?

Alt Problem Cümleleri

1. Okul öncesi dönemdeki çocukların anne-babalarının riskli oyuna bakış açıları anne-baba olma durumu, eğitim düzeyi, anne-babanın yaşı, gelir durumu, ailedeki çocuk sayısı, çocuğun yaşı değişkenlerine göre farklılaşır mı?
2. Anne-babaların riskli oyun tanımları nelerdir?
3. Anne-babaların gözlemledikleri riskli oyunlar nelerdir?
4. Anne-babaların riskli oyun alanlarına yönelik, riskli oyunu destekleme ve riskli oyunu gözlemlleme durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
5. Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyuna bakış açıları öğretmenlerin yaş, mesleki kıdem, okul türü ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre farklılaşmakta mıdır?
6. Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyuna bakış açıları nasıldır?
7. Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyun tanımları nelerdir?
8. Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyuna fırsat verme engelleme durumlarına ilişkin görüşleri nelerdir?
9. Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyunu gözlemlleme, riskli oyun alanları ve riskli oyunun etkilerine ilişkin görüşleri nelerdir?
10. Okul yöneticilerinin riskli oyuna bakış açıları nasıldır?
11. Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitim gördükleri okulların açık alan tasarım özellikleri evrensel standartlara göre riskli oyuna uygun mudur?

1.4 Sayıtlar

Araştırmaya gönüllü katılan öğretmen, yönetici ve anne-baba katılımcıların ölçek ve görüşme sorularını samimiyetle, tarafsız ve doğru bir biçimde yanıtladıkları,

araştırmacının tüm katılımcılara aynı tutumu sergileyerek araştırmayı yürüttüğü varsayılmaktadır.

1.5 Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmanın örneklemini KKTC'nin Mağusa ilçesinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet anaokulları, özel anaokulları ve kreşler, bu okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenleri, okul yöneticileri ve eğitim gören çocukların anne-babaları ile sınırlıdır. Araştırma 2022-2023 eğitim öğretim yılının Ocak 2023 ve Mayıs 2023 tarihleri arasında uygulanan veri toplama süreci ile sınırlıdır. Ayrıca araştırmanın verileri 125 okul öncesi öğretmeni ve 105 anne-baba ile uygulanan ölçek formu, 30 okul öncesi öğretmeni, 30 anne-baba ve 10 okul yöneticisi ile uygulanan görüşme ve 15 okulun oyun alanlarının gözlemi ve fotoğraf incelemesi ile sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Risk: “Zarara uğrama tehlikesi (TDK, 2023).”

Tehlike: “Büyük zarar veya yok olmaya yol açabilecek durum; muhatara (TDK, 2023).” Çocukların fark edemediği zarar ve yaralanma kaynağı (Brussoni ve diğ., 2012; Wallach, 1992; akt: Tremblay ve diğ., 2015).

Riskli Oyun: Yaralanma ihtimali olan heyecan verici fiziksel oyun (Sandseter ve Kennair, 2011; Sandseter, 2007; Sandseter, 2009; akt: Tremblay ve diğ., 2015).

Risk Eksikliği Bozukluğu: Riskin sağlıklı biçimde çocukların oyunlarından kaldırılması ve bu durumun dolaylı olarak yarattığı sorunlar Eager ve Little (2011) tarafından Risk Eksikliği Bozukluğu (Risk Deficit Disorder) olarak tanımlanmıştır.

Bölüm 2

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1 Sosyo-Kültürel Gelişim Kuramı'na Göre Oyun Kavramı

Lev Vygotsky'nin sosyo-kültürel kuramına göre, oyun toplumsal yapının yani kültürün ve kişiliğin sonucudur. Oyun sosyalleşme ve kültür ile aktarılır. Yakınsak gelişim alanı toplumsal bağ ile kurulur. Vygotsky'e göre oyun çocukların bilişsel gelişime katkı sağlar (Aksoy ve Dere-Çiftçi, 2014) ve gelişimlerinin yapı taşıdır. Oyun kazandırdığı tecrübe ile çocukların üst düzey düşünme becerilerinin desteklenmesini sağlar (Johnson ve diğ., 1999; akt: Tutgut-Kurt, 2022).

2.2 Psiko-Sosyal Gelişim Kuramı'na Göre Oyun Kavramı

Erik Erikson, oyunu karakter becerilerini geliştiren bir bağlam olarak tanımlamıştır. Gelişim aşamalarına katkı sağlayan oyun kültür ve insan biyolojisinin bir ürünüdür. Çocukların kendilerini tanımlama, duygularını düzenleme ve yaratıcılıklarını geliştirme bağlamında önemlidir (Aksoy ve Dere-Çiftçi, 2014).

2.3 Bilişsel Gelişim Kuramı'na Göre Oyun Kavramı

Jean Piaget oyun kuramını bilişsel gelişim üzerinde yoğunlaşmıştır. Piaget'e göre oyun, çocukların gelişim aşamalarını düzenleyen ve geliştiren kabiliyetlerinin öne çıkarılması açısından fırsatlar sunan aktivitelerdir (Çakırer, 2017: 387). Oyun ve bilişsel gelişim iç içe geçmiş birbirini etkileyen iki kavram olmakla beraber oyun bilişsel gelişimin her aşaması ile uyum içerisinde ilerleyen ve birbirlerini tamamlayan iki kavramdır (Baykoç Dönmez, 1992; akt. Bozkurt ve diğ., 2019). Piaget zihinsel

gelişimi aşamalara ayırmıştır, aynı zamanda oyun gelişimi için de aşamalar belirlemiştir (Kaya, 2013; akt. Bozkurt ve diğ., 2019).

2.4 Oyun Türleri

Oyun türleri fiziksel/hareketli oyun, nesne oyunu, hayali oyun, sözel oyun, kurallı oyun alt başlıklarından oluşmaktadır (Aksoy ve Dere-Çiftçi, 2014).

2.5 Risk ve Tehlike Kavramları Tanımları

Risk ve tehlike kavramları birbirine benzer anlamlarda kullanılan fakat anlamsal açıdan farklı olan kavramlardır. Fiziksel oyunun alt basamaklarından biri olan riskli oyun olgusunun anlaşılması ve uygulanması için risk ve tehlike ifadelerinin ayırt edilmesi gerekmektedir. Risk durumu farklı olası sonuçları olan bir kavram iken tehlike sonucun olumsuz olduğu kesin olan durumları ifade eder (Cevher-Kalburan, 2014a).

2.6 Riskli Oyun

Fiziksel oyunun bir örneği olan riskli oyun son zamanlarda adından sıkça söz ettiren bir tür olmuştur. Riskli oyun çocukta coşku, heyecan hissini ani değişimler, gündelik etkinliklerden farklı fiziksel aktiviteler ve uç deneyimler yoluyla uyandırması özellikleri itibariyle risk ile karşılaşma olasılığını barındıran yeni bir oyun türüdür (Sandeseter, 2010). Riskli oyun çocuğun kendi potansiyelini zorlamasına ve sınırlarını görebilmesine ve risk ile tanışmasına fırsat veren bir oyundur (Sandseter, 2013). Riskin farklı unsurları vardır. Bunlar; sosyal risk, duygusal risk ve fiziksel risk olarak ayrılır (Edgington, 2007). Riskli oyunlar çocukların yaralanmak, düşmek, çarpışmak gibi çeşitli tehlikelerle karşılaştığı ama yaşadıkları korku, heyecan ve adrenalin ile yaptıkları tehlikeli etkinliklerden keyif aldıkları ve giriştikleri etkinliklerde

kullandıkları fiziksel beceriler, analitik karar verme gibi çeşitli beceriler sayesinde eş benzeri olmayan bir oyun deneyimi yaşamalarıdır (Moralı, 2019).

2.7 Riskli Oyun Kategorileri

Riskli oyun çoğunlukla açık alanlarda serbest oyun sırasında gerçekleşen fiziksel bir oyundur (Stephenson, 2003; Sandseter, 2007b; akt: Sandseter 2009). Sandseter (2007a) Norveç'te yaptığı bir çalışmada bir okul öncesi eğitim kurumunda çocuklar ve öğretmenler ile yaptığı görüşme ve gözlemler neticesinde altı kategoriden oluşan riskli oyun türlerini belirlemiştir. Sandseter (2007b) daha sonra yaptığı bir araştırmadan elde ettiği kapsamlı bilgiler dahilinde altı kategoriye ait alt kategorileri belirlemiştir (akt: Sandseter, 2009). Sandseter (2007a) riskli oyun kategorilerini büyük yüksekliklerde oyun, yüksek hızda oyun, tehlikeli araç-gereçlerle oyun, tehlikeli unsurlara yakın oyun, itiş-kakış oyunu ve çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun olarak belirlemiştir.

Kleppe, Sandseter ve Melhuish (2017) 1-3 yaş arasındaki çocuklar ile gerçekleştirdikleri çalışmada riskli oyun tanımını yeniden düzenlemiş ve önceden belirlenmiş olan altı riskli oyun kategorisine iki yeni kategori eklenmiştir. Kleppe, Sandseter ve Melhuish tarafından eklenen riskli oyun kategorileri darbe içerikli oyun ve dolaylı oyundur.

Yeni eklenen darbe içerikli oyun ve dolaylı oyun riskli oyun kategorilerinin çoğunlukla 1-3 yaş arasında gözlemlenmesi ve yürütülen çalışmanın 4-6 yaş arası çocukların anne-babaların katılımları ile gerçekleştirilmesi sebebiyle bu araştırmada Sandseter'ın altı kategoriden oluşan riskli oyun kategorileri esas alınmıştır.

2.7.1 Büyük Yüksekliklerde Oyun

Büyük yüksekliklerde oyun düşme riski içeren fiziksel oyunlardır. Büyük yüksekliklerde oyun alt kategorileri tırmanma, durağan veya sabit olmayan yüzeyler

üzerinden atlama, yüksek objelerin üzerinde dengede durma ve büyük yüksekliklerde sarkma ve sallanma gibi etkinliklerden oluşmaktadır (Sandseter, 2009).

2.7.2 Yüksek Hızda Oyun

Yüksek hızda oyun çocukların kontrolsüz hızda koşma, sallanma, kayma ve bisiklet sürme gibi oyunlar oynarken çarpışma riskini içeren oyunlardır (Sandseter, 2009).

2.7.3 Tehlikeli Araç-Gereçlerle Oyun

Tehlikeli araç-gereçlerle oyun kesici-delici ve bağlama aletleri ile oynanan oyunlardır. Çocuklar bıçak, çekiç, balta, testere, ip ve halat gibi aletler ile oynayarak yaralanma riski taşıyan oyunlar oynarlar (Sandseter, 2009).

2.7.4 Tehlikeli Unsurlara Yakın Oyun

Çocukların uçurum, su, ateş gibi doğal unsurların yakınında oynarken bu unsurlar üzerinden veya içine düşme riski içeren oyunlardır (Sandseter, 2009).

2.7.5 İtiş-Kakış Oyunu

Çocukların dövüş oyunu, boğuşma, güreş ve çubuk kullanarak eskrim benzeri oyunlar oynarken birbirlerine zarar verme riski aldıkları oyunlardır (Sandseter, 2009).

2.7.6 Çocukların Gözden Uzaklaşabileceği Oyun

Çocukların yetişkin gözetimi olmadan veya tanıdık olmadıkları alanlarda yalnız oynamalarıdır. Bu tür oyunlar kaybolma veya gözden uzaklaşma riski taşır (Sandseter, 2009).

2.7.7 Darbe İçerikli Oyun

Darbe içerikli oyun çocukların tekrar eden bir biçimde kendilerini veya objeleri çarpmalarıdır. Çocuklar kendilerini yatağa tekrar tekrar atması, bisikletlerini veya oyuncaklarını duvara veya çitlere devamlı olarak vurması çarpma/çarpışma riskini içine alır (Kleppe, Sandseter ve Melhuish, 2017).

2.7.8 Dolaylı Oyun

Dolaylı oyun çocukların genellikle kendilerinden yaşça büyük çocukları izlerken korku, gerilim ve heyecan yaşadıklarının gözlemlenmesi ile ortaya çıkmıştır. Dolaylı oyun risk almanın ön aşaması ve çocukların riski öğrenme potansiyellerinin olduğu aşama olarak düşünülmektedir (Kleppe, Sandseter ve Melhuish, 2017).

2.8 Riskli Oyunun Çocukların Gelişimine Katkıları

Riskli oyun çocukların motor gelişimini ve problem çözme becerisini destekleyen bir oyun türüdür (Cevher-Kalburan, 2014a). Riskli oyun çocukların hem kendilerini ve hem de sınırlarını keşfetmelerini sağlar. Riskli oyun çocukların stres ve kaygı durumlarının üstesinden gelme dolayısıyla depresyon, stres ve kaygı bozukluğu gibi son yıllarda yaygın şekilde görülen sorunları azaltmakta büyük öneme sahiptir. Çocukların fizyolojik ve psikolojik açıdan sağlıklarını olumlu etkilemektedir. Riskli oyun ile beraber çocuklar dışa dönük, uyumlu, yeniliklere açık, farklı tecrübeler deneyimlemeye karşı cesur olma davranışlarını geliştirirler (Sandseter, 2013).

Riskli oyunun önemi çocuklara sağladığı faydalardan kaynaklanmaktadır. Riskli oyun oynayan çocuklar özerklik kazanırlar (Gill, 2007), bilişsel ve motor becerileri gelişir (Brussoni ve diğ., 2015), stres ve kaygı seviyelerinde azalma görülür. Riskli bir durumla karşı karşıya kalıp bunu tek başına aşabilen çocukta özerklik duygusu gelişir ve bunun bir sonucu olarak özgüveni artar. Risk ile karşılaşılan durumların yoğun konsantrasyon ve dikkat gerektirmesi çocuğun analitik düşünmesini gerektirir (Edgington, 2007) ve böylece çocuğun bilişsel gelişimi desteklenir. Bilişsel gelişimi ilerleyen, analitik düşünme biçimine sahip olan ve problem çözme becerisi kazanan çocuğun akademik başarısı da dolaylı olarak olumlu yönde etkilenmektedir.

Risk alma davranışı doğal ve içgüdüsel bir davranıştır. Çocukların içlerinden gelen enerjiyi doğru bir şekilde dışa vurmaları stres ve kaygı seviyelerinin azalmasını

sağlayarak psikolojik sağlıklarını olumlu yönde etkiler. Çocukların gelişim düzeylerine uygun risk almalarının hayat boyu öğrenmenin temellerini attığı görüşüyle Çin'in Anji bölgesinde Cheng Xueqin tarafından yaratılmış olan Anji Oyunu'nda çocukların kendilerini yansıtabilecekleri ve çocukların doğasına uygun oyunları tecrübe edebilecekleri bir çevre inşa edilmiştir. Çocuklara riskli oyun oynayabilecekleri bir fırsat sunulan bu oyunda çocuklar her gün deneyimleri hakkındaki geri dönütlerini paylaşma ve anlatma etkinlikleri adı altında sunmaktadırlar (Coffino ve Bailey, 2019). Çocukların fikirlerinin önemsenmesi ve öncelik olarak benimsenmesi çocukların kendilerini ifade etme ve kendilerini değerli hissetmelerini sağlamaktadır. Bu gibi uygulamalar riskli oyunun fiziksel, bilişsel ve psikolojik açılardan desteklenmesinin yanı sıra çocukların sosyal açıdan ve dil gelişimi açısından da desteklendiğini göstermektedir.

Knight'a (2012) göre riskli oyun ile kazanılan becerilerden olan kendini tanıma, beraberinde yapabileceklerinin farkında olma ve bedeninin tanımayı getirir. Gelişimsel becerilerinin farkında olan çocuk daha fazlasını yapmak ister ve bedenini etkin kullanmayı öğrenir (akt: Cevher-Kalburan, 2014a).

2.9 Riskli Oyunu Engelleyen Faktörler

Riskli oyun uygulamalarını engelleyen birçok faktör bulunmaktadır. Bunlardan ilki ve en önemlisi risk ve tehlike kavramlarının karıştırılması sonucu riskli oyun kavramının yetişkinler için korkutucu hale gelmesidir. Risk ve tehlike kavramlarının ayırt edilememesi riskli oyun uygulamalarını zorlaştırmaktadır (Modge ve Baker, 2007). Çocuklarda riskten kaçınma davranışı gözlemlenmiştir bunun nedeni ise toplumun riske bakış açısıdır. Riskli oyuna yönelik algılar kültürle göre farklılık göstermektedir. Toplumun riskin kötü ve uzaklaşılması gereken bir durum olarak algılaması çocukları olumsuz etkilemektedir. Riskin çocuğun gelişimi için faydaları

gözden kaçırılmaktadır. Risk kavramı olumsuzluk ifade etse de aslında bireyin davranışları bulunduğu ortam ve becerileri göz önünde bulundurulduğunda olumluya çevrilebilen bir fırsattır. Riski olumlu duruma çevirebilmek için çocuğun gelişim düzeyine uygun hale getirebilmek gerekmektedir (Sandseter, 2007).

Anne-babaların koruyucu tutumları, sosyo-ekonomik düzeylerinin düşük olması, bulundukları toplumun kültürel normlarının baskıcı ve kısıtlayıcı olması, ailelerin sahip oldukları çocuk sayılarının fazla olması gibi özellikler riskli oyunu engelleyen unsurlar arasındadır (Cevher-Kalburan, 2014a).

Aral ve Karaca'nın (2020) fikirleri doğrultusunda çocukların kapalı alanlarda oyun oynadıkları ve günümüz modern dünyasında açık hava ve risk içeren oyunları oynayabilmelerine engel olan bazı unsurlar bulunmaktadır. Morrongiello ve Lasenby-Lessard'a göre (2007) çocukların riskli oyunlarını engelleyen etmenler arasında ebeveyn tutumları, çocukların kişisel özellikleri ve kültür yer almaktadır. Çocuk güvenliğini sağlamak ve daha kolay kontrol edebilme gayesi ile ebeveynlerin çocuklarını dijital ortamlara veya sanat etkinliklerine yönlendirdikleri görülmektedir (Carver, Timperio ve Crawford, 2008). Riskli oyun ile ilgili yapılan çalışmalar gösteriyor ki yetişkin bakış açıları, kültürel değerleri ve inanışları çocukların oyun türüne ilişkin uygulamalarını olumlu veya olumsuz açılardan etkilemektedir (Cevher-Kalburan, 2014a).

Çocukların açık hava oyunları oynamalarından dolayı tedirgin olan anne-babalar çocukların oyun ile birlikte gelen olumlu beceriler kazanmalarını engellemektedir. Ebeveynlerin görüşleri incelendiğinde açık alan oyunlarının faydalarını kabul etmelerine karşın korumacı tutumları nedeniyle çocukların fiziksel hareketliliğini sınırlandırmaktadırlar (Karaca ve Aral, 2020).

Aral ve Karaca'nın (2020) çalışmasının bulguları arasında ebeveynlerin riskli oyuna ilişkin fikirlerinin çocuklarının cinsiyetlerine göre farklılaştığı saptanmıştır. Buna ek olarak ebeveynlerin çocuk sayılarının riskli oyuna bakış açılarını etkilediği araştırmanın sonuçları arasındadır. Daha küçük ailelerin daha büyük ailelere kıyasla riskli oyuna karşı teşvik edici oldukları bulgusuna ulaşılmıştır. Çok çocuklu ailelerin anne-babalarının çocuklarıyla özel olarak vakit geçirmek ve tüm çocuklarının iyi olma hali içinde olmaları konusunda endişe duymaları riskli oyuna karşı tutumlarının olumsuz olmasına neden olur. Bu sebeplerden dolayı kalabalık yapıdaki ailelerin anne-babalık yaklaşımları koruyucu olarak görülmektedir.

Yetişkinlerin çocuğu korumaya muhtaç olarak görmesi sebebiyle riskli oyunları sınırlandırılmaktadır. Riskli oyunların olumsuz yönlerine odaklanan yetişkinler korumacı tutumları nedeniyle çocukları fiziksel yaralanmalardan, fiziksel aktivitelerden uzak tutmaktadır. Fakat bunun sonucunda çocuklar bedenlerini aktif ve yetkin kullanamamakla birlikte fiziksel yaralanma tehlikeleri artmaktadır (Moralı, 2019).

2.10 Riskli Oyunun Teşvik Edilmesi

Çocukların risk alabilme davranışlarının geliştirilmesi önemli bir husustur. Bununla birlikte risk alabilen çocukların riski yönetme becerilerinin güdülenmesi temel eğitim için gereklidir (Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017).

Riskli oyun çocukların ilgilerini karşılamakla kalmayıp aynı zamanda zihinsel ve fiziksel ihtiyaçlarını da karşılamaktadır. Riskli oyunun çocukların hasar görebileceği tehlikeli durumlar olarak düşünülmesi yerine faydalarının gün yüzüne çıkartılması ile riskli oyunun yaygınlaştırılması sağlanabilir. Bu yaygınlaştırma süreci hem okul öncesi eğitimi sayesinde hem de okul öncesi eğitiminin yararına olacaktır. Çocukların kazandıkları fiziksel ve bilişsel beceriler okul öncesi eğitimin amaçlarını

karşılayacak nitelikte becerilerdir (Sandseter, Kleppe ve Sando, 2020). Bu yüzden okul öncesi eğitimde riskli oyunun gerçekleştirilmesi okul öncesi eğitimini etkili ve sürdürülebilir kılarak erken çocukluk dönemindeki çocukların gelişim düzeylerine uygun bir şekilde okul öncesi eğitime dahil edilmesi gerekmektedir.

Çocukların doğasında risk alma eğilimi vardır. Riskli oyunlara yönelmeye çalışmalarına rağmen oyun mekânları nedeniyle riskli oyun deneyimleri kısıtlanmaktadır. (Little ve Eager, 2010). Gibson'ın (1979) oluşturduğu uygunluk düşüncesine bakıldığında çocukların içinde yaşadıkları çevre onları yapmaya itebildiği gibi tam tersi duruma da yönlendirebilir. Çocukların oyun alanlarının riskli oyuna uygun ve güvenilirliği artırılan mekânlar olmalıdır (Ball, 2002). Riskli oyun uygulamalarının teşvik edilmesi için oyun alanlarının güvenliği garanti altına alınmalıdır.

Etkili oyun aktivitelerinin sağlanması açısından yetişkinler tarafından okul ortamlarını (bahçe, iç mekan) ve çevre mekanlarını (oyun parkları ve benzeri) düzenlemesi gerekmektedir (Arabacı ve Çıtak, 2017). Çocuklar için uygun ortamlar sağlanarak çocukların iyi olma hali içinde olmalarını zihinsel gelişmelerini desteklemek ve fiziksel becerilerinin artırılması mümkündür. Okul öncesi dönem çocuklarının duygularını ifade etmeleri oyun içi hareket yoluyla gösterilir. Açık alan oyunları çocukların özgüven gelişimlerini destekler. Açık alan oyunları çocuğun yaratıcılık becerileri, dikkat süresi, mutluluk hali içinde kalmaları, stresi azaltması açılarından önemlidir (Arabacı ve Çıtak, 2017).

Çocuklar için güvenli ortam oluşturmak olumsuz bütün olasılıkları düzenlemek değildir. Güvenli ortam oluşturmak çocuğun keşfetmesi, risk almasını sağlayan ve buna karşı destekçi bir yaklaşımda bulunan çevrenin bir araya getirilmesidir (Tovey, 2007; akt., Güler ve Demir, 2016). “Mümkün olduğu kadar değil gerekli olduğu kadar

güvenli bir ortam hazırlanmalıdır.” (Royal Society for the Prevention of Accidents (RoSPA); akt, Little ve Eager, 2010, s. 499). Oyun alanlarının ciddi yaralanma gibi tehlikelerden korunması gerekmektedir fakat riskten korunmamalıdır. Çocuklara uygun risk ortamı sağlanamaz ise çocuklar riskli çevreler aramaya başlamaktadırlar (Moralı, 2019).

2.11 İlgili Araştırmalar

Bu bölümde alanyazında bulunan yurtiçinde ve yurtdışında gerçekleştirilen anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin riskli oyuna karşı tutum ve inançlarının, dış alanların riskli oyuna uygunluğunun incelendiği araştırmalar araştırmaların yapıldığı yıllara göre sıralanarak sunulmuştur.

2.11.1 Yurtiçinde Yapılan Araştırmalar

Alat, Akgümüş ve Cavalı (2012) tarafından nitel yöntem kullanılarak yürütülen çalışmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin açık alanda oyuna yönelik tutumlarının ve açık alanda oyun uygulamalarının incelenmesidir. Öğretmenlerin görüşlerine ulaşmak amacıyla 25 okul öncesi öğretmeni ile yarı-yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaya göre öğretmenlerin açık hava oyunlarına karşı olumlu düşünceler geliştirdikleri fakat açık hava oyunu uygulamalarının yeterli olmadığı görülmüştür. Hava durumu, fiziksel ortamların yetersizliği, veli endişeleri, sınıf mevcudunun fazla olması, güvenlik endişeleri, yardımcı eleman eksikliği ve açık hava oyunlarının müfredatta yer almaması gibi durumların öğretmenlerin açık hava oyunu uygulamalarını kısıtladığı sonucuna varılmıştır.

Cevher-Kalburan (2014b) okul öncesi eğitim gören çocukların dış mekan oyun fırsatları ve anne-babaların görüşlerine ulaşmak amacıyla yürütülen bu çalışmada 398 anne-baba ile anket uygulaması yapılmıştır. Araştırmanın sonuçları incelendiğinde anne-babaların dış mekanda oyun fırsatlarını artırmak istedikleri fakat oyun alanlarının

yeterli olmaması, yeşil alan eksikliği, trafik ve kötü niyetli yabancılar gibi unsurların oluşturduğu endişe gibi durumların çocukların dış mekanda oyun fırsatlarının azalmasına neden olduğu görülmüştür.

Güler ve Demir (2016) tarafından yürütülen okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyunlara yönelik görüş ve algılarını incelemek amacıyla 25 öğretmen ile görüşme formu kullanılarak yürütülen çalışmada Türkiye’de okul öncesi öğretmenlerinin çoğunun riskli oyun kavramını olumsuz tanımladıkları sonucuna varılmıştır. Aşırı korumacı tutumun yaygın olduğu Türkiye’deki okul öncesi öğretmenlerinin algılarına göre riskli oyun tehlike ile eş değer görülmektedir. Öğretmenlerin bir kısmının riskli oyunu çocukların katılım göstermesi gereken bir oyun olarak görmelerine rağmen aşırı korumacı ve kaygılı ebeveyn tutumları, çocukların riskli oyuna katılım sağlayabilecekleri alanların sınırlı ve riskli oyun uygulamalarına elverişsiz olması, okullardaki idari kısıtlamaların öğretmenlerin istekleri dışında riskli oyunu engellemek zorunda kalmalarına yol açmaktadır. Çocukların okulda ve dış mekânda serbest zaman aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri sürelerin kısıtlı olması, iç mekânlarda ise alanlarının dar, çocuk sayısının fazla olması gibi sebeplerden ötürü çocukların riskli oyun oynamalarını engellemektedir. Öğretmenlerin riskli oyun kavramı hakkındaki bilgi düzeyleri, okul öncesi mekan koşulları, mevsim ve yönetmenlik öğretmenlerin çocukların riskli oyun uygulamalarını etkilemektedir.

Sicim-Sevim ve Bapoğlu-Dümenci (2019) çocukların riskli oyun algıları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla karma yöntem kullanılarak yürüttükleri çalışmada anne-babaların tutumlarını belirlemek amacıyla ölçek, çocukların risk algısıyla ilgili verilere ulaşmak amacıyla yarı-yapılandırılmış görüşme ve çocukların çizimleri kullanılmıştır. Sonuçlara incelendiğinde anne-babaların büyük çoğunluğunun demokratik tutum sergiledikleri görülmüştür. Çocukların görüşleri

incelendiğinde anne-babaların demokratik tutum sergilemelerine rağmen riskli oyuna tolerans göstermedikleri belirlenmiştir. Çocukların çizimleri ve görüşlerinden yola çıkılarak çocukların risk ile ilgili en çok hava durumu, düşme, yaralanma, kaçırılma, sivri-kesici aletler içeren durumların öne çıktığı sonucuna varılmıştır. Böylece ailelerin demokratik tutumlarına karşın doğal sürecin bir parçası olan riskli oyun üzerinde kısıtlayıcı etkileri olduğu belirlenmiştir.

Moralı (2019) Türkiye'nin Denizli ilinde bağımsız okulların bahçelerinde fiziksel durum, yönetici ve öğretmen yaklaşımlarına göre sunulan fırsatları ve yöneticilerin, öğretmenlerin risk yönetimi uygulamalarını incelemek amacıyla karma yöntem kullanılan bu araştırmayı gerçekleştirmiştir. Araştırmacı tarafından veri toplama araçları olarak yönetici ve öğretmenlere yönelik soru formu, öğretmenlere yönelik yarı-yapılandırılmış görüşme formu ve okul dış alanları fotoğrafları kullanılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde okulların büyük yüksekliklerde oyun ve yüksek hızda oyun uygulamalarına uygun alanlar bulunmakla birlikte tehlikeli araç-gereçlerle oyun, tehlikeli unsurlara yakın oyun ve çocukların gözden uzaklaşabileceği oyunlara uygun alanların bulunmadığı görülmüştür. Ayrıca yüksek hızda oyun ve itiş-kakış oyununa yönetici ve öğretmenler tarafından izin verilmediği, tehlikeli araç-gereçlerle oyun, tehlikeli unsurlara yakın oyun ve çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun uygulamalarına alan sağlayıcılığı, yönetici ve öğretmenler tarafından yeterli fırsatların sunulmadığı belirlenmiştir. Araştırmacı sonuç olarak okul alanlarının risk yönetimi uygulamalarına yer verilmesi gerektiği ihtiyacını belirtmiştir.

Karaca ve Aral (2020) anne-babaların riskli oyuna yönelik görüşlerini etkileyen unsurları belirlemek amacıyla 650 anne-baba katılımcı ile Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı (EÇRODA)- Ebeveyn Formu ve demografik bilgi formu kullandıkları bu araştırmayı gerçekleştirmişlerdir. Ailedeki çocuk sayısı, anne-

babanın eğitim durumu ve çocuğun cinsiyeti değişkenlerinin anne-babaların riskli oyuna yönelik görüşleri üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Çocuğun cinsiyetinin anne-babanın riskli oyun ile ilgili görüşleri üzerinde etkisi olmadığı görülmüştür. Ailedeki çocuk sayısına göre riskli oyuna karşı anne-baba tutumları incelendiğinde tek çocuğu olan anne-babaların riskli oyun hakkında farkındalık ve riskli oyunu destekleme durumlarının daha fazla çocuğu olan anne-babalara göre daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Anne-babaların eğitim düzeylerine göre riskli oyuna yönelik görüşleri incelendiğinde eğitim düzeyi yüksek olan anne-babaların riskli oyun gerekliliği, riskli oyunu destekleme ve eşlerin birbirlerini destekleme durumlarının diğer anne-babalara kıyasla daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Karaca, Aydoğuş ve Yavuz (2023) okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyun algılarında fiziksel ortamların etkisini incelemek amacıyla nicel yöntem kullanarak bu araştırmayı gerçekleştirmişlerdir. Öğretmenlerin görüşlerine ulaşmak için kişisel bilgi formu ve Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formu (EÇRODA-ÖF) kullanılmıştır. Sonuçlar incelendiğinde anaokulunda görev yapan öğretmenlerin ilkokulda görev yapan öğretmenlere göre oyun alanı ve müfredat bakımından riskli oyuna daha uygun koşulları sağladığı görülmüştür. Sınıf mevcudu değişkeni incelendiğinde sınıf mevcudunun fazla olması ve yardımcı personel eksikliğinin riskli oyun uygulamalarını riskli davranışları kontrol etme ve güvenliği sağlama yönlerinden olumsuz etkilediği ortaya çıkmıştır. Okul alanlarında oyun odası ve araç-gereç bulunması durumlarının riskli oyun uygulamalarını etkilemediği yalnızca oyun odalarının kapalı alan sağlaması açısından öğretmenlerin endişe düzeylerini olumlu etkilediği sonucuna varılmıştır.

2.11.2 Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Sandseter, Little ve Wyver'in (2012) araştırmasında Norveç ve Avustralya'da okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyun algıları ve riskli oyuna karşı tutumlarının kültürel değişkenler bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Sonuçlar incelendiğinde Norveç ve Avustralya'da görev yapan öğretmenlerin riskli oyuna bakış açılarının, riskli oyun tanımlarının ve riskli oyunun gerekli olduğu yönündeki görüşlerinin benzer olduğu fakat uygulama aşamasında Norveçli öğretmenlerin uygulamada esnek tutum ve destekleyici davranış sergilemelerinin Avustralya'daki öğretmenlere göre daha tutarlı oldukları belirtilmiştir. Bu durum Avustralya'daki öğretmenlerin uygulamada ülkedeki eğitim kurumlarından etkilendiği ve daha az kontrol sahibi oldukları düşüncelerinden kaynaklanmaktadır.

Hellen Little tarafından (2015) yürütülen "Çocukların Açık Alan Oyunlarındaki Risk ve Risk Alma Durumlarına İlişkin Anne Görüşleri" adlı çalışmada çocukların açık alan oyunlarında risk alma ve riski yönetmelerine ilişkin annelerin görüşleri incelenmiştir. Çalışma grubunu 4-5 yaş arası çocuk sahibi olan Avustralya'nın Sydney şehrinde yaşayan anneler oluşturmaktadır. Çalışmada çocukların oyun oynadıkları ortamın ve bulundukları sosyal çevrenin açık alan oyunlarına birçok etkisi olduğu üzerinde durulmuştur. Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşmeden faydalanılmıştır. Araştırmaya katılan annelerin riskli oyunla ilgili hem olumlu hem de olumsuz bazı fikirleri olsa da katılımcılar genel olarak riskli oyunun yararlarının farkında bireylerdir. Katılımcı anneler çocuklarının gelişim göstermeleri ve yeni bilgiler edinmelerinin karşılığında küçük yaralanmaların olabileceğini kabul etmektedirler. Annelerin cevapları incelendiğinde annelerin görüşlerinin ve inançlarının risk karşıtı olmadığı görülmüştür. Verilerin bu şekilde sonuçlanması ile ilgili Little, katılımcıların yarısından fazlasının eğitim düzeyi yüksek

anneler olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar riskli oyunun yararları ile ilgili görüşlerini belirtmekle kalmayıp aynı zamanda çocukların riskli oyun uygulamalarını kısıtlayan sosyal ve çevresel faktörler hakkındaki görüşlerini de belirtmişlerdir. Little'a göre çalışmada yer alan çelişki annelerin riskli oyunun avantaj ve yararlarını kabul etmelerine rağmen çocuklarının riskli bir durumla karşılaşmalarına karşın onları gözlem altında kontrol etmeleridir. Annelerin sürekli gözlemlerinin çocukların riskli durumlarla karşılaştıklarında kendi kararlarını alma ve çözüme odaklanma şanslarının ellerinden alınması ile sonuçlanmaktadır. Ebeveynlerin çocuklarına riski ele alma ve yönetme şansı vermemelerinin bir sebebi olarak ebeveynlerin çocukluk çağları ve çocuklarının dönemlerinde karşılaştıkları ortam koşullarının benzerlik ve farklılığıdır. Ebeveynlerin tedirgin olmasına sebep olan durum güvenli olmayan çevre şartlarıdır. Çocukların aileleri ile benzer olarak engeli ve tehlikeli dış alanlarla karşı karşıya gelmesi ailelerinin aşına oldukları ve önceden deneyimledikleri sonuç olarak tehlikelerini bildikleri bir unsurdur. Ebeveynlerinden farklı olarak çocukların kentleşme sebebiyle trafik yoğunluğu olan bölgelerde büyümeleri de ebeveynlerin tedirginlik seviyelerini artırmakta ve anne-babaların çocuklarını denetleme ve kontrol etme eylemleriyle sonuçlanmaktadır. Çocuğun riske karşı tutumu ailesinden edindiği rehberlik ile şekillenmektedir. Aileler çocuklarının yapılandırılmış güvenli ortamlardan uzak oynamalarına belirledikleri kriterler doğrultusunda izin vermektedirler. Bu kriterler çocuklarının gelişim aşamalarını tanımaları, çocuklarının karşılaşabilecekleri durumlarla başa çıkabilme becerileri ve son olarak çevresel unsurların denetimiyle şekillenmektedir. Bu kriterlere uymayan koşullarda çocuğun riskli oyun oynaması ebeveynler tarafından engellenir. Yapılan araştırmalara göre kendine güvenen ve ailesinin güvenini hisseden çocuklar bunu kanıtlayabilmek için risk alma unsurlarına karşı daha sağlam adımlar atmaktadırlar. Ailelerin istedikleri

güvenli çevre faktörünün oluşması zor olsa da çocukların oyun alanlarının güvenli ve çocuk dostu olmaları sağlanmalıdır. Riskli oyun çocukların yetişkinliğe hazır bulunuşluklarının artması ile nitelikli bireyler olarak yetişmelerine katkı sağlar.

McFarland ve Laird (2018) tarafından yapılan “Ebeveynlerin ve Erken Çocukluk Eğitimcilerinin Çocukların Açık Havada Riskli Oyunlarına İlişkin Tutum ve Uygulamaları” adlı araştırma Amerika ve Avustralya’da 0-6 yaş arası çocuk sahibi anne-babalar ve okul öncesi öğretmenlerinin katılımları ile yürütülmüştür. Çalışma çocukların risk alma davranışlarında sosyalleşme süreçlerinde etkili olan en etkili faktörlerden ikisi olan aile ve öğretmen bakış açılarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada öğretmen ve anne-babaların riskli oyuna karşı olumlu bakış açılarını incelemektedir. Araştırmanın bulgularına göre Avustralya ve Amerika’da yaşayan ebeveynler ve öğretmenler yalnızca riskli oyunun çocuklara sağladığı motor, bilişsel ve öz düzenleme becerilerinin gelişimi gibi faydaların farkındadırlar. Ayrıca Avustralyalı öğretmenler riskli oyunun uygulanmaması için herhangi bir engel olmadığını düşünmektedirler. Araştırmanın sonucunda, aileler ve öğretmenlerin zıt fikirlere sahip oldukları bir boyut bulunmaktadır. Ailelerin çocukları için endişelenmeleri sebebiyle çocukların risk alma davranışlarına karşı duydukları endişeden dolayı çocuklarının bu davranışlarını kısıtlama eğiliminde oldukları belirlenmiştir. Ailelerin bu görüşünün sebebi çocukların yaşlarının çok küçük olması ve çocuklarının zarar görebileceklerini düşünmeleri olmuştur. Ebeveynlere göre riskli oyun uygulaması için bir yaş sınırı bulunması gerekmektedir. Fakat eğitimciler her yaş grubunun riskli oyuna katılabileceklerini söylemektedirler. Avustralyalı ve Amerikalı öğretmenlerin riskli oyuna bakış açıları karşılaştırıldığında Avustralyalı öğretmenlerin Amerikalı öğretmenlere göre riskli oyunun daha önemli olduğunu savundukları ortaya

çıkmiştir. Avustralya'daki öğretmenlerin 0-3 yaş döneminde de riskli oyun davranışını teşvik etmeleri bu durumu kanıtlar niteliktedir.

Yeni Zelanda'da Jelleyman ve diğerleri (2019) tarafından yapılan araştırmanın amacı ebeveynlerin riskli oyun ve bağımsız hareketlilik hakkındaki görüşleri, çocuklarının bu gibi aktivitelerde yer almalarına ne sıklıkla izin verdikleri ve bu aktivitelerin kısıtlandığı durumlar hakkındaki görüşlerini belirlemektir. Araştırma Yeni Zelanda'da bu amaç doğrultusunda yürütülen ilk araştırma niteliğindedir. Araştırma grubunu 18 yaş altı çocuklara sahip ebeveynler oluşturmaktadır. Çalışmanın bulgularına göre anne-babalar 3 yaşından itibaren çocukların kirlenebilecekleri oyunlar oynamalarına; 5 yaşından itibaren itiş-kakış içerikli, ağaca tırmanma ve bisiklet gibi araçlar kullanma gibi etkinliklere katılmalarına izin vermektedirler. Anne-babaların çoğunluğu riskli oyunun çocuklar için yararlı olduğu, riskli oyunun yaralanmak ve zarar görmek anlamına gelmediği ve riskli oyunun yetişkin gözetimi altında güvenli, rahat ve çocuk dostu alanlarda uygulanması gerektiği fikrini paylaşmaktadırlar. Anne-babaların riskli oyun ve bağımsız hareketliliğe karşı olduğu durumların genellikle diğer anne-babalar ve çevrelerini oluşturan insanların eleştirel ve yargılayıcı yorumlarının ebeveynleri etkilemesinden kaynaklandığı sonucuna varılmıştır. Toplumsal normlar çocukların anne-baba himayesi ve sorumluluğu altında olması, ailelerin çocukları kontrol altında tutması gerektiği görüşüne yol açmaktadır. Ebeveynlerin genellikle sorumsuz anne-baba olarak eleştirilme ve yargılanma endişeleri sebebiyle çocukların riskli oyun ve bağımsız hareketlilik etkinliklerine katılmalarına izin vermedikleri düşünülmektedir. Ailelerin çocuklarını denetim ve gözlem altında tutmalarının bir diğer sebebi de değişen yerleşim yerleri sebebiyle eski dönemlere kıyasla değişen trafik ve araç sayısının artmasıdır. Buna ek olarak yerleşim yerlerinin ebeveynlerin çocukluk dönemlerine kıyasla herkesin birbirini tanıdığı

samimi halinin yerini yabancılaşan komşulara ve insanlara bırakması da ailelerin endişelerini artıran bir diğer husustur. Çocuk bakım verenleri ve öğretmenler oyunların kurallarla kısıtlanması konusunda zıtlaşmaktadırlar. Anne-babalar çocukların oyunlarının tedbir ve kurallarla kısıtlandığını düşünürken okul öncesi öğretmenleri de bunun sebebi olarak velilerin aşırı korumacı tavrını öne sürmektedirler. Söz konusu koruma durumunda asıl olan çocuğun yüksek yararının korunmasıdır. Sonuç olarak anne-babaların riskli oyunun çocukların gelişimine katkı sağladığını düşünmekte fakat çoğu çocuklarının riskli oyuna katılmalarına izin vermemektedir.

Sandseter, Cordovil, Hagen ve Lopes'in (2020) çalışması Yunanistan, Estonya, Norveç, Hırvatistan ve Portekiz'de bulunan okul öncesi eğitim kurumlarının öğretmenleri ve çocukları bu kurumlarda eğitim gören anne-babaların risk barındıran açık hava oyunlarında karşılaştıkları engelleri belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Risk karşıtı düşüncelerin yanı sıra kültürel normlar da çocukların özgür açık alan oyunlarında düşüşe yol açmıştır. Araştırmanın veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Avrupalı öğretmen ve anne-babalara üç bölümden oluşan bir anket sunulmuştur. Üç aşamalı bu anketin ilk adımında katılımcılara yaş, cinsiyet ve bakımını üstlendikleri çocuklarla ilgili kişisel sorular sorulmuştur. Diğer iki aşamada ise sırasıyla çevresel ve bireysel oyun uygulamalarını kısıtlayan faktörlere ve katılımcıların risk içerikli açık alan oyunlarının önemi ve gerekliliği ile ilgili düşüncelerine yönelik sorular sorulmuştur. Veriler incelendiğinde Hırvatistan, Norveç ve Estonya'da anne-babaları en çok endişelendiren ve çocukların oyun katılımlarını engelleyen faktör olarak trafiğin etkisi öne çıkmıştır. Yunanistan ve Portekiz'deki ebeveynlerin görüşlerinde ise çocukların oyunlarını engelleyen en önemli faktör olarak yetersiz oyun alanları ve yabancılardan ötürü ortaya çıkan tehlike unsurları ön plana çıkmıştır. Diğer Avrupa ülkeleri ile karşılaştırıldığında en az kısıtlayıcı unsura

Norveç'te rastlanmıştır. Bu sonuç Norveçli ebeveynlerin bir kısmının anketin ikinci aşaması olan kısıtlayıcı unsurların belirlendiği bölümde belirtilen hiçbir unsuru çocukların açık alan oyunlarını engelleyen faktör olarak görmemelerinden kaynaklanmaktadır. Buna ek olarak yaralanma endişesi Norveç ve Estonyalı ebeveynler tarafından bir risk unsuru olarak görülmemiştir. Anne-babaların şahsi endişe ve kaygılarının düşük oranda ortaya çıktığı ülkeler ise Estonya, Yunanistan ve Portekiz olarak belirlenmiştir. Çocukların oyun esnasında kirlenmeleri ise yalnızca Yunanistanlı ebeveynler tarafından engelleyici faktör olarak öne sürülmüştür. Yunanistan'da çocukların açık alan oyunlarına katılmalarını kısıtlayan en önemli faktör olarak oyun alanlarının yetersiz olanaklara sahip olmaları ve sayıca az olmaları olarak belirlenmiştir. Aynı zamanda yetersiz oyun alanlarından mustarip olan diğer iki ülke ise sırasıyla Portekiz ve Hırvatistan'dır. Oyun alanı yetersizliği ve elverişsizliği Norveçli ve Estonyalı aileler için bir sorun teşkil etmemektedir. Katılım gösteren ülkeler benzerlik ve farklılık gösterdikleri hususlara dikkat edildiğinde Kuzey (Norveç, Estonya) ve Güney (Yunanistan, Portekiz ve Hırvatistan) Avrupa ülkeleri olarak ayrıldıkları görülmektedir. Yetişkinlerin riskli oyuna bakış açıları kültürel normlar ve sosyo-ekonomik düzey gibi bireysel farklılıklardan etkilenmektedir (Jelleyman ve diğ., 2019). Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyun ile ilgili algıları ülkelere göre değişkenlik göstermektedir (New ve diğ., 2005; Sandseter, 2009c, 2013, Little ve diğ., 2012). İskandinav okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyuna karşı tutumlarında en az tedirginlik gösterdikleri belirtilmiştir (Sandseter, 2009c).

Lui ve Birkeland'ın (2021) çalışması Norveç ve Çin'deki okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyuna ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacı doğrultusunda yapılmıştır. Yapılan bu çalışmanın sonuçlarına göre Norveçli okul öncesi öğretmenleri riskli oyunda öğretmenin çocuklar için destekleyen, koruyan, rol model olan, oyun

arkadaşı olan, kural koyucu olan ve eşgüdümçü rollerini üstlenmesi gerektiğini düşünmektedirler. Çinli okul öncesi öğretmenleri ise riskli oyunda öğretmenlerin destekleyici, gözlemci, koruyucu, rehber ve paydaş rollerini üstlenmesi gerektiğini düşünmektedir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin koruyucu ve destekleyici roller üstlenmesi konusunda hemfikir oldukları belirtilmiştir. Norveçli ve Çinli eğitimcilerin aynı fikrin paydaşları oldukları öğretmenlerin koruyucu ve destekleyici roller üstlenmesi konusunda benimsedikleri öğretmenlik bakış açıları ve uygulamaya koydukları yaklaşımları farklılık göstermektedir. Yetişkinlerin üst denetim uygulamalarının kültür etkisi altında olduğu görülmektedir. Araştırma sonucunda bazı Norveçli aileler riskli oyun uygulaması konusunda endişeleri olmasına rağmen riskli oyun sürecinde destekleyici tutum sergiledikleri, Çinli ailelerin ise sergiledikleri aşırı korumacı tutumları ve kaygılarından dolayı riskli oyunun uygulanmasına karşı destekçi bir tutum sergilemedikleri bilgisine ulaşılmıştır. Çinli ailelerin koruyucu ebeveynlik tutumu dolayısıyla, Çin’de eğitimcilerin oyunda yaralanma gibi risklere karşı okul ortamını güvenli tutmak adına önlem alarak önleyici bir tutum sergiledikleri ortaya çıkmıştır.

Bölüm 3

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, araştırma evreni ve örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanması ve elde edilen verilerin çözümlenmesinde kullanılan yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1 Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırmada karma araştırma yöntemi uygulanmıştır. Creswell'in (2017) tanımlamasına göre karma yöntem, araştırmanın problem durumunun daha iyi anlaşılması amacıyla nitel ve nicel veri toplama araçlarının kullanılması ve kaynaştırılması sayesinde her iki araştırma yönteminden faydalanmaktır. Karma yöntem yaklaşımının temel varsayımı araştırmacının istatistiksel eğilimleri (nicel veriler) öyküler ve kişisel deneyimlerle (nitel veriler) birleştirmesinin araştırma problemini daha iyi anlamak için bu yöntemlerden herhangi birini yalnız başına kullanmaya kıyasla daha avantajlı olacaktır. Bu araştırmada da riskli oyuna bakış açıları çok yönlü incelendiği için daha kapsayıcı olması bakımından karma yöntem tercih edilmiştir.

3.2 Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli sıralı açıklayıcı model olarak belirlenmiştir. Sıralı açıklayıcı modelde öncelik nicel verilerin toplanıp analiz edilmesidir. Ardından nicel verilerin çoğaltılması amacıyla nitel veriler toplanır. Nicel ve nitel veriler yorumlanarak birleştirilir (Baki ve Gökçek, 2012). Araştırmada nicel ve nitel veri toplama araçlarının uygulanması katılımcıların belirli bir zaman ayırmasını gerekli

kıldığından özellikle öğretmen ve yöneticilerin çalışma koşullarına uygun olması bakımından sıralı açıklayıcı model tercih edilmiştir.

Bu araştırmanın nicel boyutu ilişkisel tarama modelinde desenlenmiştir. İlişkisel model, bir ya da birden fazla değişken arasında ilişkinin belirlendiği modeldir (Fraenkel ve Wallen, 2005). Bu araştırma özelinde, 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyunlara İzin Verme Ölçeği (Ebeveyn Formu), Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı- Öğretmen Formu ölçekleri ve demografik bilgi formları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Durum saptayıcı model hakkında az bilgi sahibi olunan konular hakkında fikir üretilmesi amacıyla kullanılır (Miller 1996:25; Marlow 2000:32; akt: Özbesler ve İçağasıoğlu-Çoban, 2010). Araştırmada anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin riskli oyuna bakış açıları belirlenmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda araştırmanın nitel boyutu betimsel, durum saptayıcı model ile desenlenmiştir.

3.3 Araştırmanın Evren ve Örneklemi

3.3.1 Araştırmanın Evreni

Araştırmanın evrenini 2022-2023 dönemi Gazimağusa ilçesinde bulunan toplamı 42 olan ilkokulların anasınıfları ve anaokullarında görev yapan okul öncesi öğretmenleri, yöneticiler ve eğitim gören çocukların anne-babaları oluşturmaktadır.

3.3.2 Araştırmanın Örneklemi

Örneklem belirlenirken olasılıklı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Olasılıklı örneklem evrenden rastgele seçimler yapılmasıdır. Bu sayede her bireyin çalışma grubuna dahil olma ihtimali vardır (Baki ve Gökçek, 2012). Çalışma grubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Gazimağusa ilçesinde bulunan ilkokulların anasınıfları ve anaokullarında görev yapan 125 öğretmen, 10 okul yöneticisi, çocukları bu okullarda eğitim gören 105 anne-baba ve 15 okuldan oluşmaktadır.

Araştırmanın bu bölümünde anne-baba katılımcıların demografik özelliklerine yer verilmiştir. Örnekleme oluşturan 105 katılımcı anne-babanın demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Anne-Babaların Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Kategori	Kişisel Özellikler	n	%
Cinsiyet	Kadın	81	77,1
	Erkek	24	22,9
Yaş	20-30 yaş	19	18,1
	31-40 yaş	67	63,8
	41 ve üzeri yaş	19	18,1
Eğitim Durumu	Ortaokul ve altı	27	25,7
	Lise	24	22,9
	Üniversite	35	33,3
	Lisansüstü	19	18,1
Gelir Durumu	5.000 -10.000	8	7,6
	10.001-15.000	32	30,5
	15.001+	65	61,9
Aile Çocuk Sayısı	1	32	30,5
	2	43	41,0
	3 ve üzeri	30	28,6
Çocukların Doğum Yılı	2017	31	29,6
	2018	46	43,8
	2019	28	26,7

Araştırmaya katılan anne-babaların yaklaşık %77,1 oranında kadın, %22,9 oranında erkek, %63,8 oranında 31-40 yaş, %18,1 oranında 20-30 yaş ve %18,1 oranında 41 yaş ve üzeri olan kişiler olduğu belirlenmiştir.

Katılımcı anne-babaların %33,5 oranında üniversite mezunu, %25,7 oranında ortaokul ve altı, %22,9 oranında lise, %18,1 oranında lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Bununla birlikte anne-babaların %61,9 oranında 15.001 TL gelire; %30,5 oranında 10.001-15.000 TL gelire ve %7,6 oranında 5.000-10.000 TL gelire sahip oldukları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan anne-babaların % 41,0 oranında 2 çocuğa, %30,5 oranında 1 çocuğa ve %28,6 oranında 3 ve üzeri çocuğa sahip olduğu, anne-babaların sahip olduğu çocukların %43,8 oranında 2018 doğumlu, %29,6 oranında 2017 doğumlu, %26,7 oranında 2019 doğumlu oldukları tespit edilmiştir.

Araştırmanın bu bölümünde katılımcı öğretmenlere ait demografik özelliklerine yer verilmiştir. Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmanın örneklemini oluşturan 125 öğretmenin demografik özelliklerine göre dağılımları sunulmuştur.

Tablo 2: Öğretmenlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Kategori	Kişisel Özellikler	n	%
Cinsiyet	Kadın	120	96,0
	Erkek	5	4,0
Yaş	20-30 yaş	69	55,2
	31-40 yaş	39	31,2
	41 ve üzeri yaş	17	13,6
Eğitim Durumu	Lisans	110	88,0
	Lisansüstü	15	12,0
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	59	47,2
	6-10 yıl	30	24,0
	11 yıl ve üzeri	36	28,8
Çalışılan Okul Türü	Kreş	52	41,6
	MEB Anaokulu	35	28,0

	Özel Anaokulu	25	20,0
	Diğer	13	10,4
Sınıftaki Öğrenci Sayısı	1-10	25	20,0
	11-15	59	47,2
	16+	41	32,8

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaklaşık %96,0 oranında kadın, %4,0 oranında erkek, %55,2 oranında 20-30 yaş, %31,2 oranında 20-30 yaş, %13,6 oranında 41 yaş ve üzeri olan öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılımcıların %88,0 oranında lisans mezunu iken %12,0 oranında lisansüstü program mezunu olduğu görülmektedir. Bununla birlikte öğretmenlerin %47,2 oranında 1-5 yıl; %28,8 oranında 11 yıl ve üzeri, %24,0 oranında 6-10 yıl mesleki kıdeme sahip oldukları belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %41,6 oranında kreşte, %28,0 oranında MEB anaokulunda, %20,0 oranında özel anaokulunda çalıştığı, sınıftaki öğrenci sayısının %47,2 oranında 11-15 kişi, %32,8 oranında 16 kişi ve üzeri, %20,0 oranında 1-10 kişi olduğu görülmektedir.

Araştırmanın bu bölümünde katılımcı yöneticilere ait demografik özelliklere yer verilmiştir. Araştırmanın örneklemini oluşturan 10 yöneticinin demografik özelliklerine göre dağılımları Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3: Yöneticilerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Kategori	Kişisel Özellikler	n	%
Cinsiyet	Kadın	9	90
	Erkek	1	10
Yaş	20-30 yaş	1	10
	31-40 yaş	5	50
	41-49 yaş	2	20

	50 yaş ve üzeri	2	20
Eğitim Durumu	Ön lisans	2	20
	Lisans	5	50
	Yüksek Lisans	2	20
	Doktora	1	10
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	2	20
	6-10 yıl	3	30
	11-20 yıl	3	30
	20 yıl üzeri	2	20
Çalışılan Okul Türü	Kreş	3	30
	MEB Anaokulu	3	30
	Özel Anaokulu	4	40

Araştırmaya katılan yöneticilerin %90 oranında kadın, %10 oranında erkek; %50 oranında 31-30 yaş, %20 oranında 41-49 yaş, %20 oranında 50 yaş ve üzeri, %10 oranında 20-30 yaş aralığında oldukları tespit edilmiştir.

Yöneticilerin eğitim durumlarına göre dağılımlarının %50 lisans, %20 ön lisans, %20 yüksek lisans ve %10 doktora şeklinde olduğu görülmüştür.

Yöneticilerin mesleki kıdemlerinin %30 oranında 6-10 yıl, %30 oranında 11-20 yıl, %20 oranında 1-5 yıl ve %20 oranında 20 yıl üzeri olduğu belirlenmiştir.

Yöneticilerin çalıştıkları okul türüne göre dağılımlarının %40 özel anaokulu, %30 kreş ve %30 MEB anaokulu olduğu tespit edilmiştir.

3.4 Veri Toplama Araçları

3.4.1 Nicel Veri Toplama Araçları

3.4.1.1 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği (Ebeveyn Formu)

Araştırmada anne-babaların görüşlerinin belirlenmesi amacıyla 105 anne-baba ile nicel verilere ulaşmak için Ünüvar ve Kanyılmaz (2017) tarafından geliştirilen 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği (Ebeveyn formu) kullanılmıştır.

Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği (Ebeveyn formu) 4 boyut 21 maddeden oluşmaktadır. Dört boyut; 1. Boyut: Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun, 2. Boyut: Tehlikeli Aletlerle Oyun ve 3. Boyut: Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ve 4. Boyut: Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun olarak sıralanmıştır. Maddelere “hiç izin vermem” (1), “nadiren izin veririm” (2), “ara sıra izin veririm” (3), “genellikle izin veririm” (4) ve “her zaman izin veririm” (5) seçeneklerinden biri seçilerek işaretlenmektedir. Ölçeğin iç tutarlık güvenilirliği birinci boyutta 0,86; ikinci boyutta 0,81; üçüncü boyutta 0,84; dördüncü boyutta 0,70 ve ölçeğin tamamında ise 0,88 olarak belirtilmiştir. İki yarı güvenilirliklerinin ise birinci boyutta 0,72; ikinci boyutta 0,78; üçüncü boyutta 0,55; dördüncü boyutta 0,70 ve ölçeğin tamamında ise 0,65 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi kullanılarak sağlanmıştır. (Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017).

3.4.1.2 Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı- Öğretmen Formu

Öğretmenlerin görüşlerini elde etmek için 125 okul öncesi öğretmeni ile nicel verilere ulaşmak amacıyla Karaca ve Uzun (2020) tarafından geliştirilen Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı- Öğretmen Formu kullanılmıştır. Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı- Öğretmen Formu 4 boyut 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları 1. Boyut: Gereğine İnanma, 2. Boyut: Riskli Davranışlara Tolerans, 3. Boyut: Kaygı Duyma ve 4. Boyut: Riskli Davranışları Ayırt Etme olarak sıralanmaktadır. Beşli likert tipine sahip ölçekte 1-Hayır, 2-Bazen Hayır, 3-Kararsızım, 4-Bazen Evet ve 5-Evet seçenekleri yer almaktadır. Ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı SPSS programıyla hesaplanmış ve güvenilirlik katsayısının ($\alpha=.869$) olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin faktörlere ait güvenilirlik katsayıları ise birinci

faktör $\alpha=.949$, ikinci faktörün $\alpha=.846$, üçüncü faktörün $\alpha=.777$ ve dördüncü faktörün ise $\alpha= .768$ olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin kapsam geçerliği için toplam on bir uzman görüşü alınmıştır ve bu uzman görüşlerinin analizi sonucunda kapsam geçerliği indeksi (KGI) 0.99 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi yapılarak değerinin .91 olduğu belirtilmiştir (Karaca ve Uzun, 2020).

3.4.2 Nitel Veri Toplama Araçları

3.4.2.1 Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu

Anne-baba, öğretmen ve yönetici katılımcıların görüşlerine ulaşmak amacıyla 3 farklı yarı-yapılandırılmış görüşme formu araştırmacı tarafından oluşturulmuş alan uzmanı 3 öğretim üyesinin değerlendirmesi sonucunda görüşme formlarına son şekilleri verilerek hazırlanmıştır. Yarı-yapılandırılmış görüşme formları katılımcıların riskli oyuna bakış açılarını belirlemek amacıyla hazırlanan 8 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Görüşmeler 30 anne-baba, 30 öğretmen ve 10 yönetici ile yüz yüze ve gönüllülük esasına dayanarak gerçekleştirilmiştir.

3.4.2.2 Demografik Bilgi Formu

Demografik bilgi formları alan uzmanı bir öğretim üyesi tarafından değerlendirilmiş ve araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Çalışma grubunda yer alan Gazimağusa ilçesinin farklı bölgelerinde okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmen, yöneticiler ve bu kurumlarda eğitim alan çocukların anne-babalarının demografik bilgilerine ulaşmak amacıyla demografik bilgi formu kullanılmıştır.

Anne-babaların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleği, gelir düzeyi, çocuk sayısı ve çocuğun doğum tarihi bilgilerinin elde edilmesi için kullanılmıştır.

Öğretmenlerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleki tecrübe yılı, çalıştığı okul türü ve sınıf mevcudu bilgilerine ulaşmak için kullanılmıştır.

Yöneticilerin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, mesleki tecrübe yılı ve çalıştığı okul

türü bilgilerini edinmek amacıyla kullanılmıştır.

3.4.2.3 Okul Dış Alan Yarı-Yapılandırılmış Gözlem Formu

Okulların dış alanlarının riskli oyuna uygun olma durumlarını incelemek amacıyla alan uzmanı 3 öğretim üyesinin değerlendirmesi sonucunda araştırmacı tarafından yarı-yapılandırılmış gözlem formu hazırlanmıştır. Yarı yapılandırılmış gözlem formunda okulun dış alanlarının incelenmesi için 7 adet ölçüt bulunmaktadır. Bu ölçütler sırası ile bahçenin büyüklüğü, yapılandırılmış materyal, yarı yapılandırılmış materyal, yapılandırılmamış materyal, doğaya erişim, uygun zemin ve büyük yükseklikler bulunma durumlarıdır. 15 okuldaki açık alanların donanımının bu ölçütlere ne derece uygun olduğu “Evet” anlamına gelen 2*, “Kısmen” anlamına gelen 1*, “Hayır.” anlamına gelen 0* ifadelerinden biri seçilerek incelenmiş ve gözlem kayıtları form üzerinde tutulmuştur. 5 okulun form dışındaki özellikleri araştırmacı tarafından görüntü kaydına alınmıştır.

3.5 Verilerin Toplanması

Araştırma Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan araştırma etik izninin alınmasının ardından 13 Ocak 2023 tarihinde başlamıştır ve 13 Mayıs 2023 tarihine kadar yürütülmüştür.

Araştırmanın evrenini oluşturan Gazimağusa ilçesindeki açık, kapalı, geleneksel ve doğal oyun alanları araştırmacı tarafından ziyaret edilmiştir. Anne-babalar araştırmacı tarafından çalışma ve amacı hakkında bilgilendirilmiş ve araştırmaya katılmayı kabul eden 105 anne-baba ile Ölçek için Katılımcı Bilgi ve Onam Formu doldurulmuştur. Anne-Babalar İçin Demografik Bilgi Formu ve 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyunlara İzin Verme Ölçeği (Ebeveyn Formu) katılımcı anne-babalar tarafından doldurulmuştur. Ardından Görüşme İçin Katılımcı Bilgi ve Onam Formu görüşmeyi kabul eden 30 katılımcı anne-baba tarafından doldurulmuştur. Görüşmeler anne-

babalar ile yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin kayıt altına alınmasına izin veren katılımcı anne-babaların görüşmeleri ses kaydına alınmış, görüşmelerin kayda alınmasına izin vermeyen katılımcı anne-babalar ile yapılan görüşmeler araştırmacı tarafından not alınmıştır.

Araştırma evreni olarak belirlenen Gazimağusa ilçesindeki 42 anaokulu araştırmacı tarafından ziyaret edilmiş ve öğretmenler araştırma hakkında bilgilendirilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden okullar ile görüşme takvimleri oluşturulmuş ve bu kapsamda 125 öğretmen ile öncelikle Ölçek için Katılımcı Bilgi ve Onam Formu, ardından Öğretmenler İçin Demografik Bilgi Formu ve Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı - Öğretmen Formu doldurulması sağlanmıştır. Ardından görüşmeyi kabul eden 30 öğretmen ile görüşmeler planlanmış ve Görüşme İçin Katılımcı Bilgi ve Onam Formu doldurulmuştur. Öğretmenler ile görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin kayıt altına alınmasına izin veren öğretmenler ile yapılan görüşmeler araştırmacı tarafından ses kaydına alınmıştır. Görüşmenin kayda alınmasına izin vermeyen öğretmenler ile yapılan görüşmeler araştırmacı tarafından not edilmiştir.

Araştırma evreni olarak belirlenen Gazimağusa ilçesindeki 42 anaokulu araştırmacı tarafından ziyaret edilmiş ve yöneticiler araştırma hakkında bilgilendirilmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden 10 okul yöneticisi ile belirlenen takvimlere göre görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme İçin Katılımcı Bilgi ve Onam Formu ardından Yöneticiler İçin Demografik Bilgi Formu katılımcı yöneticiler tarafından doldurulmuştur. Görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin kayıt altına alınmasına izin veren yöneticiler ile yapılan görüşmeler araştırmacı tarafından ses kaydına alınmıştır. Görüşmenin kayda alınmasına izin vermeyen yöneticiler ile yapılan görüşmeler araştırmacı tarafından not edilmiştir.

Okullarının dış alanlarının gözlemlenmesine izin veren yöneticilerin bulundukları 15 okul araştırmacı tarafından gözlem formu kullanılarak incelenmiştir. Yöneticilerin izinleri doğrultusunda 5 okulun dış alanı araştırmacı tarafından çocuklar gözükmeyecek şekilde görüntü kaydına alınmıştır.

Araştırma gönüllülük ve gizlilik esaslarına dayanarak yürütülmüştür. Katılımcılar araştırmadan istedikleri zaman ayrılabilme hakkına sahip olduklarına dair bilgilendirilmişlerdir. Araştırmaya katılan anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin kişisel bilgilerini korumak amacıyla her katılımcı araştırmacı tarafından önceden belirlenmiş KAB1, KAB2, KÖ1, KÖ2, KY1 ve KY2 gibi kodlar ile kodlanmıştır.

3.6 Veri Analizi

3.6.1 Nicel Verilerin Analizi

Tüm istatistiksel analizler için IBM SPSS 25.0 programı kullanılmıştır.

Araştırmada değişkenlere ait ortalama ve standart sapma gibi betimleyici istatistiklerden yararlanılmıştır. Betimsel istatistikler mod, medyan, varyans, aritmetik ortalama, değişim aralığı ve standart sapma gibi tekniklerin kullanımını içerir (Tösten ve diğ., 2017). Betimsel analizin amacı verilerin okuyucunu anlamasını kolaylaştırmak ve okuyucunun isteğine göre kullanabilmesini sağlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyunlara İzin Verme Ölçeği (Ebeveyn Formu) ve Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formu ölçeklerinin normal dağılım hipotezine uyup uymadığı çarpıklık ve basıklık katsayılarına bakılmak suretiyle tespit edilmiş ve parametrik test yöntemleri tercih edilmiştir (Tablo 4).

Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ve Riskli Oyuna İzin Verme ölçeklerinin güvenirlik analizi yapılarak ölçeklerin iç tutarlılık durumu tespit edilmiştir

(Tablo 5).

Seçer (2015, s. 28) normal dağılım varsayımının; “çarpıklık ve basıklık” değerleri bakılarak değerlendirmenin daha doğru bir yaklaşım olduğunu değerlendirmiştir.

Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğinin belirlenmesinde basıklık/çarpıklık katsayıları incelenmiştir. Tablo 4’te verilerin basıklık ve çarpıklık katsayılarına ilişkin değerler verilmiştir.

Tablo 4: Ölçeklerin Çarpıklık ve Basıklık Değerleri

Ölçek	n	Çarpıklık	Basıklık
Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı	125	-,658	-,254
Gereğine İnanma	125	-1,193	,514
Riskli Davranışlara Tolerans	125	,009	-1,403
Kaygı Duyma	125	-1,010	,694
Riskli Davranışları Ayırt Etme	125	-,667	-,651
Riskli Oyuna İzin Verme	105	,442	-,171
Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun	105	,610	-,310
Tehlikeli Aletlerle Oyun	105	,409	-,667
Az Riskli Yüksekliklerde Oyun	105	-,655	-,566
Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun	105	1,206	1,406

Tabachnick, Ullman ve Fidell (2013), çarpıklıkla basıklık değerlerinin +1,5 ve -1,5 değerlerinin arasında olduğu hallerde normal dağılımın sağlandığını kabul etmektedir. Gerçekleştirilen analizler sonucunda değişkenlerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 4’te görüleceği üzere Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı Ölçeği alt boyutları ve Riskli Oyuna İzin Verme tüm boyutlarında çarpıklık ve basıklık

katsayısının istenen değerler arasında olması sebebiyle yapılan analizlerde bağımsız örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) teknikleri kullanılmıştır.

Katılımcıların sosyo-demografik özellikleri ile Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ve Riskli Oyuna İzin Verme düzeyleri arasındaki ilişkinin anlamlı bir farklılık sergileyip sergilemediğini belirlemek amacıyla “bağımsız örneklem t-testi” ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) analizi ile bakılmıştır.

Parametrik testlerin kullanılmasından grup farkı için Post Hoc testi yapılmıştır. Gruplar arasında oluşan farkların anlamlı olduğu boyutlarda, anlamlı farkın hangi grup veya gruplardan kaynaklandığını belirlemek için TUKEY HSD testi uygulanmış ve anlamlılık düzeyi .05 olarak sınanmıştır.

Ulaşılan bütün sonuçlarda istatistiki anlamlılık $p < 0,05$ seviyesinde değerlendirilmiştir.

3.6.2 Nitel Verilerin Analizi

Anne-baba, öğretmen ve yöneticilerle yapılan yarı-yapılandırılmış görüşmelerden ve okul dış alan yarı-yapılandırılmış gözlem formundan elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak incelenmiştir. İçerik analizi yaklaşımında temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). İçerik analizinde nitel analiz programı olan MAXQDA kullanılmıştır. MAXQDA programı araştırmacıların nitel analiz yaparken tema, kod ve kategorileri oluşturularak görselleştirmelerine olanak sağlamaktadır (Dereli, 2023).

Gözlem sırasında dış alanları araştırmacı tarafından görüntü kaydına alınan okullara ait görseller görsel içerik analizinden yararlanılarak analiz edilmiştir.

3.7 Geçerlik ve Güvenirlik

3.7.1 Nicel Veri Toplama Araçlarının Güvenirlik Analizi

Bu bölümünde veri toplama aracı olarak tercih edilen Erken Çocukluk Riskli

Oyun Değerlendirme Aracı ve Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeklerine yönelik iç tutarlılık analizi yapılmıştır. Cronbach's Alpha değerlerinin kriterleri aşağıdaki gibidir;

α değeri,

$0,00 \leq \alpha < 0,40$ ise Güvenilir değil

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ ise Düşük güvenilirlikte

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ ise Oldukça güvenilir

$0,80 \leq \alpha \leq 1,00$ ise Yüksek güvenilirdir (Özdamar, 1999, s. 513)

Tablo 5: Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ve Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği Alt Boyutları ve Güvenirlik Analizi Bulguları

Ölçekler	Cronbach's Alpha	Madde Sayısı
Gereğine İnanma	,970	14
Riskli Davranışlara Tolerans	,868	4
Kaygı Duyma	,750	4
Riskli Davranışları Ayırt Etme	,757	3
Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı Ölçeği	,896	25
Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun	,866	9
Tehlikeli Aletlerle Oyun	,835	6
Az Riskli Yüksekliklerde Oyun	,750	3
Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun	,605	3
Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği	,903	21

Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı Ölçeğinin güvenirlik katsayısı $\alpha=.896$ olduğu belirtilmiştir. Ölçeğin faktörlere ait güvenirlik katsayıları ise Gereğine İnanma $\alpha=.949$, Riskli Davranışlara Tolerans $\alpha=.846$, Kaygı Duyma $\alpha=.777$ ve Riskli Davranışları Ayırt Etme ise $\alpha=.768$ olduğu belirtilmiştir.

Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeğin güvenirlik katsayısının $\alpha=.903$ olduğu

belirtilmiştir. Ölçeğin faktörlere ait güvenirlik katsayıları ise Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun $\alpha=.866$, Tehlikeli Aletlerle Oyun $\alpha=.835$, Az Riskli Yüksekliklerde Oyun $\alpha=.750$ ve Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ise $\alpha=.605$ olduğu belirtilmiştir.

Bu değerler ölçeklerin güvenilir olduğunu ve analizde kullanılmasında bir engelin olmadığını göstermektedir.

3.7.2 Nitel Verilerin Güvenirlik Analizi

Görüşmelerden elde edilen veriler araştırmacı ve tez yürütücüsü tarafından paralel olarak kodlanmıştır. Kodlanan veriler Miles ve Huberman (1994) tarafından kodlayıcılar arası görüş birliği olarak ifade edilen “Üzerinde görüş birliği sağlanan terim/kod sayısı / (Üzerinde görüş birliği sağlanan terim/kod sayısı + Üzerinde görüş birliği sağlanmayan terim/kod sayısı) x 100” güvenirlik formülü ile hesaplanmıştır. Hesaplama sonucunda kodlayıcılar arası görüş birliği %97,70 olarak belirlenmiştir. Miles ve Huberman’a (1994) göre araştırmanın güvenilir olması için hesaplamının sonucunun %70’in üzerinde olması gerekmektedir. Bu kapsamda araştırmanın güvenilir olduğu belirlenmiştir.

3.8. Araştırmanın Etik Prosedürü

Araştırmanın gerçekleştirilebilmesi amacıyla KKTC Milli Eğitim ve Kültür Bakanlığı’ndan gerekli MEB izni ve Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan araştırma etik izni alınmıştır.

Anne-baba, öğretmen ve yöneticiler araştırmaya katılmalarının öncesinde araştırma ve amacı, görüşmenin gönüllülük esasına dayanması, istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları ve kişisel bilgilerinin gizli tutulacağı hususlarında araştırmacı tarafından bilgilendirilmişlerdir. Anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin araştırmaya katılma izinleri Katılımcı Bilgi ve Onam Formu kullanılarak alınmıştır.

Bölüm 4

BULGULAR

Bu bölümde 13 Ocak 2023 ve 13 Mayıs 2023 tarihleri arasında anne-babalar ve öğretmenler ile gerçekleştirilen ölçek ve görüşmeler, yöneticiler ile yapılan görüşmeler ve okulların dış alanlarının gözlemlenmesi ile gerçekleştirilen veri toplama sürecinden elde edilen verilerin analizleri sonucu elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Elde edilen bulgular tablolastırılarak sunulmuştur. Tablolardaki “n” görüşmelerde belirtilen görüşleri ve gözlemlenen durumları ifade etmektedir.

4.1 Anne-Babaların Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Bulgular

4.1.1 Anne-Babaların Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Nicel Bulgular

Çalışmanın bu kısmında araştırma grubunu teşkil oluşturan ebeveynlerin cinsiyet, eğitim, yaş, gelir durumu, çocuk sayısı ve çocuk doğum yılı dağılımlarına göre yapılan 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği ve alt boyutlarından elde edilen ortalama puanlar arasındaki farklılaşmalar ele alınmıştır.

4.1.1.1 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği’nin Değişkenlere Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

Araştırmanın değişkenleri 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği ve alt boyutlarından oluşmaktadır.

Çalışmanın bu bölümünde, değişkenlerle ilgili tanımlayıcı istatistikler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6: 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği'nin Değişkenlere Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

Ölçek	n	Min	Maks	$\bar{X}$	SS
Riskli Oyuna İzin Verme	105	21,00	105,00	52,04	16,85
Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun	105	9,00	45,00	20,55	8,50
Tehlikeli Aletlerle Oyun	105	6,00	30,00	14,89	6,45
Az Riskli Yüksekliklerde Oyun	105	3,00	15,00	10,94	3,55
Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun	105	3,00	15,00	5,66	2,61

Araştırmaya dahil olan anne-babaların Riskli Oyuna İzin Verme ifadelerine verilen yanıtlarının puan ortalaması ($\bar{X}$ =52,04), Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun puan ortalaması ($\bar{X}$ =20,55), Tehlikeli Aletlerle Oyun puan ortalaması ($\bar{X}$ =14,89), Az Riskli Yüksekliklerde Oyun puan ortalaması ($\bar{X}$ =10,94), Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun puan ortalaması ($\bar{X}$ =5,66) olarak tespit edilmiştir.

Ölçekten alınabilecek en yüksek toplam puanın 105, en düşük toplam puan ise 21'dir. Anne-babaların toplam puanlarının ortalaması ise 52,04'tür.

4.1.1.2 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeğine Yönelik Bulgular

Çalışmanın bu kısmında araştırma grubunu teşkil eden anne-babaların cinsiyet, eğitim, yaş, gelir durumu, çocuk sayısı ve çocuk doğum yılı dağılımlarına göre 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği ve alt boyutlarından elde edilen ortalama puanlar arasındaki farklılaşmalar ele alınmıştır.

4.1.1.2.1 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Anne ya da Baba Olma Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 7’de Riskli Oyuna İzin Vermenin genel ortalama ve alt boyutlarının cinsiyete göre farklılaşmasını gösteren bağımsız örneklem grubu t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 7: Anne ya da Baba Olma Değişkenine Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin İncelenmesine İlişkin T-Testi Sonuçları

Değişkenler	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	Ss	<i>t</i>	<i>p</i>
Riskli Oyuna İzin Verme	Kadın	81	51,58	16,39	-,510	,611*
	Erkek	24	53,58	18,61		
Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun	Kadın	81	20,51	8,47	-,102	,919*
	Erkek	24	20,71	8,76		
Tehlikeli Aletlerle Oyun	Kadın	81	14,64	6,35	-,709	,480*
	Erkek	24	15,71	6,86		
Az Riskli Yüksekliklerde Oyun	Kadın	81	10,94	3,47	-,024	,981*
	Erkek	24	10,96	3,87		
Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun	Kadın	81	5,49	2,40	- 1,181	,240*
	Erkek	24	6,21	3,22		

* $p>.05$

Yukarıda verilen Tablo 7’ye göre ebeveynlerin cinsiyet değişkeni ile ebeveynlerin Riskli Oyuna İzin Verme ($p>.05$), Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$), Tehlikeli Aletlerle Oyun ($p>.05$), Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$), Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ($p>.05$) ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile anne-babaların cinsiyet dağılımlarının Riskli Oyuna İzin Verme, Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun, Tehlikeli Aletlerle Oyun, Az Riskli Yüksekliklerde Oyun, Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ortalama puanları arasında farklılaşmaya sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.1.1.2.2 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Eğitim Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Anne-babaların riskli oyuna bakış açılarının eğitim düzeylerine göre farklılaşmasının incelenmesi sonucunda Tablo 8 oluşturulmuştur. Tablo 8’de Riskli Oyuna İzin Vermenin genel ortalama ve alt boyutlarının eğitim durumuna göre farklılaşmasını gösteren ANOVA sonuçları yer almaktadır.

Tablo 8: Anne-Babaların Eğitim Durumlarına Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin İncelenmesine İlişkin ANOVA Sonuçları

Değişkenler	Eğitim Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	F	p
Riskli Oyuna İzin Verme	Ortaokul ve altı	27	48,96	18,78	1,680	,176*
	Lise	24	48,92	19,68		
	Üniversite	35	52,83	14,40		
	Lisansüstü	19	58,89	12,93		
Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun	Ortaokul ve altı	27	18,70	8,78	1,553	,206*
	Lise	24	20,08	9,89		
	Üniversite	35	20,40	7,24		
	Lisansüstü	19	24,05	7,97		
Tehlikeli Aletlerle Oyun	Ortaokul ve altı	27	14,00	7,44	,907	,440*
	Lise	24	13,79	6,49		
	Üniversite	35	15,40	5,54		
	Lisansüstü	19	16,58	6,52		
Az Riskli Yüksekliklerde Oyun	Ortaokul ve altı	27	11,22	3,91	2,034	,114*
	Lise	24	9,58	3,91		
	Üniversite	35	11,00	3,40		
	Lisansüstü	19	12,16	2,27		
Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun	Ortaokul ve altı	27	5,04	2,41	,978	,406*
	Lise	24	5,46	2,93		
	Üniversite	35	6,03	2,88		
	Lisansüstü	19	6,11	1,76		

* $p > .05$

Yukarıda verilen Tablo 8'e göre anne-babaların eğitim düzeyi ile Riskli Oyuna İzin Verme ($p>.05$), Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$), Tehlikeli Aletlerle Oyun ($p>.05$), Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$), Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ($p>.05$) ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile anne-babalara ait eğitim durumu dağılımlarının Riskli Oyuna İzin Verme, Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun, Tehlikeli Aletlerle Oyun, Az Riskli Yüksekliklerde Oyun, Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ortalama puanları arasında farklılaşmaya sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.1.1.2.3 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 9'da Riskli Oyuna İzin Vermenin genel ortalama ve alt boyutlarının yaşa göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 9: Anne-Babaların Yaş Değişkenine Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD)

Değişkenler	Yaş	n	$\bar{X}$	Ss	F	p	Fark
Riskli Oyuna İzin Verme	20-30	19	51,47	19,25	1,517	,224	
	31-40	67	50,49	16,93			
	41 +	19	58,05	13,11			
Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun	20-30	19	19,47	10,06	,859	,427	
	31-40	67	20,22	8,07			
	41 +	19	22,79	8,38			
Tehlikeli Aletlerle Oyun	20-30	19	15,00	6,00	,921	,401	
	31-40	67	14,36	6,81			
	41 +	19	16,63	5,50			
Az Riskli Yüksekliklerde Oyun	20-30	19	10,68	3,76	,745	,477	
	31-40	67	10,76	3,49			
	41 +	19	11,84	3,59			
Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun	20-30 ^a	19	6,32	2,91	3,868	,024*	
	31-40 ^b	67	5,15	2,20			
	41 + ^c	19	6,79	3,22			$c>b$

Yukarıda verilen Tablo 9'a göre anne-babalara ait yaş değişkeni ile Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ortalama puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur (F:3,868, $p<.05$).

41 yaş ve üzeri anne-babaların Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun izin verme puanlarının ($\bar{X}$ =6,79) 31-40 yaş anne-babaların Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun düzeylerinden ($\bar{X}$ =5,15) istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Anne-babaların yaş düzeyi ile Riskli Oyuna İzin Verme ($p>.05$), Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$), Tehlikeli Aletlerle Oyun ($p>.05$), Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$) alt boyutları ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile anne-babalara ait yaş dağılımlarının Riskli Oyuna İzin Verme, Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun, Tehlikeli Aletlerle Oyun, Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ortalama puanları arasında farklılaşmaya sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.1.1.2.4 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Gelir Durumu Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Anne-babaların riskli oyuna bakış açılarının gelir durumlarına göre farklılaşmasının incelenmesi sonucu Tablo 10 oluşturulmuştur. Tablo 10'da Riskli Oyuna İzin Vermenin genel ortalama ve alt boyutlarının gelir durumuna göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 10: Anne-Babaların Gelir Değişkenine Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD)

Değişkenler	Gelir	n	$\bar{X}$	Ss	F	p
Riskli Oyuna	5.000-	8	51,38	21,27	,328	,721*

İzin Verme	10.000					
	10.001-15.000	32	50,13	16,82		
	15.001+	65	53,06	16,49		
Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun	5.000-10.000	8	18,88	9,42	,765	,468*
	10.001-15.000	32	19,34	8,46		
	15.001+	65	21,35	8,44		
Tehlikeli Aletlerle Oyun	5.000-10.000	8	16,25	7,44	,365	,695*
	10.001-15.000	32	14,22	7,04		
	15.001+	65	15,05	6,09		
Az Riskli Yüksekliklerde Oyun	5.000-10.000	8	9,63	4,17	,668	,515*
	10.001-15.000	32	11,25	3,55		
	15.001+	65	10,95	3,49		
Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun	5.000-10.000	8	6,63	3,50	,840	,435*
	10.001-15.000	32	5,31	2,44		
	15.001+	65	5,71	2,58		

* $p>.05$

Yukarıda verilen Tablo 10'a göre anne-babaların gelir durumu ile Riskli Oyuna İzin Verme ($p>.05$), Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$), Tehlikeli Aletlerle Oyun ($p>.05$), Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$), Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ($p>.05$) ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile anne-babaların gelir durumu dağılımlarının Riskli Oyuna İzin Verme, Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun, Tehlikeli Aletlerle Oyun, Az Riskli Yüksekliklerde Oyun, Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ortalama puanları arasında farklılaşmaya sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.1.1.2.5 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Çocuk Sayısı Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Anne-babaların riskli oyuna bakış açıları ve ailedeki çocuk sayısı arasındaki ilişki ile ilgili Tablo 11 oluşturulmuştur. Tablo 11’de Riskli Oyuna İzin Vermenin genel ortalama ve alt boyutlarının çocuk sayısına göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 11: Anne-Babaların Çocuk Sayısı Değişkenine Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD)

Değişkenler	Çocuk Sayısı	n	$\bar{X}$	Ss	F	p	Fark
Riskli Oyuna İzin Verme	1	32	55,56	14,83	1,197	,306	
	2	43	49,49	19,27			
	3 ve üzeri	30	51,93	14,91			
Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun	1	32	21,00	8,23	,373	,689	
	2	43	19,70	9,27			
	3 ve üzeri	30	21,30	7,76			
Tehlikeli Aletlerle Oyun	1	32	17,19	6,30	3,335	,040*	$a>b$
	2	43	13,42	6,77			
	3 ve üzeri	30	14,53	5,59			
Az Riskli Yüksekliklerde Oyun	1	32	11,16	2,87	,175	,840	
	2	43	11,00	3,68			
	3 ve üzeri	30	10,63	4,07			
Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun	1 ^a	32	6,22	2,84	1,080	,343	
	2 ^b	43	5,37	2,67			
	3 ve üzeri ^c	30	5,47	2,22			

* $p<.05$

Yukarıda verilen Tablo 11’e göre anne-babalara ait çocuk sayısı ile Tehlikeli Aletlerle Oyun ortalama puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F:3,335$, $p<.05$).

Bir çocuğa sahip olan anne-babaların Tehlikeli Aletlerle Oyun düzeylerinin

($\bar{X}=17,19$) 2 çocuğa sahip olan ebeveynlerin Tehlikeli Aletlerle Oyun düzeylerinden ($\bar{X}=13,42$) daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Anne-babaların çocuk sayısı ile Riskli Oyuna İzin Verme ($p>.05$), Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$), Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ($p>.05$), Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p>.05$) ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile anne-babaların çocuk sayıları düzeylerinin Riskli Oyuna İzin Verme, Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun, Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun, Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ortalama puanları arasında farklılaşmaya sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.1.1.2.6 Anne-Babaların Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Çocuk Doğum Yılı Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 12’de Riskli Oyuna İzin Vermenin genel ortalama ve alt boyutlarının çocuk doğum yılına göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 12: Anne-Babaların Çocuk Doğum Yılı Değişkenine Göre Riskli Oyuna İzin Vermelerinin Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD)

Değişkenler	Çocuk Doğum Yılı	n	$\bar{X}$	Ss	F	p	Fark
Riskli Oyuna İzin Verme	2017	31	50,29	15,62	,654	,522	
	2018	46	54,17	18,92			
	2019	28	50,46	14,57			
Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun	2017	31	19,94	7,65	,395	,675	
	2018	46	21,39	9,83			
	2019	28	19,86	7,08			
Tehlikeli Aletlerle Oyun	2017	31	14,19	6,05	,382	,683	
	2018	46	15,48	6,84			
	2019	28	14,68	6,37			
Az Riskli Yüksekliklerde Oyun	2017	31	11,45	3,24	,461	,632	
	2018	46	10,78	3,93			
	2019	28	10,64	3,27			

Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun	2017 ^a	31	4,71	1,94	5,253	,007*	$b > c$
	2018 ^b	46	6,52	3,03			
	2019 ^c	28	5,29	2,07			

* $p < .05$

Yukarıda verilen Tablo 12'ye göre çocukların doğum yılı düzeyleri ile anne-babaların Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun ortalama puanlarında anlamlı bir fark bulunmuştur ($F:5,253$, $p < .05$).

2018 doğumlu çocuklara sahip anne-babaların Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun düzeylerinin ($\bar{X}=6,52$) 2019 doğumlu çocuklara sahip anne-babaların Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun düzeylerinden ($\bar{X}=5,29$) daha yüksek olduğu saptanmıştır. Çocuğun yaşı büyüdükçe anne-babanın izin verici tutumu da yükselmiştir.

Anne-babaların anne-babalara ait çocukların doğum yılı düzeyleri ile Riskli Oyuna İzin Verme ($p > .05$), Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p > .05$), Tehlikeli Aletlerle Oyun ($p > .05$), Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ($p > .05$) ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile anne-babalara ait çocukların doğum yılı dağılımlarının Riskli Oyuna İzin Verme, Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun, Tehlikeli Aletlerle Oyun, Az Riskli Yüksekliklerde Oyun ortalama puanları arasında farklılaşmaya sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.1.2 Anne-Babaların Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Nitel Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde anne-baba katılımcılara yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorular sorulmuş, verilen cevaplar doğrultusunda tablolar oluşturulmuştur.

4.1.2.1 Anne-Babaların Riskli Oyun Tanımlarına İlişkin Bulgular

Anne-babalara sorulan “Sizce riskli oyun nedir?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 13 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında anne-babaların verdikleri yanıtlar 8 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 13: Anne-Babaların Sizce Riskli Oyun Nedir? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 1: Anne-Babaların Riskli Oyun Tanımları	Katılımcı
	n
Tema - 1: Zarara Uğrama	18
Tema - 2: Tehlikeli Araç-Gereçlerle Oyun	12
Tema - 3: Büyük Yüksekliklerde Oyun	11
Tema - 4: Tehlikeli Unsurlara Yakın Oyun	11
Tema - 5: Yüksek Hızda Oyun	2
Tema - 6: Çocukların Gözden Uzaklaşabileceği Oyun	2
Tema - 7: İtiş-Kakış Oyunu	1
Tema - 8: Risk Alma	1
TOPLAM	58

Tablo 13 incelendiğinde anne-babaların riskli oyun tanımına ilişkin görüşleri birinci tema zarara uğrama (n=18), ikinci tema tehlikeli araç-gereçlerle oyun (n=12), üçüncü tema büyük yüksekliklerde oyun (n=11), dördüncü tema tehlikeli unsurlara yakın oyun (n=11), beşinci tema yüksek hızda oyun (n=2), altıncı tema çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun (n=2), yedinci tema itiş-kakış oyunu (n=1), sekizinci tema risk alma (n=1) şeklinde belirtilmiştir.

Bu kapsamda anne-babaların riskli oyunu tanımlarken en sık verdikleri cevap zarara uğrama (n=18) olmuştur. Anne-babaların büyük çoğunluğu riskli oyun çocuklarının zarar görmesi görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır.

Anne-babaların riskli oyunu tanımlarken ikinci en sık verdikleri yanıt tehlikeli araç-gereçlerle oyun (n=12) olmuştur. Anne-babalar çocuklarının kesici-delici aletler, taş ve sopa gibi araç-gereçlerle oyun oynamalarını riskli oyun olarak tanımlamaktadırlar.

Anne-babaların çoğunluğun riskli oyun tanımında yer alan diğer iki riskli oyun türünün ise büyük yüksekliklerde oyun (n=11) ve tehlikeli yüksekliklerde oyun (n=11) olduğu sonucuna varılmıştır.

Anne-babaların riskli oyunu tanımlarken en az verdikleri yanıtlar itiş-kakış oyunu (n=1) ve risk alma (n=1) olmuştur.

Riskli oyunu zarara uğrama olarak tanımlayan anne-babaların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KAB9: “...çocuğun tehlike altında olduğu oyundur.”

KAB10: “...kendisine zarar verecek, yaralanmasına sebep olacak oyunlar...”

KAB12: “...çocuklara zarar verebilecek hemen hemen bütün oyunlar riskli oyundur.”

KAB18: “...kazalı oyundur...”

KAB22: “...yaralanmasına sebep olabilecek tarzda oyunlar...”

KAB25: “...bir tarafını incitebileceği oyunlar...”

KAB28: “...tehlikeli oyunları oynaması...”

KAB29: “...zarar gördüğü ın veya zarar verdiği bir oyundur.”

Riskli oyunu tehlikeli araç-gereçlerle oyun olarak tanımlayan anne-babaların görüşlerinin bir kısmı aşağıda sunulmuştur.

KAB2: “...kesici-delici aletle yapılan oyundur.”

KAB3: “...her şeyle oynayabilir. Çiviyle, vidayla, rendeyle...”

KAB8: “...ucu sivri bir şeylerle oyun oynanabilir.”

KAB20: “...bıçak kullanması riskli bir oyun olabilir...ip. Oğlum küçük olduğu için çok ipi her yere bağlar sonra kendi kendine bağlar.”

KAB26: “...çekiçe oynaması...”

Riskli oyunu büyük yüksekliklerde oyun olarak tanımlayan anne-babaların görüşlerinin bazıları şu şekildedir:

KAB16: “...yüksek bir duvara çıkıp kendi başına atlaması...”

KAB21: “...yüksek yerlere tırmanmak...”

KAB24: “...yüksek yerlerde kontrolsüz bir şekilde yapılan oyunlar.”

KAB27: “...balkon korkuluklarına çıkarak oyun oynamasıdır.”

Riskli oyunu tehlikeli unsurlara yakın oyun olarak tanımlayan anne-babaların görüşlerine örnekler aşağıda sunulmuştur:

KAB9: “...ateşle, denizle, suyla yani oynamak...”

KAB27: “...çocukların ateşle oynaması...”

Riskli oyunları yüksek hızda oyun olarak tanımlayan anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB6: “...hızlı hareketlerle...”

KAB14: “...parkelerde koşturacaklarsa...”

Riskli oyunu çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun olarak tanımlayan anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB15: “...tek başlarına bisiklet sürmesi...”

KAB16: “...yollarda tek başına uı oyun oynaması...”

Riskli oyunu itiş-kakış oyunu olarak tanımlayan anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB30: “Çocuklar mesela birbirini itebilir, düşebilir.”

Riskli oyunu risk alma olarak tanımlayan anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB7: “...yetişkin açısından riskli oyun çocuğun kendi görüşü ya da kendi kapasitesi, becerisi ölçüsünde alabileceği riskleri kapsayan bir oyun türü...”

4.1.2.2 Anne-Babaların Risk ve Tehlike Kavramları Arasındaki Farklılaşma ve Tanımları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Anne-babalara sorulan “Risk ve tehlike kavramları arasında fark var mıdır? Yanıtınız evet ise, nasıl bir fark olduğunu açıklar mısınız?” sorusuna verilen cevaplar

doğrultusunda Tablo 14 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında anne-babaların verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 14: Anne-Babaların Risk ve Tehlike Kavramları Arasında Fark Var Mıdır? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 2: Anne-Babalara göre Risk ve Tehlike Kavramları Arasındaki Farklılaşma ve Tanımları	Katılımcı
	n
Tema - 1: Fark vardır.	16
1.1. Risk ve Tehlike Kavramı Tanımları	16
1.1.1: Yanlış Tanım	8
1.1.2: Doğru Tanım	6
1.1.3: Kısmen Doğru/Eksik Tanım	2
Tema - 2: Fark yoktur.	13
TOPLAM	45

Tablo 14 incelendiğinde anne-babaların risk ve tehlike kavramları arasında fark bulunup bulunmaması ile ilgili sorulan soruya birinci tema fark vardır (n=16), ikinci tema fark yoktur (n=13) şeklinde görüş bildirdikleri görülmüştür.

Anne-babaların büyük çoğunluğunun görüşü risk ve tehlike kavramları arasında fark olduğu (n=16) yönündedir. Risk ve tehlike kavramları arasında fark olduğu yönünde görüş bildiren anne-babaların (n=16) risk ve tehlike kavramlarını yanlış tanım (n=8), doğru tanım (n=6), kısmen doğru/eksik tanım (n=2) şeklinde tanımladıkları görülmüştür.

Bu kapsamda risk ve tehlike kavramları arasında fark olduğu görüşündeki anne-babaların (n=16) çoğunluğunun risk ve tehlike kavramlarını yanlış tanımladıkları (n=8) sonucuna varılmıştır.

Risk ve tehlike kavramlarını yanlış tanımlayan anne-babaların görüşlerine örnekler aşağıda verilmiştir.

KAB8: “...risk şöyle tehlike zaten adı üzerinde yani tehlikeli olduğunu görüyorsun ve onun çocuğa yanaşmasına engel olursun ama risk tehlike boyutuna gelip gelmemesi senin elinde olan bir şey daha açık gözlemlerde olan bir şey diye düşünüyorum.”

KAB9: “...bile bile yapmak. Bir de hani farkında olmadan yapmak.”

KAB16: “Tehlike zarar ve hasardan meydana gelir. İu. Risk ise yaralanmayla sonuçlanan... Sonuçlanır.”

KAB19: “...risk, çocuk kontrollü bir şekilde zararlı bir oyunu oynamaya çalışır ama tehlike direk bodoslama dalar.”

KAB23: “Yani risk olduğunda önemli şekilde çocuklarımıza daha da dikkatli olmamız lazım. Diğeri desen yine aslında her iki şekilde da çocuklarımızı korumak amaçlı yanında sürekli zaman geçirmemiz gerekir ama.”

Risk ve tehlike kavramlarını doğru tanımlayan anne-babaların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KAB4: “Riski almak farklı tehlike farklı diye düşünüyorum açıkçası. Yani risk de alabilir uı... Kendine zarar vermeden ama tehlike bence tamamen zarar verici diye düşünüyorum.”

KAB5: “Tehlikeli olan normalde kendine zarar verebilen bir şey. Bazıları da riski aldığı zaman arkadaşına ya da bir başkasına zarar verme ihtimali olabilir.”

KAB23: “Risk alması yani bir şey yapmasına öngörmek. Onu öngörürsen risk alarak onu yapar. Ama tehlike o şeyin tehlikeli olması onu yani bildiğin yani elinin yanması yanacak, senin zaten yanacak tehlikedir mesela.”

KAB24: “Mesela örnek veriyorum, yüksek bir yerde ya da bensez bir yerde yürütmesi riskli bir durumdur ama bıçak gibi aletler de oynaması tehlike arz eder diye düşünüyorum.”

Risk ve tehlike kavramlarını kısmen doğru/eksik tanımlayan anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB1: “Çünkü riskli olan şeyi önceden görüp öngörebiliriz ama tehlike bazen öngörülemediği şekilde karşımıza çıkabilir.”

KAB11: “risk olabilir veya olmayabilir durumudur her bunu her anlamda söylüyorum. Tehlikede ölümcül bir ana sebebiyet verebilen bir durum olabilir. Riskte ola da bilir, olmaya da bilir.”

4.1.2.3 Anne-Babaların Çocuklarının Riskli Oyun Oynamalarını Gözlemleme Durumları ve Gözlemledikleri Riskli Oyun Türleri Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Anne-babalara sorulan “Daha önce çocuğunuzun riskli oyun oynadığına dair gözleminiz oldu mu? Yanıtınız evet ise, lütfen örnek ile açıklayınız.” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 15 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında anne-babaların verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 15: Anne-Babaların Daha Önce Çocuğunuzun Riskli Oyun Oynadığına Dair Gözleminiz Oldu Mu? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 3: Anne-Babaların Riskli Oyun Gözlem Durumları ve Gözlemledikleri Riskli Oyun Türleri	Katılımcı
	n
Tema - 1: Gözlemledim	24
1.1: Gözlemlenen Riskli Oyun Türleri	57
1.1.1: Büyük Yüksekliklerde Oyun	25
1.1.2: Tehlikeli Araç-Gereçlerle Oyun	10
1.1.3: Yüksek Hızda Oyun	9
1.1.4: İtiş-Kakış Oyunu	8
1.1.5: Tehlikeli Unsurlara Yakın Oyun	4
1.1.6: Çocukların Gözden Uzaklaşabileceği Oyun	1
Tema - 2: Gözlemlemedim	6
TOPLAM	87

Tablo 15 incelendiğinde anne-babaların riskli oyun gözlemleyip gözlemlemediklerine ilişkin olan soruya birinci tema gözlemledim (n=24), ikinci tema gözlemlemedim (n=6) şeklinde yanıt verdikleri ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda anne-babaların yoğunlukla riskli oyunu gözlemledikleri (n=24) sonucuna varılmıştır.

Anne babaların gözlemledikleri riskli oyun türlerine örnek olarak verdikleri yanıtların büyük yüksekliklerde oyun (n=25), tehlikeli araç-gereçlerle oyun (n=10), yüksek hızda oyun (n=9), itiş-kakış oyunu (n=8), tehlikeli unsurlara yakın oyun (n=4), çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun (n=1) şeklinde olduğu görülmüştür.

Bu kapsamda anne-babalar tarafından en sık gözlemlenen riskli oyun türünün büyük yüksekliklerde oyun (n=24) olduğu ortaya çıkmıştır. Çocukların en sık oynadığı riskli oyunun zıplama, tırmanma, atlama gibi fiziksel oyunlar olduğu sonucuna varılmaktadır. İkinci en sık gözlemlenen riskli oyun türünün tehlikeli araç-gereçlerle oyun (n=10) olduğu belirlenmiştir. Anne-babaların en az gözlemlediği riskli oyun türü çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun (n=1) olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda çocukların yetişkin gözetimi olmadan oynadıkları oyunların sık gözlemlenmediği sonucuna varılmaktadır.

Gözlemlediği riskli oyun türü büyük yüksekliklerde oyun olan anne-babaların görüşlerinin örnekleri aşağıda sunulmuştur.

KAB2: “...bahçe duvarına tırmanıp uı alt yani ortanca çocuğum 6 yaşındaki çocuğum tırmanıp yürüyor.”

KAB3: “...masanın da üstüne çıkıyorlar koltuğun da üstüne çıkıyorlar.”

KAB4: “...koltuğun üstünden başka bir koltuğa atlaması, okulda ağaca tırmanıp aşağı atlaması, merdivenlerden kendi başına inmesi...”

KAB7: “...koltuğun üzerine çıkıp atlamak ya da sandalyelere basıp sandalyelerin üzerinden atlamak ya da masaya çıkıp atlamak.” “...çok sever yüksek bir duvarın üzerinde dengede durmaya çalışarak yürümeyi.”

KAB18: “Zıplama oyunu... koltukta zıplıyordu, düştü...”

KAB19: “...kümeşe tırmanır...”

KAB28: “...balkon arasına sarkmaya başlamıştı...”

Gözlemlediği riskli oyun türü tehlikeli araç-gereçlerle oyun olan anne-babaların görüşlerinin bazıları aşağıda verilmiştir.

KAB4: “...köye, bahçeye gittiğimizde çekici kullanıyor, uı küreği kullanıyor. Baltayı alıp odunlara vuruyor...”

KAB10: “Çiviyle duvarı delmeye çalıştığını, yani bir imm... Ağır bir metalle duvara vurmaya çalıştığını görmüştüm.”

KAB20: “Oğlum küçük olduğu için çok ipi her yere bağlar sonra kendi kendine bağlar.”

KAB22: “...bıçakla oynuyordu. Makasla oynuyordu.”

Gözlemlediği riskli oyun türü yüksek hızda oyun olan anne-babaların görüşlerinin bazıları şu şekildedir:

KAB6: “Bisikletle bir yamaçtan aşağı arkasından arkadaşı ittirirken onun ellerini bırakarak u böyle karambole gitmesi.”

KAB7: “...koşup çok hızlı koşup kendini öyle çimlik bir alana atma ani kayma gibi atmayı çok sever.”

KAB20: “...bisiklet kullanıyor ve bariz yokuş aşağı ve yokuş üstüne çalışma yapıyor. Stopsuz.”

KAB26: “...bisikletini hızlı kullandığına şahit oldum.”

Gözlemlediği riskli oyun türü itiş-kakış oyunu olan anne-babaların görüşlerine örnekler aşağıda verilmiştir.

KAB1: “...birbirlerinin üzerine atlayarak...”

KAB7: “Koltuktan sizin üzerinize atlama, güreş, o tür kapışmalar...”

KAB9: “...denizde oynarken genelde ıı şey yapıyorlar, boğuşuyorlar.”

KAB11: “...arkadaşlarıyla birbirlerini iterek işte o ona vurma şeklinde bir oyunları oynadıklarında bir risk içeriyor.”

Gözlemlediği riskli oyun türü tehlikeli unsurlara yakın oyun olan anne-babaların görüşlerinin bazıları şu şekildedir:

KAB21: “...ateşle...”

KAB25: “...yolda koşturması bile ana yolda bir yerde koşturması...”

Gözlemlediği riskli oyun türü çocukların gözden uzaklaşabileceği olan anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB14: “Benden çok uzaktaysalar...”

4.1.2.4 Anne-Babaların Çevrelerinde Çocuklarının Riskli Oyun Oynamasını Sağlayacak Uygun Alan Bulunma Durumları ve Bulunan Alanlara Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular

Anne-babalara sorulan “Çevrenizde çocuğunuzun riskli oyun oynamasını sağlayacak uygun alanlar bulunmakta mıdır? Yanıtınız evet ise, lütfen örnek veriniz.” ve “Yaşadığınız çevrede çocuğunuzla birlikte gidebileceğiniz, çocuğunuzun oyun oynayabileceği yerler nelerdir? Sizce bu ortamların tasarımı, malzemesi, mimarisi nasıldır?” sorularına verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 16 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında anne-babaların verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmıştır. Birinci tema altındaki anne-baba katılımcıların görüşleri iki alt tema altında sunulmuştur.

Tablo 16: Anne-Babaların Çevrelerinde Riskli Oyuna Uygun Alan Bulunması Durumu ve Bulunan Alanlara Dair Görüşleri

Kategori - 4: Anne-Babalara göre Çevrelerinde Çocuklarının Riskli Oyun Oynamasını Sağlayacak Alanların Bulunma Durumları ve Alanlara Dair Görüşleri	Katılımcı
	n
Tema - 1: Vardır.	17
1.1: Çevrede Bulunan Alanlar	81
1.1.1: Açık oyun alanları	31
1.1.2: Geleneksel oyun alanları	30
1.1.3: Kapalı oyun alanları	12
1.1.4: Doğal oyun alanları	8
1.2: Ebeveynlerin Alanlarla İlişkin Görüşleri	45
1.2.1: Güvenli değil	17
1.2.2: Yetersiz	15
1.2.3: Uygun	7
1.2.4: Güvenli	5
1.2.5: Kısıtlayıcı	1
Tema - 2: Yoktur.	13
TOPLAM	156

Tablo 16 incelendiğinde anne-babaların çevrelerinde çocuklarının riskli oyun oynamalarını sağlayacak alanların bulunup bulunmamasına ilişkin soruya birinci tema vardır (n=17), ikinci tema yoktur (n=13) şeklinde yanıt verdikleri ortaya çıkmıştır.

Anne-babaların büyük çoğunluğunun çevrelerinde çocuklarının riskli oyun oynamasını sağlayacak uygun alanlar bulunduğunu (n=17) belirtmişlerdir.

Tablo 16 incelendiğinde çevrelerinde çocuklarının riskli oyun oynamasını sağlayacak alanlar bulunduğunu belirten anne-babaların (n=17) yaşadıkları çevrede çocuklarının oyun oynayabilecekleri alan sorulduğunda verdikleri cevapların açık oyun alanları (n=31), geleneksel oyun alanları (n=30), kapalı oyun alanları (n=12), doğal oyun alanları (n=8) şeklinde olduğu görülmüştür.

Bu kapsamda anne-babaların çocuklarının oynayabilecekleri alanlar sorusuna en sık verdikleri yanıtın açık oyun alanları (n=31) olduğu görülmüştür. Anne-babalar tarafından en sık verilen ikinci yanıtı göre anne-babaların çocuklarını oyun oynamaları

için en sık götürdükleri ikinci alanların geleneksel oyun alanları (n=30) olduğu sonucuna varılmıştır. Anne-babaların en az sıklıkla örnek verdikleri alanların doğal oyun alanları (n=8) olduğu belirlenmiştir.

Tablo 16 incelendiğinde anne-babaların yaşadıkları çevrede bulunan çocuklarının riskli oyun oynayabilecekleri ortamların tasarımı, malzemesi, mimarisinin nasıl olduğu sorusuna güvenli değil (n=17), yetersiz (n=15), uygun (n=7), güvenli (n=5), kısıtlayıcı (n=1) şeklinde yanıt verdikleri belirlenmiştir.

Bu kapsamda anne-babaların yaşadıkları çevrede bulunan oyun alanlarını büyük çoğunlukla güvenli olmayan alanlar (n=17) olarak nitelendikleri ortaya çıkmıştır. İkinci en sık verilen yanıtlara göre anne-babaların yaşadıkları çevrede bulunan oyun alanlarını yetersiz buldukları (n=15) sonucuna varılmıştır. En az verilen cevaba göre anne-babaların çok az bir kısmının yaşadıkları çevrede bulunan oyun alanlarını kısıtlayıcı (n=1) olarak nitelendirdikleri belirlenmiştir.

Çevrelerinde çocuklarının riskli oyun oynamasını sağlayacak alanların bulunduğu yönünde cevap veren anne-babaların görüşlerinin bazıları şu şekildedir:

KAB2: “Çevremde vardır. Çünkü evim bahçeli evimin etrafını kapattım ki çocuk çıkmasın diye. Toprakla, suyla... Iı... Dediğim gibi ağaç var bahçemde. Çıka da bilir, tırmana da bilir.”

KAB7: “...evet var o o tür alanlar var yani hem hazır insan eliyle yapılmış olan parklarda riskli oyunu özendiren.”

KAB17: “Parklarda daha çok riskli oyunlar mevcut.”

KAB19: “Evet, onlara göre her şey risk zaten. Yani bir taşı bile riskli hale getirebiliyor yani atıyorlar, birbirlerine bir şeyler yapıyorlar yani.”

Çevrelerinde çocuklarının riskli oyun oynamasını sağlayacak alanların bulunmadığı yönünde cevap veren anne-babaların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KAB6: “Evimizin çevresinde yok aslında okulumuzun da çevresinde yok.”

KAB13: “...yok. Apartmanda yaşıyoruz çünkü.”

KAB25: “Yok... Ev apartman olduğu için. Çok salmıyoruz sağa sola.”

Yaşadıkları çevrede çocuklarının oyun oynayabileceği alanlara ilişkin açık oyun alanları örneğini veren anne-babaların görüşlerine örnekler aşağıda sunulmuştur.

KAB1: “...yürüyüş yolları var. Yani veya işte kamusal alanlardaki futbol sahaları var.”

KAB5: “Sahil kenarına götürüyom arada bir de piknik alanı.”

KAB8: “açık alanda uygun buluyorum piknik alanları yani onlar...”

KAB12: “...sahalar var... yürüyüş alanları...”

KAB26: “...dışarıda bizim bahçemiz var.”

KAB29: “Evimizin bahçesi var geniş.”

Yaşadıkları çevrede çocuklarının oyun oynayabileceği alanlara ilişkin geleneksel oyun alanları örneğini veren anne-babaların görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KAB1: “Parklar var genelde bir çocuklar için...”

KAB6: “Genellikle park alanları.”

KAB7: “Parklar var işte o yani Mağusa o açıdan güzel...”

Yaşadıkları çevrede çocuklarının oyun oynayabileceği alanlara kapalı oyun alanları örneğini veren anne-babaların görüşlerinin bazıları şu şekildedir:

KAB8: “Bazı gittiğimiz kapalı oyun alanlarında.”

KAB19: “Avm'nin içindeki o oyun alanı var, gayet güzel yani orası.”

KAB20: “...mandıra...”

Yaşadıkları çevrede çocuklarının oyun oynayabileceği alanlara doğal oyun alanları örneğini veren anne-babaların görüşlerine örnekler aşağıda verilmiştir.

KAB7: “...deniz kenarları... Bir de doğada mesela işte bir küçük yamaç var.”

KAB9: “Dere yatağı var burda ıı. Kamışlar var...”

KAB12: “Deniz kenarı var.”

KAB14: “Denize gidersek daha çok kum oynuyorlar.”

Yaşadıkları çevrede bulunan oyun alanlarını güvenli olmayan alan olarak niteleyen anne-babaların görüşlerinin bazıları şu şekildedir:

KAB1: “Özellikle parklarda büyük bir güven açığı vardır ve kontrole tabi değildir, bozulan şeyleri tamir edilmiyordur ve güven açığı kesinlikle vardır.”

KAB4: “...hala daha demirden olan oyuncaklar var. Onların olmaması gerektiğini düşünüyorum. Yani plastik olması gerektiğini düşünüyorum. O yüzden daha çok plastik ve yer zemininin yumuşak olmasına bakıyorum açıkçası gittiğim parklarda.”

KAB12: “Yeterince güvenli değil. Çünkü bazı kırık oyuncaklar oluyor. Özellikle onlar daha çok büyük bir risk taşıyor.”

KAB13: “Bizim gittiğimiz park komple beton.”

KAB15: “Parklar çok kötü mesela. Salıncaklar bakımsız, kırık dökük, paslı, yerlerden demirlerin çıkması hiç sağlıklı değil.”

KAB16: “...salıncaklar hani mesela ön koruması ben hiç göremedim yani götürdüğüm şeylerde. Mesela korkuluklar yeteri kadar güvenli değil ya kırıktır ya hiç yoktur.”

KAB18: “...eski yeni yerine koymuyorlar. Eskiye yeni yerine koymadıkları için de kaza şeyi oluyor. Çürük malzemeler olduğu için riskli olabiliyor. Kazalara meyil verebiliyor.”

Yaşadıkları çevrede bulunan oyun alanlarını yetersiz olarak niteleyen anne-babaların görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KAB1: “Bence yetersiz durumlar vardır. Dediğim gibi çocukların özellikle oynadığı alanlar bir güvenlik uzmanı tarafından değerlendirip buna göre dizayn edilmeli.”

KAB3: “Bence eksik. ...çocuğumun yaş grubuna göre bence orada çok az oyuncaklar ve inanılmaz pahalandı.”

KAB7: “...belirli bir gelişim alanına odaklanmış yani motor gelişime odaklanmış genelde. Bir de gözlemlediğim kadarıyla genelde 3-6 yaşa uygun benim çevremdeki... Ya da yani 3 yaş ve üzerine... 0-3 yaş için hani 0-3 yaşın oyun olarak deneyimleyebileceği oyun alanlarımız yok diye düşünüyorum.”

KAB11: “Güvenli ama çok uygun değil. Yani derme çatma yapılmış ama güvenli. Yani şey olarak çocuğun çok böyle akıl oyunlarına hitap eden gibi gibi bir park değil. Çok klasik, eski usul. İşte bir kaydırağı var, bir iki salıncağı var bu kadar...”

KAB25: “...parklarımız var ama onlarda da zaten dökülür durumda. Sayılı parkımız var.”

Yaşadıkları çevrede bulunan oyun alanlarını uygun olarak niteleyen anne-babaların görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KAB6: “Şimdiye kadar öyle bir düşme yaralanma durumuyla karşılaşmadık. Sanıyorum ki iyidir o anlamda. Yani o kadar hareketli olmasına rağmen çok ciddi öyle bir düşmesi ya da tutunamayıp kayması ciddi bir yaralanması olmadı. Sanıyorum ki bu da iyi olduğunu gösteriyordur.”

KAB20: “Bizim köy için güzeldir. Güzel gelişimler vardır, o yüzden başarılı olduğuna inanıyorum.”

Yaşadıkları çevrede bulunan oyun alanlarını güvenli ortama sahip alanlar olarak niteleyen anne-babaların görüşlerinin bazıları şu şekildedir:

KAB9: “...park plastik yerler ıı çim daha önce yumuşak bir maddeden ür... yapılmıştı. Şimdi çim yapıldı. Yolun kenarında olmasına rağmen hani parkımız korumalı zaten çitler var, demir şeyler var, korumalar var, çocuklara yola çıkmıyor. Onun dışında dereye yakın olmasından dolayı orası da telli. Saha var. Saha da güzel

hani top dışarıya çıkmaz. Hani başkasına çarpmak gibi bir durumu olmaz çünkü etrafı yine telli.”

KAB23: “...oyun parkları mesela avmdeki oyun parkları güvenli bir kulelerden yapılmıştır. Mesela ya da kapalıdır. Ablalar gözetiminde olduğu için mesela alışveriş yaparken biz onları oraya bırakıp gönül rahatlığıyla gidiyoruz.”

Yaşadıkları çevrede bulunan oyun alanlarını kısıtlayıcı olarak niteleyen anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB7: “Şöyle belirli bir gelişim alanına odaklanmış yani motor gelişime odaklanmış genelde. Türlü... Hani insan eliyle yapılan oyun alanları. Ve kısıtlayıcı yani hani çocuğun böyle çok fazla şey deneyimleyebileceği, duyularına hitap eden oyuncakların olduğu bir ortam yok. Bir de gözlemlediğim kadarıyla genelde 3-6 yaşa uygun benim çevremdeki... Ya da yani 3 yaş ve üzerine... 0-3 yaş için hani 0-3 yaşın oyun olarak deneyimleyebileceği oyun alanlarımız yok diye düşünüyorum.”

4.1.2.5 Anne-Babaların Evlerindeki Alanların Riskli Oyun İçin Yeterince Güvenli Olma Durumlarına Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular

Anne-babalara sorulan “Sizce evinizdeki alanlar çocuğunuzun riskli oyun oynaması için yeteri kadar güvenli mi? Neden?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 17 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında anne-babaların verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 17: Anne-Babaların Evlerindeki Alanların Çocuklarının Riskli Oyun Oynaması İçin Yeterince Güvenli Olup Olmamasına İlişkin Görüşleri

Kategori - 5: Anne-Babaların Evlerindeki Alanların Riskli Oyun İçin Yeterince Güvenli Olma Durumlarına Dair Görüşleri	Katılımcı
	n
Tema - 1: Güvenli	26
1.1: Anne-Babalara Göre Evlerinin Güvenli Olma Nedenleri	22
1.1.1: Yetişkin gözetimi	8
1.1.2: Alınan önlemler	7

1.1.3: Güvenli ortam	7
Tema - 2: Güvenli değil	4
2.1: Anne-Babalara Göre Evlerinin Güvenli Olmama Nedenleri	3
2.1.1: Tehlikeli araç-gereçler	2
2.1.2: Kısıtlı alan	1
TOPLAM	55

Tablo 17 incelendiğinde anne-babaların evlerindeki alanların çocuklarının riskli oyun oynaması için yeterince güvenli olup olmadığına ilişkin soruya birinci tema güvenli (n=26) ve ikinci tema güvenli değil (n=4) şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Bu kapsamda anne-babaların büyük çoğunluğunun evlerindeki alanların çocuklarının riskli oyun oynayabilmesi için yeterince güvenli olduğu (n=26) görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır.

Evlerindeki alanların çocuklarının riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli olduğu (n=26) görüşünü belirten anne-babaların evlerindeki alanları güvenli olarak nitelendirme sebeplerine ilişkin görüşlerinin yetişkin gözetimi (n=8), alınan önlemler (n=7) ve güvenli ortam (n=7) şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda anne-babaların evlerindeki alanların çocuklarının riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli olduğu görüşünü belirtme sebeplerinin büyük çoğunlukla yetişkin gözetimi (n=8) olduğu sonucuna varılmıştır.

Evlerindeki alanların çocuklarının riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli olmadığını belirten anne-babaların (n=4) evlerindeki alanların yeterince güvenli olmamasına sebep olarak tehlikeli araç-gereçler (n=2) ve kısıtlı alan (n=1) şeklinde görüş belirttikleri görülmüştür.

Bu kapsamda katılımcı anne-babaların verdikleri yanıtlara göre büyük çoğunlukla evlerindeki alanlarda tehlikeli araç-gereçlerin bulunma durumlarının (n=2) evlerindeki alanların güvenli olmadığı görüşünü belirtmelerine sebep olarak gösterdikleri sonucuna varılmıştır.

Evlerindeki alanların çocuklarının riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli olduğu yönünde görüş bildiren anne-babaların görüşlerinin bazıları şu şekildedir:

KAB2: *“Evet. Güvenli olduğu için zaten izin veriyorum. Çünkü her şey ıı kesici delici aletlerin... Bahçe var. Hepsinin ayrı kilitli bir yeri var. Kapım da kapalı. Yüksek... Ha tabii ki orta 6 yaşındaki çocuğum ıı tırmanmak isterse tırmanıp çıkabilir mi? Çıkar ama 6 yaşındaki çocuğum tabii ki idrak edebiliyor. Bazı şeylerin tehlikeli olduğunu anlayabilecek ııı kapasitede olduğu için rahatım.”*

KAB7: *“Olması gerekenden fazla güvenli.”*

KAB29: *“Evimiz, bahçesi her tarafı güvenlidir. Ev müstakil her şey çocuklara göre yapıldı. Evi düzenlerken çocukları düşündük. Şehirden uzak, köy yerinde doğayla yakın olabilecekleri hem de güvende olabilecekleri bir bahçe yaptık.”*

Evlerindeki alanların çocuklarının riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli olmasına sebep olarak yetişkin gözetimi görüşünü belirten anne-babaların görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KAB4: *“...gözetim altında tutuyorum...”*

KAB8: *“Yani güvenliğini ben sağladığım için evet, güvenli benim elimde olduğu için yani gözlemin altında olduğu için evet, güvenli.”*

KAB26: *“...çünkü ben yanıdayım.”*

Evlerindeki alanların yeterince güvenli olmasına sebep olarak alınan önlemler görüşünü belirten anne-babaların görüşlerine örnekler aşağıda sunulmuştur.

KAB2: “Evet. Güvenli olduğu için zaten izin veriyorum. Çünkü her şey ıı kesici delici aletlerin... Bahçe var. Hepsinin ayrı kilitli bir yeri var. Kapım da kapalı.”

KAB8: “Yani bir mutfağa, ben onun elinin altına tamamen vermediğim için güvenli. Veya kendi mutfağımı kullanırken bıçakları onun yetişemeyebileceği bir yere koyduğum için güvenli. Yani çekmeceleri açıp kapatmasında bir sıkıntı yok mesela şu an. Veya ben ne yaptım? Onun tehlike boyutuna gelmemesi için çekmecedeki eşyaların boy yerlerini değiştirdim. Onun oynayabilecekleri şeyi altına aldım. Öyle yaptım mesela bardaklarım alttaydı benim onları en yukarıya aldım yani o yüzden güvenli.”

KAB9: “Yani olabildiğince sade hani onları şey yapacak tehlikeye sokabilecek hiçbir şey bulundurmuyorum. Hani çakmakları yukarıya kaldırıyorum.”

KAB10: “Kendisine zarar verecek eşyaları ortamdan kaldırmaya çalışıyorum.”

KAB19: “Güvenli çünkü biz her tarafı duvarlarla çevirdik. Yani riski en aza indirmeye çalıştık, tehlikeyi.”

Evlerindeki alanların yeterince güvenli olmasına sebep olarak evlerindeki ortamların güvenli olması görüşünü belirten anne-babaların yanıtlarından bazıları şu şekildedir:

KAB11: “Birincisi çok yüksek olmayan bir evde oturuyoruz tek katlı bir evde. Hani cam, pencere gibi bir risk faktörü yok. İkincisi evde çok çocuğun kafasını, gözünü çarpa... çarpabileceği materyaller yok. Evde de ev dışında da trafiğe açık bir alanda yaşamıyoruz.”

KAB16: “Ya çünkü evim yer evi olduğu için ve bahçemiz olduğu için hani benim için hani daha güvenlidir. Mesela apartmandan daha güvenli olduğunu düşünüyorum.”

KAB19: “Güvenli çünkü biz her tarafı duvarlarla çevirdik.”

Evlerindeki alanların çocuklarının riskli oyun oynaması için yeterince güvenli olmadığını düşünen anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB6: “Güvenli olmayan alanlar da var. Mesela artık mutfak... Mutfakta bıçaklara ulaşabiliyor. Bıçak, çatal, kaşık çekmecesine ulaşabiliyor ya da sandalyeye çıkıp buzdolabını açabiliyor. Üzerine bir şey devirebilir yani var aslında riskli.”

KAB13: “Bir riskli bir oyun oynaması için gerekli bir alan olduğunu düşünmüyorum...”

KAB17: “Daha böyle tehlikeli alanlar, kısımlar olduğu için oynayacağı alanlarda daha böyle yüksek engebeli, taşlı ya da vesaire o tür yerler.”

Evlerindeki alanların tehlikeli araç-gereçler bulunmasından dolayı güvenli olmadığı görüşünü belirten anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB5: “...kafası sehpa ya da ne bileyim her şeye çarpabilir kapıya...”

KAB6: “Mutfakta bıçaklara ulaşabiliyor. Bıçak, çatal, kaşık çekmecesine ulaşabiliyor...”

Evlerindeki alanların güvenli olmamasına sebep olarak kısıtlı alan görüşünü belirten anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB6: “...riskli alan var ama oyun anlamında yok.”

4.1.2.6 Anne-Babaların Dış Alanların Riskli Oyun İçin Yeterince Güvenli Olma Durumlarına Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular

Anne-babalara sorulan “Sizce dış alanlar (park, bahçe) çocuğunuzun riskli oyun oynaması için yeterince güvenli mi? Neden?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 18 düzenlenmiştir.

Tablo 18: Anne-Babaların Dış Alanların Çocuklarının Riskli Oyun Oynaması İçin Yeterince Güvenli Olma Durumlarına İlişkin Görüşleri

Kategori - 6: Anne-Babaların Dış Alanların Riskli Oyun İçin Yeterince Güvenli Olma Durumlarına Dair Görüşleri	Katılımcı
	n
Tema - 1: Güvenli	18
1.1: Anne-Babalara Göre Dış Alanların Güvenli Olma Sebepleri	14

1.1.1: Güvenli ortam	9
1.1.2: Yetişkin gözetimi	5
Tema - 2: Güvenli değil	12
2.1: Anne-Babalara Göre Dış Alanların Güvenli Olmamasının Sebepleri	11
2.1.1: Zarara uğrama	10
2.1.2: Tehlikeli araç-gereçler	1
TOPLAM	55

Tablo 18 incelendiğinde anne-babaların dış alanların çocuklarının riskli oyun oynaması için yeterince güvenli olup olmadığına dair görüşlerinin birinci tema güvenli (n=18) ve ikinci tema güvenli değil (n=12) şeklinde olduğu belirlenmiştir.

Bu kapsamda anne-babaların büyük çoğunluğunun dış alanların çocuklarının riskli oyun oynaması için yeterince güvenli olduğu (n=12) görüşünde oldukları sonucuna varılmıştır.

Dış alanların çocuklarının riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli olduğunu belirten anne-babaların (n=18) dış alanların güvenli olmalarına ilişkin sebep olarak güvenli ortam (n=9) ve yetişkin gözetimi (n=5) şeklinde görüş belirttikleri sonucuna varılmıştır.

Bu kapsamda anne-babaları büyük çoğunluğunun dış alanların çocuklarının riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli olduğu görüşünü belirtme sebeplerinin dış alanları güvenli ortam (n=9) olarak nitelendirmeleri olduğu sonucuna varılmıştır.

Dış alanların çocuklarının riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli olmadığı yönünde görüş bildiren anne-babaların (n=12) dış alanların yeterince güvenli olmamasına sebep olarak zarara uğrama (n=10) ve tehlikeli araç-gereçler (n=1) şeklinde görüş belirttikleri görülmüştür.

Bu kapsamda anne-babaların büyük çoğunluğunun dış alanların çocuklarının riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli olmadığı görüşüne sebep olarak zarara uğrama (n=10) görüşünü belirttikleri ortaya çıkmıştır.

Dış alanların güvenli olduğu yönünde yanıt veren anne-babaların görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KAB7: “Çok güvenli, aşırı güvenli yani çoğu parkta riskli oyunu özendirecek ya da hayata geçirecek bir düzenleme olduğunu düşünmüyorum.”

KAB2: “Bana göre uygun etrafı kapalı ve geniş de bir alan.”

Dış alanların güvenli olmasına sebep olarak güvenli ortam şeklinde sebep belirten anne-babaların görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KAB9: “Ya parkta sivri alan yok yerleri yumuşak zemin. Iı yumuşak olmayan yerler; çim. O yüzden hani olduğunu düşünmüyorum.”

KAB11: “Yani mesela yüksek merdivenli kay... ıı kaydırak var ama muhafazalı yapılmış. İşte parkta çok kafasını gözünü çarpacağı bir yerler yok, sivri alanlar yok gibi gibi. Yani biz askeri bir ortamda oturuyoruz. Çok risk geçiren bir şey yok etrafımda şu anda.”

KAB22: “Yerlerde yumuşak bahçe parkeleri var park ... belediye parkında yine sitemizdeki parkta da o şekilde yumuşak bahçe parkeleri var. Yani taştan değiller. O yüzden o düşseler bile. Zarar görmüyorlar işte salıncağın altı kum oluyor genelde bazen de yine düşseler bile bir şey olmuyor. Zarar görmüyorlar.”

Dış alanların güvenli olmasına sebep olarak yetişkin gözetimi görüşünü belirten anne-babaların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KAB14: “...mutlaka gözüm üstlerindedir...”

KAB18: “Bence güvenli çünkü bakıyorum. Merdivenden tırmanması falan yani sağlıklı bir insanın yapacağı insanın oyunlar oynuyorlar. Bence risk yok parklarda.”

KAB23: “Hani yapıyorlar ya zeminleri kum zemin olması veya yumuşak bir malzeme kullanıyorlar ondan dolayı.”

KAB27: “Bir de her zaman çocuklarımız bizim gözlemimiz altındadır.”

Dış alanların güvenli olmadığı yönünde yanıt veren anne-babaların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KAB1: “Özellikle parklarda büyük bir güven açığı vardır ve kontrole tabi değildir; bozulan şeyleri tamir edilmiyordur ve güven açığı kesinlikle vardır.”

KAB2: “Uygun değil. Çünkü şunu söyleyeyim yani. Çocuk alanlarına çocuklardan daha fazla yetişkinlerin gitmesi problem...”

KAB10: “Ben çok güvenli olduğunu düşünmüyorum çünkü genelde parklar hep ana yolların veya caddelerin kenarlarına yapılıyor.”

KAB12: “Yeterince güvenli değil. Çünkü bazı kırık oyuncaklar oluyor. Özellikle onlar daha çok büyük bir risk taşıyor. Çocukların da daha çok ilgisini çekiyor bilmedikleri için.”

KAB15: “Parklar çok kötü mesela. Salıncaklar bakımsız, kırık dökük, paslı, yerlerden demirlerin çıkması hiç sağlıklı değil.”

KAB29: “Hiç değil. Çünkü parklarda önlem yok. Yetersiz alanlar.”

Dış alanların güvenli olmamasına sebep olarak zarara uğrama görüşünü belirten anne-babaların görüşlerine ait örnekler aşağıda sunulmuştur.

KAB4: “Yani o yerde bulunan yumuşak zemin önemli. Bazılarında yok ve bet yani şey beton olarak olduğu için bence zarar verici olabilir. Çünkü böyle tırmanma yerleri var. Oradan ister istemez düşebiliyor yere. Çünkü boyu çok fazla uzun olmadığı için. Bu sefer o yerdekiler yumuşak olmayınca sıkıntı oluyor ve bazı alanlar o şekilde değil.”

KAB13: “Parklarda herhangi bir koruyacak veya işte kumla kaplı bir park yok. Bizim gittiğimiz park komple beton.”

KAB16: “Mesela şeyde u salıncaklar hani mesela ön koruması ben hiç göremedim yani götürdüğüm şeylerde. Mesela korkuluklar yeteri kadar güvenli değil ya kırıktır ya hiç yoktur.”

Dış alanların güvenli olmamasına sebep olarak tehlikeli araç-gereçler bulunması görüşünü belirten anne-babaların görüşleri şu şekildedir:

KAB12: “Yeterince güvenli değil. Çünkü bazı kırık oyuncaklar oluyor. Özellikle onlar daha çok büyük bir risk taşıyor. Çocukların da daha çok ilgisini çekiyor bilmedikleri için.”

4.1.2.7 Anne-Babaların Çocuklarının Riskli Oyun Oynamalarını Destekleme Durumlarına İlişkin Bulgular

Anne-babalara sorulan “Çocuğunuz riskli oyun oynamasını destekliyor musunuz? Sebebini belirtir misiniz? Yanıtınız evet ise, nasıl desteklediğinize dair örnek verebilir misiniz?” sorusuna verdikleri yanıtların incelenmesi sonucunda Tablo 19 oluşturulmuştur. Bu kapsamda katılımcıların yanıtları 2 tema altında toplanmıştır.

Tablo 19: Anne-Babaların Çocuklarının Riskli Oyun Oynamalarını Destekleme Durumlarına İlişkin Görüşleri

Kategori - 7: Anne-Babaların Riskli Oyunu Destekleme Durumları	Katılımcı
	n
Tema - 1: Destekliyorum	17
1.1: Anne-Babaların Riskli Oyunu Destekleme Nedenleri	12
1.1.1: Çocukların gelişimine katkı sağlar	9
1.1.2: Çocukların sosyal-duygusal becerilerine katkı sağlar	3
1.2: Anne-Babaların Riskli Oyunu Destekleme Biçimleri	4
1.2.1: Yetişkin Gözetimi	4
Tema - 2: Desteklemiyorum	13
2.1: Anne-Babaların Riskli Oyunu Desteklememe Nedenleri	11
2.1.1: Zarara uğrama	11
TOPLAM	57

Tablo 19 incelendiğinde anne-babaların çocuklarının riskli oyun oynamalarını destekleyip desteklemedikleri sorusuna birinci tema destekliyorum (n=17) ve ikinci tema desteklemiyorum (n=13) şeklinde yanıt verdikleri belirlenmiştir.

Anne-babaların büyük çoğunluğunun çocuklarının riskli oyun oynamalarını destekledikleri (n=17) sonucuna varılmıştır.

Anne-babaların çocuklarının riskli oyun oynamalarını neden destekledikleri sorusuna verdikleri yanıtların çocukların gelişimine katkı sağlar (n=9), çocukların sosyal-duygusal becerilerine katkı sağlar (n=3) şeklinde olduğu görülmüştür.

Bu kapsamda anne-babaların çoğunluğunun riskli oyunu destekleme nedenlerinin çocuklarının gelişimlerine katkı sağlaması (n=9) olduğu sonucuna varılmıştır.

Anne-babalara çocuklarının riskli oyun oynamalarını nasıl destekledikleri sorulduğunda yetişkin gözetimi (n=4) yanıtına ulaşılmıştır.

Çocuklarının riskli oyun oynamalarını desteklemeyen anne-babaların riskli oyunu desteklememe nedenlerinin zarara uğrama ihtimali (n=11) olduğu ortaya çıkmıştır.

Çocuklarının riskli oyun oynamalarını destekleyen anne-babaların görüşlerine örnekler aşağıda sunulmuştur.

Çocuklarının riskli oyun oynamalarını gelişimlerine katkı sağlaması sebebiyle destekleyen anne-babaların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KAB4: “Yani daha fazla güveni yerine gelecek diye düşünüyorum.”

KB30: “Kendini geliştirir bence çocuk.”

Çocuklarının riskli oyun oynamalarını sosyal-duygusal becerilerine katkı sağlaması sebebiyle destekleyen anne-babaların görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KAB25: “Kendine güvenini getirecek...”

Çocuklarının riskli oyun oynamalarını yetişkin gözetimi altında destekleyen anne-babaların görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KAB12: “...sadece biz uzaktan gözlem yapıyoruz...”

Çocuklarının riskli oyun oynamalarını desteklemeyen anne-babaların görüşlerine örnekler aşağıda sunulmuştur.

Çocuklarının riskli oyun oynamalarını zarara uğrama ihtimali dolayısıyla desteklemeyen anne-babaların görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KAB10: “Yani can güvenliği açısından... Yani canına veya kendi uzuvlarına zarar vereceğini düşündüğüm için...”

KAB13: “Yani düşmesini, bir yerlerini kırmasını istemem.”

4.2 Öğretmenlerin Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Bulgular

Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyuna bakış açılarını incelemeye yönelik alt problem cümlelerinin yanıtını araştırmak amacıyla öğretmen katılımcıların görüşlerine ulaşmak için yarı-yapılandırılmış görüşme ve ölçek kullanılmıştır. Öğretmen katılımcıların belirlenen görüşlerine ilişkin bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır.

4.2.1 Öğretmenlerin Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Nicel Bulgular

Çalışmanın bu kısmında araştırma grubundaki katılımcı öğretmenlerin cinsiyet, eğitim, yaş, mesleki kıdem, sınıf mevcudu ve çalışılan okul türü dağılımları ile Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı- Öğretmen Formu ve alt boyutlarından elde edilen ortalama puanlar arasındaki farklılaşmalar ele alınmıştır.

4.2.1.1 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı’nın Değişkenlere Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

Araştırmanın değişkenleri; Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ve alt boyutlarından oluşmaktadır.

Çalışmanın bu bölümünde, değişkenlerle ilgili tanımlayıcı istatistikler Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20: Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı’nın Değişkenlere Yönelik Betimsel Analiz Sonuçları

Ölçek	n	Min	Maks	$\bar{X}$	SS
Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı	125	41,00	120,00	89,65	18,72
Gereğine İnanma	125	14,00	70,00	51,70	16,09
Riskli Davranışlara Tolerans	125	4,00	20,00	11,33	5,52
Kaygı Duyma	125	4,00	20,00	15,53	3,81
Riskli Davranışları Ayırt Etme	125	3,00	15,00	11,09	3,57

Araştırmaya dahil olan öğretmenlerin Riskli Oyuna İzin Verme ifadelerine verilen yanıtlarının puan ortalaması ($\bar{X}$ =52,04), Çok Riskli Yüksekliklerde Oyun puan ortalaması ($\bar{X}$ =20,55), Tehlikeli Aletlerle Oyun puan ortalaması ($\bar{X}$ =14,89), Az Riskli Yüksekliklerde Oyun puan ortalaması ($\bar{X}$ =10,94), Tehlikeli Doğal Unsurlara Yakın Oyun puan ortalaması ($\bar{X}$ =5,66) olarak tespit edilmiştir.

Ölçekten alınabilecek en yüksek toplam puan 120, en düşük toplam puan 41’dir. Katılımcı öğretmenlerin ölçekten aldıkları toplam puanların ortalaması 89,65’tir.

4.2.1.2 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı’nın Eğitim Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 21’de Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı’nın genel ortalama ve alt boyutlarının eğitim durumuna göre farklılaşmasını gösteren bağımsız örneklem grubu t-testi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 21: Öğretmenlerin Eğitim Durumlarına Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın İncelenmesine İlişkin T-Testi Sonuçları

Değişkenler	Eğitim Durumu	n	$\bar{X}$	Ss	t	p
Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı	Lisans	110	89,45	18,83	-,312	,756*
	Lisansüstü	15	91,07	18,44		
Gereğine İnanma	Lisans	110	51,64	16,32	-,127	,899*
	Lisansüstü	15	52,20	14,83		
Riskli Davranışlara Tolerans	Lisans	110	11,18	5,46	-,801	,425*
	Lisansüstü	15	12,40	6,02		
Kaygı Duyma	Lisans	110	15,60	3,83	,570	,570*
	Lisansüstü	15	15,00	3,80		
Riskli Davranışları Ayırt Etme	Lisans	110	11,04	3,55	-,437	,663*
	Lisansüstü	15	11,47	3,81		

* $p>.05$

Yukarıda verilen Tablo 21'e göre eğitim değişkeni ile öğretmenlerin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ortalama puanları ($p>.05$), Gereğine İnanma ortalama puanları ($p>.05$), Riskli Davranışlara Tolerans ortalama puanları ($p>.05$), Kaygı Duyma ortalama puanları ($p>.05$), Riskli Davranışları Ayırt Etme ortalama puanları ($p>.05$) arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin eğitim seviyelerinin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ortalama puanları, Gereğine İnanma ortalama puanları, Riskli Davranışlara Tolerans ortalama puanları, Kaygı Duyma ortalama puanları, Riskli Davranışları Ayırt Etme ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.2.1.3 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Yaş Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 22'de Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın genel ortalama ve alt boyutlarının yaşa göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans

analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 22: Yaş Değişkenine Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD)

Değişkenler	Yaş	n	$\bar{X}$	Ss	F	p
Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı	20-30	69	90,09	19,48	,178	,837*
	31-40	39	89,97	17,27		
	41 +	17	87,12	19,64		
Gereğine İnanma	20-30	69	52,68	16,04	,664	,517*
	31-40	39	51,74	15,80		
	41 +	17	47,65	17,27		
Riskli Davranışlara Tolerans	20-30	69	10,62	5,35	1,266	,286*
	31-40	39	12,15	5,46		
	41 +	17	12,29	6,22		
Kaygı Duyma	20-30	69	15,71	3,82	,903	,408*
	31-40	39	14,90	4,07		
	41 +	17	16,24	3,09		
Riskli Davranışları Ayırt Etme	20-30	69	11,07	3,77	,027	,973*
	31-40	39	11,18	3,08		
	41 +	17	10,94	3,99		

* $p>.05$

Yukarıda verilen Tablo 22'ye göre yaş değişkeni açısından öğretmenlerin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ortalama puanları ($p>.05$), Gereğine İnanma ortalama puanları ($p>.05$), Riskli Davranışlara Tolerans ortalama puanları

($p>.05$), Kaygı Duyma ortalama puanları ($p>.05$), Riskli Davranışları Ayırt Etme ortalama puanları($p>.05$) arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin yaş seviyelerinin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ortalama puanları, Gereğine İnanma ortalama puanları, Riskli Davranışlara Tolerans ortalama puanları, Kaygı Duyma ortalama puanları, Riskli Davranışları Ayırt Etme ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.2.1.4 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Mesleki Kıdem Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 23'te Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın genel ortalama ve alt boyutlarının mesleki kıdemine göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 23: Mesleki Kıdem Değişkenine Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD)

Değişkenler	Mesleki Kıdem	n	$\bar{X}$	Ss	F	p
Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı	1-5 yıl	59	88,20	19,91	,685	,506*
	6-10 yıl	30	93,07	17,41		
	11 yıl+	36	89,17	17,86		
Gereğine İnanma	1-5 yıl	59	50,80	16,60	,867	,423*
	6-10 yıl	30	55,07	16,06		
	11 yıl+	36	50,39	15,30		
Riskli Davranışlara Tolerans	1-5 yıl	59	10,63	5,58	,914	,404*
	6-10 yıl	30	11,83	5,58		
	11 yıl+	36	12,06	5,37		

Kaygı Duyma	1-5 yıl	59	15,93	3,52	1,240	,293*
	6-10 yıl	30	14,60	4,87		
	11 yıl+	36	15,64	3,20		
Riskli Davranışları Ayırt Etme	1-5 yıl	59	10,85	3,79	,400	,671*
	6-10 yıl	30	11,57	3,24		
	11 yıl+	36	11,08	3,52		

* $p>.05$

Yukarıda verilen Tablo 23'e göre mesleki kıdem değişkeni açısından öğretmenlerin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ortalama puanları ($p>.05$), Gereğine İnanma ortalama puanları ($p>.05$), Riskli Davranışlara Tolerans ortalama puanları ($p>.05$), Kaygı Duyma ortalama puanları ($p>.05$), Riskli Davranışları Ayırt Etme ortalama puanları ($p>.05$) arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin mesleki kıdem düzeylerinin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ortalama puanları, Gereğine İnanma ortalama puanları, Riskli Davranışlara Tolerans ortalama puanları, Kaygı Duyma ortalama puanları, Riskli Davranışları Ayırt Etme ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.2.1.5 Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Okul Türü Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 24'te Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın genel ortalama ve alt boyutlarının okul türüne göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 24: Okul Türü Değişkenine Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD)

Değişkenler	Okul Türü	n	$\bar{X}$	Ss	F	p	Grup Farkı
Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı	Kreş ^a	52	85,19	23,30	1,930	,128	
	MEB Anaokulu ^b	35	91,03	14,00			
	Özel Anaokulu ^c	25	94,44	14,72			
	Diğer ^d	13	94,54	12,59			
Gereğine İnanma	Kreş ^a	52	46,35	20,43	3,751	,013*	
	MEB Anaokulu ^b	35	53,94	9,98			
	Özel Anaokulu ^c	25	57,32	12,17			c>a
	Diğer ^d	13	56,31	9,75			
Riskli Davranışlara Tolerans	Kreş ^a	52	10,58	5,74	,583	,627	
	MEB Anaokulu ^b	35	12,06	5,68			
	Özel Anaokulu ^c	25	11,80	5,58			
	Diğer ^d	13	11,46	4,05			
Kaygı Duyma	Kreş ^a	52	16,50	3,07	3,011	,033*	a>c
	MEB Anaokulu ^b	35	15,43	3,58			
	Özel Anaokulu ^c	25	13,80	4,87			
	Diğer ^d	13	15,23	4,00			
Riskli Davranışları Ayırt Etme	Kreş ^a	52	11,77	3,19	2,987	,034*	
	MEB Anaokulu ^b	35	9,60	4,16			a>b
	Özel Anaokulu ^c	25	11,52	3,33			
	Diğer ^d	13	11,54	2,85			

* p<.05

Yukarıda verilen Tablo 24'e göre öğretmenlerin okul türü değişkeni ile Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ortalama puanları (p>.05) ve Riskli Davranışlara Tolerans ortalama puanları (p>.05) arasında anlamlı farklılık saptanmamıştır

Okul türü değişkenine göre öğretmenlerin Gereğine İnanma ortalama puanları (F:3,751, p<.05), Kaygı Duyma ortalama puanları (F:3,011, p<.05) ve Riskli

Davranışları Ayırt Etme ortalama puanları ($F:2,987$, $p<.05$) arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Okul türü değişkenine göre öğretmenlerin Gereğine İnanma ortalama puanlarında grup ortalamaları parametrik çoklu karşılaştırma testi olan Tukey HSD metoduyla incelenmiştir. Buna göre özel anaokulu öğretmenlerinin Gereğine İnanma düzeylerinin ($\bar{X}=57,32$) kreş öğretmenlerinin Gereğine İnanma düzeylerinden ($\bar{X}=46,35$) istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Kreş öğretmenlerinin Riskli Davranışları Ayırt Etme düzeylerinin ($\bar{X}=11,77$) MEB anaokulu öğretmenlerinin Riskli Davranışları Ayırt Etme düzeylerinden ($\bar{X}=9,60$) istatistiksel olarak daha yüksek olduğu saptanmıştır.

4.2.1.6. Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Sınıf Mevcudu Değişkeni Açısından İncelenmesine İlişkin Bulgular

Tablo 25'te Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın genel ortalama ve alt boyutlarının sınıf mevcuduna göre farklılaşmasını gösteren tek yönlü varyans analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 25: Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı'nın Farklılaşması (ANOVA- Tukey HSD)

Değişkenler	Sınıf Mevcudu	n	$\bar{X}$	Ss	F	p
Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı	1-10	25	92,28	20,07	,416	,660*
	11-15	59	88,25	19,80		
	16+	41	90,05	16,40		
Gereğine İnanma	1-10	25	53,72	17,44	,817	,444*
	11-15	59	49,76	17,60		
	16+	41	53,27	12,67		
Riskli	1-10	25	10,76	5,63	,164	,849*

Davranışlara Tolerans	11-15	59	11,46	5,55		
	16+	41	11,49	5,51		
Kaygı Duyma	1-10	25	15,76	4,37	1,648	,197*
	11-15	59	16,03	3,35		
	16+	41	14,66	4,02		
Riskli Davranışları Ayırt Etme	1-10	25	12,04	3,40	1,243	,292*
	11-15	59	11,00	3,62		
	16+	41	10,63	3,58		

* $p>.05$

Yukarıda verilen Tablo 25'e göre sınıf mevcudu değişkeni açısından öğretmenlerin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ortalama puanları ($p>.05$), Gereğine İnanma ortalama puanları ($p>.05$), Riskli Davranışlara Tolerans ortalama puanları ($p>.05$), Kaygı Duyma ortalama puanları ($p>.05$), Riskli Davranışları Ayırt Etme ortalama puanları($p>.05$) arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Diğer bir ifade ile öğretmenlerin sınıf mevcudu seviyelerinin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı ortalama puanları, Gereğine İnanma ortalama puanları, Riskli Davranışlara Tolerans ortalama puanları, Kaygı Duyma ortalama puanları, Riskli Davranışları Ayırt Etme ortalama puanları arasında anlamlı bir farklılığa sebep olmadığı belirlenmiştir.

4.2.2 Öğretmenlerin Riskli Oyuna Bakış Açıklarına İlişkin Nitel Bulgular

4.2.2.1 Öğretmenlerin Riskli Oyun Tanımlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlere sorulan “Sizce riskli oyun nedir?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 26 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında öğretmenlerin verdikleri yanıtlar 8 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 26: Öğretmenlerin Sizce Riskli Oyun Nedir? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 8: Öğretmenlerin Riskli Oyun Tanımları	Katılımcı
	n
Tema - 1: Zarara Uğrama	19
Tema - 2: Büyük Yüksekliklerde Oyun	8
Tema - 3: Tehlikeli Araç-Gereçlerle Oyun	4
Tema - 4: Risk Alma	4
Tema - 5: İtiş-Kakış Oyunu	1
Tema - 6: Çocukların Gözden Uzaklaşabileceği Oyun	1
Tema - 7: Heyecan Verici Deneyimler	1
Tema - 8: Maceracı Oyun	1
TOPLAM	39

Tablo 26 incelendiğinde öğretmenlerin riskli oyun tanımları ile ilgili görüşlerinin birinci tema zarara uğrama (n=19), ikinci tema büyük yüksekliklerde oyun (n=8), üçüncü tema tehlikeli araç-gereçlerle oyun (n=4), dördüncü tema risk alma (n=4), beşinci tema itiş-kakış oyunu (n=1), altıncı tema çocuğun gözden uzaklaşabileceği oyun (n=1), yedinci tema heyecan verici deneyimler (n=1), sekizinci tema maceracı oyun (n=1) olarak şekillendiği ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun riskli oyunu zarara uğrama (n=19) olarak tanımladığı sonucuna varılmıştır.

Riskli oyunu zarara uğrama olarak tanımlayan öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

KÖ1: “Riskli oyun zararlı, tehlikeli çocuğun zarar görebileceği oyunlar demektir.”

KÖ5: “Bence riskli oyun çocukların güvenliğini tehlikeye atacak oyunlar veya etkinlikler olarak düşünüyorum. Yani onların yaralanmasını ya da zarar görmesine sebep olacak etkinlikler.”

KÖ11: “Tehlikeli oyun, yani tehlike barındıracak tarzda oyunlar.”

KÖ25: “Riskli oyun u çocuğu tehlikeye düşebileceği veya o oyundan biraz da olsa bir nebze de olsa zarar görebileceği oyunlar olabilir.”

KÖ28: “İı riskli oyun bence okul öncesinde çocukların fiziksel açıdan zarar görebilecekleri oyunlardır.”

Riskli oyunu büyük yüksekliklerde oyun olarak tanımlayan öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

KÖ8: “...yüksek yerlerden atlamak...”

KÖ16: “Yani riskli oyunun bir yere tırmanmak ya da bir yerden atlamak gibi olduğunu düşünüyorum ben.”

KÖ24: “Riskli oyun daha çok çocukların yükseklerden atladığı hani tırmanma, tırmanmaya çalıştığı, hoplayıp zıpladığı oyunlardır.”

KÖ30: “...koltukların üstünde sekmesi, atlaması...”

Riskli oyunu tehlikeli araç-gereçlerle oyun olarak tanımlayan öğretmenlerin görüşlerine örnekler aşağıda verilmiştir.

KÖ26: “...makaslarla oynarken, makas... etkinlik yaparken makaslar ile arkadaşlarının bir üzerindeki kıyafetleri kesme gibi bir davranışta bulunmaları.”

Riskli oyunu risk alma olarak tanımlayan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ2: “...bazı şeyleri göze alıp yapabileceği hareketler oyunlar...”

KÖ4: “...çocukların aslında risk alması.”

KÖ17: “İşte çocukların oynarken ıı kendilerinin hayatlarını tehlikeye sokmayacak şekilde eğlenerek oynayabileceği oyunlar.”

KÖ18: “Yani riskli oyun bence günlük yaşamımızda başımıza gelebilecek her şeyin oyunlaştırılmış hali diye düşünürüm ben.”

Riskli oyunu itiş-kakış oyunu olarak tanımlayan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KAB26: “Oyuncakları birbirlerine atmaları risklidir.”

Riskli oyunu çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun olarak tanımlayan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ30: “...gözlem altında olmadan kendi kendine deneyerek çabalayarak istediği bir eşyayla, bir oyuncakla onu keşfetmesi ve onunla oynamasıdır.”

Riskli oyunu heyecan verici deneyimler olarak tanımlayan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ3: “Riskli oyun çocukların içinde heyecanı barındırdığı herhalde daha çok böyle istekli davrandıkları oyunlardır.”

Riskli oyunu maceracı oyun olarak tanımlayan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ19: “Riskli oyun planlı bir oyundur bence ve parkurun olduğu çocuğun yani bence tırmanabildiği, koşabildiği, atlayabildiği daha maceralı oyunlar olsa gerek riskli oyun diye düşünüyorum.”

4.2.2.2 Öğretmenlerin Risk ve Tehlike Kavramları Arasındaki Farklılaşma ve Tanımları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere sorulan “Risk ve tehlike kavramları arasında fark var mıdır? Yanıtınız evet ise, nasıl bir fark olduğunu açıklar mısınız?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 27 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında öğretmenlerin verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 27: Öğretmenlerin Risk ve Tehlike Kavramları Arasında Fark Var Mıdır? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 9: Öğretmenlere göre Risk ve Tehlike Kavramları Arasındaki Farklılaşma ve Tanımları	Katılımcı
	n
Tema - 1: Fark vardır.	20
1.1: Risk ve Tehlike Kavramı Tanımları	20
1.1.1: Doğru Tanım	8
1.1.2: Kısmen Doğru/Eksik Tanım	6

1.1.3: Yanlış Tanım	6
Tema - 2: Fark yoktur.	9
TOPLAM	49

Tablo 27 incelendiğinde öğretmenlerin risk ve tehlike kavramları arasında fark olup olmadığına ilişkin soruya birinci tema fark vardır (n=20), ikinci tema fark yoktur (n=9) şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun risk ve tehlike kavramları arasında fark olduğu (n=20) görüşünü belirttikleri sonucuna varılmaktadır.

Tablo 27 incelendiğinde risk ve tehlike kavramları arasında fark olduğu yönünde görüşlerini belirten öğretmenlerin (n=20) birinci tema doğru tanım (n=8), ikinci tema kısmen doğru/eksik tanım (n=6), üçüncü tema yanlış tanım (n=6) şeklinde tanımlama yaptıkları görülmüştür.

Bu kapsamda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun risk ve tehlike kavramları arasındaki farkı doğru tanımladığı sonucuna varılmıştır.

Risk ve tehlike kavramları arasındaki farkı doğru tanımlayan öğretmenlerin görüşlerine örnekler aşağıda verilmiştir.

KÖ7: “Bana göre risk oluşabilecek olan şeydir ama... Tehlike olan şeydir.”

KÖ8: “Tehlikeli şeyler daha yani bize zarar verici şeylerdir. Ama riskte yani olabilesi daha azdır. Yani olabilir de olamaz da.”

KÖ12: “Şimdi tehlike demek mutlaka yani günün sonunda bir zarar olabilme şeyi çok yüksektir riski. Ama riskli oyun dendiğinde bak adı üzerinde bir risk vardır ama bunun sonunda şey de olabilir, tehlike de olabilir, zarar da olabilir. Bunun sonunda bir başarı da elde edebilirsiniz. Hani risk deyince aklıma gelebilen şey bu ama yani tamamen aynıdır diyemeyiz. Yani tehlike, hani çocuklara deriz ya işte prizlere dokunmayın veya çakmakla oynamayın işte tehlikelidir. Ama risk yani günün sonunda yani bu oyunun

sonunda hani bir tehlikeyle bir zararla da karşılaşabilirsiniz ama olmaya da bilir yani hani o riskli oyunu başarıyla da geçebilirsiniz, atlatabilirsiniz.”

KÖ17: *“Risklide olumlu ve hem olumlu hem olumsuz sonuçlar doğurabilir. Tehlikeli bence her zaman tehlikelidir. Yani olumsuz sonuçları vardır.”*

KÖ18: *“...bulunduğumuz ortamda riskli yerler olsa bile o riskli yerler mesela koruyucularnan daha az tehlikeli bir hale gelebilir ama eğer ki tehlikeli yerler kapanmazsa risk ve tehlike arasında bir bağ olur.”*

KÖ20: *“Tehlike bireylere zararlı olabilecek durumlardır. Risk o tehlikelerin oluşma ihtimalidir.”*

KÖ25: *“Yani risk onu göze alıp yapabilmek. Tehlike de o göze aldığı şeyden bir nebze de olsa zarar görebilmesidir diye düşünüyorum.”*

Risk ve tehlike kavramları arasındaki farkı kısmen doğru/eksik tanımlayan öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

KÖ2: *“Yani riskin sonunda bazı kazanımlar sağlayabilirler ama tehlikenin sonunda kazanım sağlayamazlar.”*

KÖ23: *“Riskli oyun çocuğun u gelişimini ve değişimini takip edebileceğimiz oyun türlerini hazırladığımız zaman eee ön görebildiğimiz olayları destekleyen oyun türleridir. Ama tehlikeli oyun da çocuğun ön göremeyeceğimiz durumlarında baş edemeyeceğimiz oyun türlerine verilen isim olarak değerlendirilebilir.”*

KÖ24: *“Hani risk daha çok... Hani onlara zarar verecek etkenleri kaldırdığımız zaman hani sadece çok böyle büyük bir şey yaptıkları zaman olan ama tehlike kesinlikle bir şey olacağı diye düşünüyorum. Tehlikeli bir yer.”*

Risk ve tehlike kavramları arasındaki farkı yanlış tanımlayan öğretmenlerin görüşlerine örnekler aşağıda verilmiştir.

KÖ5: “Risk belli olmayan yani farkında olmadığımız şeyler olabilir. Tehlikeli sanırım tahmin edebileceğimiz şeyler olabilir.”

KÖ6: “...risk her alanda risk olabilir, fakat. Tehlike bir anda karşılaşabilecekleri bir şey de olabilir. Risk yani her anlamda alabilirler her konuda ama tehlikeyi bilmeden de karşılaşabilirler.”

KÖ28: “Risk bazen u riskli oyunları belki ön göremeyiz ama tehlike açısından tehlike kelimesinin daha bir bilinçli olup daha farkında olup daha az. Nasıl diyim? İı... Daha temkinli davranabiliriz.”

4.2.2.3 Öğretmenlerin Riskli Oyuna Fırsat Verme Durumlarına İlişkin Bulgular

Öğretmenlere sorulan “Sınıfınızda çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat veriyor musunuz? Yanıtınız evet ise, örnek verebilir misiniz?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 28 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında öğretmenlerin verdikleri yanıtlar 3 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 28: Öğretmenlerin Sınıfınızda Çocukların Riskli Oyun Oynamalarına Fırsat Veriyor Musunuz? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 10: Öğretmenlerin Riskli Oyuna Fırsat Verme Durumları	Katılımcı
	n
Tema - 1: Fırsat veririm	21
1.1: Öğretmenlerin Riskli Oyuna Fırsat Verme Biçimleri	11
1.1.1: Yetişkin gözetimi	6
1.1.2: Önlem alınması	3
1.1.3: Destekleyici sözcük kullanımı	2
Tema - 2: Fırsat vermem	9
TOPLAM	41

Tablo 28 incelendiğinde öğretmenlerin sınıflarında çocuklara riskli oyun oynama fırsatı verip vermediklerine ilişkin soruya birinci tema fırsat veririm (n=21), ikinci tema fırsat vermem (n=9) şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Bu kapsamda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sınıflarında çocuklara riskli oyun oynama fırsatını verdikleri (n=21) sonucuna varılmıştır.

Öğretmenlerin çocukların riskli oyuna fırsat vermelerine örnek olarak yetişkin gözetimi (n=6), önlem alınması (n=3) ve destekleyici sözcük kullanımı (n=2) durumlarında çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat verdikleri sonucuna varılmıştır.

Bu kapsamda öğretmenlerin riskli oyuna en sık yetişkin gözetimi (n=6) altında fırsat verdikleri ortaya çıkmıştır.

Sınıflarında çocukların riskli oyun oynamasına fırsat veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ3: “Yani başlarına bir şey gelmediği şekilde evet izin veriyorum.”

KÖ20: “Tabi ki veriyorum. Zaten bunlarla ilgili etkinlikler yapıyorum.”

Yetişkin gözetimi altında çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ16: “Riskli oyun olarak yani küçük sandalyelerin üzerinden atlamak zıplamak gibi küçük tehlikeli yani nasıl diyeyim. Küçük bir şekilde evet izin veriyorum kontrol altında.”

Önlem alınması durumunda riskli oyuna fırsat veren öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

KÖ24: “Hani bazen sandalyelerin üstüne çıkıyorlar veya yüksek bir yer bulup onların üstüne çıkıp atlamayı seviyorlar. Hani etraflarını düzenlediğim zaman t... hani tehlike bulunmadığı zaman oynayabilirler.”

Destekleyici sözcük kullanarak çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat veren öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

KÖ4: “...genelde yapamam diye bir şey yok hani biz sınıfımızda yapamamı kullanmıyoruz, deniyoruz ve yapıyoruz gibi yaklaştırmaya çalışıyorum.”

KÖ20: “Parkur oyunlarında ben daha çok çocukların inip, zıplayıp tırmanması gibi şeyleri ben hoşuma gider. O orada yapamadığı zaman “Evet şimdi yapabilirsin.”, “Ben zaten senin tutacağım, burda yanımdayım.” gibi onları hep destekliyorum zaten.”

Sınıflarında çocukların riskli oyun oynamasına fırsat vermeyen öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ6: “Pek bir fırsat vermemeye çalışıyorum. Kendilerine tehlikeye atmamaları için, korumaları için. Risk unsuru yansıtan şeyleri daha çok önlemeye çalışıyorum.”

4.2.2.4 Öğretmenlerin Riskli Oyunu Engelleyen Faktörlere Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere sorulan “Sizce riskli oyunu engelleyen faktörler nelerdir?” sorusuna ilişkin yanıtlar Tablo 29’daki gibi düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında öğretmenlerin verdikleri yanıtlar 7 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 29: Öğretmenlerin Sizce Riskli Oyunu Engelleyen Faktörler Nelerdir? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 11: Öğretmenlere göre Riskli Oyunu Engelleyen Faktörler	Katılımcı
	n
Tema - 1: Aile	21
Tema - 2: Öğretmen	16
Tema - 3: Çevresel Faktörler	6
Tema - 4: Zarara uğrama	4
Tema - 5: Çocuğun bireysel özellikleri	2
Tema - 6: Akran	1
Tema - 7: Güvenli Ortam	1
TOPLAM	51

Tablo 29 incelendiğinde öğretmenlerin riskli oyunu engelleyen faktörlere ilişkin soruya birinci tema aile (n=21), ikinci tema öğretmen (n=16), üçüncü tema çevresel faktörler (n=6), dördüncü tema zarara uğrama (n=4), beşinci tema çocuğun bireysel özellikleri (n=2), altıncı tema akran (n=1), yedinci tema güvenli ortam (n=1) şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Bu kapsamda öğretmenlere göre riskli oyunu en sık engelleyen faktörün aile (n=21) faktörü olduğu ortaya çıkmıştır.

Riskli oyunu engelleyen faktörlere aile örneğini veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ4: “Bence... ben... Yani ben öncelikle riskli oyun oynayabilmesi için bir çocuğun hani özgüveninin ön planda olması gerektiğini düşündüğüm için hani bu şeyde de aileler işte “Aman düşmesin, aman şey yapmasın.”. Aile birazcık bazen ıı şey vurabiliyor çocuğun özgüven gelişimine.”

KÖ6: “Bir de aileler tabi ki çocuklarına zarar görmesini istemediği için bulunduğumuz koşullarda, okullarda.”

KÖ9: “Aile baskısı olabilir. Çünkü aileler de fazla karşı çıkar. Yani çocuğum düşmesin. En basitinden kaydıraftan kayan bir çocuğu gördüklerinde öğretmen yanında durmalıdır. Yani çocuk kaydıraftan aşağıya kayarken hiçbir şekilde düşmemelidir oradan veya başını hiçbir yere vurmamalıdır. Aile çok baskı yapar bu konuda özellikle.”

KÖ19: “Anne babalar. Anne babaların fazla korkuttuğunu düşünürüm.”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere öğretmen örneğini veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ3: “Bazı öğretmenler var gerçekten korkar çocuklara bir şey yaptırın...”

KÖ6: “Engelleyen, faktörler. Yani açıkçası biz de etkeniz korumak amacıyla.”

KÖ26: “Genellikle şöyle olur biz oradayız ve her zaman biz bunu engellemeye çalışırız. Engellemeye çalışırız çünkü bunun sonucunda o çocuk zarar görebilir. Aile faktörü vardır. Aileye bunun açıklamasını nasıl yapacaksın?”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere çevresel faktörler örneğini veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ10: “Yani masalar olabilir, sivri uçları takılacak engeller olabilir.”

KÖ19: “Bulunduğumuz ortamın yapısı.”

KÖ23: “Dış çevre...”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere zarara uğrama örneğini veren öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

KÖ7: “Herhangi bir kaza olması.”

KÖ17: “Engelleyen... Doğuracağı sonuçlar...”

KÖ26: “Çocukların riskli oyun oynamalarını etkileyen faktörler birinci en birincisi kendilerine bir zarar gelmesi.”

KÖ29: “Kendine veya başkasına zarar verme ihtimali sonucunda yetişkinlerin temkinli yaklaşması...”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere çocuğun bireysel özellikleri örneğini veren öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

KÖ19: “Çocuğun kendi karakteri. Bazı çocukları daha çekingen ve daha özgüvensiz durur. Yani anne baba fazlaca güdüleyebilir ama o çocuğun yapısıdır artık. Özgüvenini biraz pekiştirmeye ihtiyaç duyarız öyle çocuklarla.”

KÖ22: “Bir de tabii ki kendine özgüveni olmayan çocuklar ya da u daha böyle endişeli bir ailede büyüyüp de o baskıyı ya da o korkuyu önceden yerleştirmiş olan çocuklardır diye düşünüyorum.”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere akran örneğini veren öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

KÖ23: “...arkadaşları kendi arasında konuşmaları işte oraya çıkma zarar görebilirsin gibi dıştan gelen faktörler etken olabiliyor.”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere güvenli ortam örneğini veren öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

KÖ6: “Güvenli bir ortamda büyümeleri, güvenli bir ortamda eğitim almaları da buna katkıdır.”

4.2.2.5 Öğretmenlerin Riskli Oyunun Çocukların Doğasında Olma Durumuna ve Nedenlerine Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere sorulan “Sizce riskli oyun çocuğun doğasında var mıdır? Neden?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin riskli oyunun çocukların doğasında olup olmamasına dair görüşleri belirlenerek Tablo 30 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında öğretmenlerin verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 30: Öğretmenlerin Sizce Riskli Oyun Çocuğun Doğasında Var Mıdır? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 12: Öğretmenlerin Riskli Oyunun Çocukların Doğasında Olmasına Dair Görüşleri	Katılımcılar
	n
Tema - 1: Riskli oyun çocukların doğasında vardır.	28
1.1: Öğretmenlerin riskli oyunun çocukların doğasında olma nedenine dair görüşleri	30
1.1.1: Merak duygusu	10
1.1.2: Keşfetme isteği	9
1.1.3: Çocukların risk kavramını bilmemesi	5
1.1.4: Korkunun sonradan öğrenilmesi	2
1.1.5: İçgüdüsel dürtü	2
1.1.6: Heyecan verici deneyimler	1
1.1.7: Çevresel faktörler	1
Tema - 2: Riskli oyun çocukların doğasında yoktur.	1
TOPLAM	59

Tablo 30 incelendiğinde öğretmenlerin riskli oyunun çocukların doğasında olup olmadığına dair görüşlerini belirlemek amacıyla sorulan soruya birinci tema riskli oyun çocukların doğasında vardır (n=28), ikinci tema riskli oyun çocukların doğasında yoktur (n=1) şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun riskli oyunun çocukların doğasında olduğuna (n=28) dair görüş belirttikleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 30 incelendiğinde riskli oyun çocukların doğasında var olduğu görüşünü belirten öğretmenlerin (n=28) görüşlerinin nedenlerini merak duygusu (n=10), keşfetme isteği (n=9), çocukların risk kavramını bilmemesi (n=5), korkunun sonradan öğrenilmesi (n=2), içgüdüsel dürtü (n=2), heyecan verici deneyimler (n=1), çevresel faktörler (n=9) şeklinde belirttikleri sonucuna varılmıştır.

Bu kapsamda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun riskli oyunun çocukların doğasında olmasına sebep olarak merak duygusuna (n=10) vurgu yaptıkları ortaya çıkmıştır.

Riskli oyunun çocukların doğasında olduğunu belirten öğretmenlerin görüşlerinden örnekler aşağıda verilmiştir.

KÖ5: “Vardır yani kaçınılmaz diye düşünüyorum okulda olsun, dışarıda olsun.”

KÖ15: “Hareketi sever çocuk meraklıdır. Keşfetme dürtüsüyle doğum başlar zaten.”

KÖ20: “Risk çocuğun doğasında her zaman vardır.”

KÖ23: “Kesinlikle doğasında vardır.”

Riskli oyunun çocukların doğasında olmasına sebep olarak merak duygusuna vurgu yapan öğretmenlerin görüşlerinden bazıları aşağıda verilmiştir.

KÖ4: “Yani çocuklar zaten öğrenmeye çok açık oldukları için denemeyi ve yeni bir şey öğrenmeyi çok seviyorlar çok meraklılar.”

KÖ9: “Çünkü çocuklar, hep özellikle şu anki çocuklar şu neslin çocukları yani daha fazla, yani meraklı ve daha fazla sorgulayıcıdırlar. Her şeyi merak ederler. Gerek yükseği gerek alçakta her şeyi her şeyle oynamak isterler.”

KÖ23: “...denemek için ne olacağını görmek için oyun oynamak istiyor.”

KÖ29: “Bence riskli oyun çocuğun doğasında vardır. Çünkü çocuğun dünyası merak, merak ettiklerini denemek, sonrasını düşünmeden deneyimlemekle gelişir.”

Riskli oyunun çocukların doğasında olmasına sebep olarak keşfetme isteğine vurgu yapan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ3: “Çünkü keşfetmek ister. Bunu bu şekilde yaparsam nasıl olacak acaba?”

KÖ6: “...genellikle çocuklar keşfetmeyi çok sevdiği için kendileri de bilmeden risk risk altına girip riskli oyunlar oynayabilir.”

KÖ19: “Çünkü riskli oyunda bir şeyler başardığını hisseder ya da kendi potansiyelini, kendi sınırlarını keşfeder.”

KÖ26: “Keşfetme duygusu olduğu için. Bence vardır. Her şeyi keşfetmek isterler. Her şeye dokunmak isterler.”

Riskli oyunun çocukların doğasında olmasına sebep olarak çocukların risk kavramını bilmemesine vurgu yapan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ12: “Çocuk çünkü özellikle küçük yaştaki çocuklar tehlikenin veya işte bu gibi riskli oyunların doğuracağı sonuçları tam da kestiremediği için...”

KÖ28: “...çocuklar, çünkü çok tehlike ya da risk kelimelerini çok da yani... Nasıl deyim? Oyun oynarken çok da böyle kendilerini kaptırdıkları için. Onu öngöremezler.”

Riskli oyunun çocukların doğasında olmasına sebep olarak korkunun sonradan öğrenilmesine vurgu yapan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ18: “Yani sonuçta çocuklar daha korkusuzdur ya da ne bileyim daha bilmedikleri için. Mesela biz sıcak bir şeyi bile bu biliriz tutmayız. Çünkü onu öğrendik, sıcaktır;

yanar. Ama bir çocuk onu bilmez yani nasıl sobaya gider ya da ne bileyim masanın üstüne çıkar atlar. Çünkü sonucunu bilmez bilmediği için da bence şey olmaz yani korkusuz olurlar diye düşünürüm.”

KÖ22: *“Yani çocuk zaten korkusuz doğar bence, yani daha doğrusu her şeye açıktır ve hiçbir şey bilmediği için. Korkuyu da bilmez dolayısıyla. O yüzden mesela bir hayvana yaklaştığında ona zarar verip vermeyeceğini de bilemez ya da oynadığı oyunlarda da bunun tehlikeli olduğunu yaşamadan öğrenemez diye düşünürüm.”*

Riskli oyunun çocukların doğasında olmasına sebep olarak içgüdüsel dürtüye vurgu yapan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ17: *“İçgüdüsel olarak çocuk genelde böyle bir riskli ve tehlikeli şeylere ilgileri vardır. O meyile doğru yani yatkındır çocuklar.”*

KÖ27: *“...küçükken bile emekliyoruz işte. Tencere mencere atıyoruz, fırlatıyoruz.”*

Riskli oyunun çocukların doğasında olmasına sebep olarak heyecan verici deneyimlere vurgu yapan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ8: *“...eğlenceli bir şey gibi gelir.”*

Riskli oyunun çocukların doğasında olmasına sebep olarak çevresel faktörlere vurgu yapan öğretmenlerin görüşleri aşağıda verilmiştir.

KÖ5: *“O kadar güvenli değil çünkü. Yani okul için düşünecek olursak örneğin parkta kırık salıncaklarımız var ya da merdiven var kaydırağa çıkarken. Onlar da mesela tehlike oluşturuyor diye düşünüyorum.”*

4.2.2.6 Öğretmenlerin Riskli Oyun Gözlemleme Durumları ve Gözlemledikleri Riskli Oyun Türlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere sorulan “Sınıfınızda bulunan çocukların riskli oyun oynadıklarına yönelik gözlemlerinizi oldu mu? Oldu ise, lütfen örnek veriniz.” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 31 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında

öğretmenlerin verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 31: Öğretmenlerin Sınıfınızda Bulunan Çocukların Riskli Oyun Oynadıklarına Yönelik Gözlemlerinizi Oldu Mu? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 13: Öğretmenlerin Riskli Oyun Gözlem Durumları ve Gözlemledikleri Riskli Oyun Türleri	Katılımcı
	n
Tema - 1: Gözlemledim	24
1.1: Gözlemlenen Riskli Oyun Türleri	74
1.1.1: Büyük Yüksekliklerde Oyun	50
1.1.2: Yüksek Hızda Oyun	10
1.1.3: İtiş-Kakış Oyunu	7
1.1.4: Tehlikeli Araç-Gereçlerle Oyun	7
Tema - 2: Gözlemedim	6
TOPLAM	104

Tablo 31 incelendiğinde öğretmenlerin sınıflarında bulunan çocukların riskli oyun oynadıklarını gözlemleyip gözlemediklerine dair görüşlerinin birinci tema gözlemledim (n=24), ikinci tema gözlemedim (n=6) şeklinde belirtildiği ortaya çıkmıştır.

Bu kapsama öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sınıflarında bulunan çocukların riskli oyun oynadıklarını gözlemledikleri (n=24) sonucu ortaya çıkmıştır.

Tablo 31 incelendiğinde öğretmenlerin sınıflarında gözlemledikleri riskli oyun türlerine örnek olarak büyük yüksekliklerde oyun (n=50), yüksek hızda oyun (n=10), itiş-kakış oyunu (n=7), tehlikeli araç-gereçlerle oyun (n=7) şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Bu kapsamda öğretmenlerin büyük çoğunlukla riskli oyun türlerinden büyük yüksekliklerde oyunu (n=50) gözlemledikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin en sık gözlemlediği fiziksel oyunların atlama, zıplama, denge oyunu ve tırmanma olduğu sonucuna varılmıştır.

Gözlemlediği riskli oyun türlerine büyük yüksekliklerde oyun örneğini veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ3: “*Mesela ben üç yaştayım kaydıraktan ters kayarlar. Bu bir şey değil ama mesela tahterevalliye ters binmeye çalıştı geçen gün bir tanesi.*”

KÖ10: “*...ağaçlara tırmanmak.*”

KÖ12: “*...kaydıraktan ters kayar işte bazen burdaki tellere çıkmaya çalışırlar. İşte bahçe tellerine...*”

KÖ29: “*Duvarın üzerinde dengede yürümek, ağaca tırmanmak...*”

KÖ30: “*Denge oyunu mesela korktular ama yaptılar. Ayaklarını sandalyeye koyup yaptılar.*”

Gözlemlediği riskli oyun türlerine yüksek hızda oyun örneğini veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ15: “*...koşup atlamalı parkur oyunları...*”

KÖ20: “*Zaten bunlarla ilgili etkinlikler yapıyorum. Özellikle dışarıda parkur oyunları yapıyoruz.*”

KÖ23: “*...salıncağı bir tık yükseltip, daha çok hızlı sallanma gibi davranışlar olabiliyor.*”

Gözlemlediği riskli oyun türlerine itiş-kakış oyunu örneğini veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ17: “*...zaman zaman yerde buldukları çubuklarla tahta veya metal çubuklarla birbirlerine kovalama, hiç işte birbirlerine dokunmaya çalışma gibi oyunlar oynarlardı.*”

KÖ21: “*...hepsi birbirinin üstüne çıkmış ee ve hani çok büyük bir curcuna vardı...*”

KÖ27: “*Mesela u erkek çocukları genellikle çarpışan arabalar yarış yapıyorlar. Birbirlerine çarpıyorlar.*”

KÖ29: “...dövüş oyunu...”, “...ağaç dallarıyla kılıç oyunu...”

Gözlemlediği riskli oyun türlerine tehlikeli araç-gereçlerle oyun örneğini veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ9: “Tehlikeli aletlerle şey yapıyorlar mesela merak ediyorlar zaten yani hep merak ederler onun ne olduğuyla ilgili.”

KÖ17: “...çubuklarla tahta veya metal çubuklarla birbirlerine kovalama...”

KÖ25: “...çocuk o ipi alıp böyle parmağına dolayabiliyor bazen veya koluna sarabiliyor.”

KÖ26: “Mesela bir tanesi makas alıp arkadaşının koluna değdirmeye çalıştı, kesmeye çalıştı.”

4.2.2.7 Öğretmenlerin Okullarda Bulunan Alanların Koşullarına Dair Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere sorulan “Bulunduğunuz okul çocukların riskli oyun oynamaları için uygun koşullara sahip mi? Yanıtınız evet ise, örnek verebilir misiniz?” sorusuna yanıt olarak öğretmenlerin verdikleri yanıtlar Tablo 32 olarak düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında verilen yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulguları aşağıda sunulmuştur.

Tablo 32: Öğretmenlerin Bulunduğunuz Okul Çocukların Riskli Oyun Oynamaları İçin Uygun Koşullara Sahip Mi? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 14: Öğretmenlerin Okullarında Bulunan Alanların Koşullarına Dair Görüşleri	Katılımcı
	n
Tema - 1: Okulda riskli oyuna uygun koşullar mevcuttur	14
1.1: Okullarda Bulunan Uygun Koşullar	11
1.1.1: Güvenli ortam	9
1.1.2: Geniş alan	2
1.2: Okullarda Bulunan Oyun Alanları	23
1.2.1: Geleneksel oyun alanları	14
1.2.2: Açık oyun alanları	7
1.2.3: Kapalı oyun alanları	2

Tema - 2: Okulda riskli oyuna uygun koşullar mevcut değildir	13
TOPLAM	61

Tablo 32 incelendiğinde bulundukları okulların çocukların riskli oyun oynamaları için uygun koşullara sahip olup olmadığı sorulduğunda öğretmenlerin birinci tema okulda riskli oyuna uygun koşullar mevcuttur (n=13) ve ikinci tema okulda riskli oyuna uygun koşullar mevcut değildir (n=10) şeklinde görüş belirttikleri görülmüştür.

Bu kapsamda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun bulundukları okulların çocukların riskli oyun oynamaları için uygun koşullara sahip olduğu (n=14) görüşünü belirttikleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 32 incelendiğinde okullarının riskli oyuna uygun koşullara sahip olduğunu belirten öğretmenlerin (n=23) okullarda bulunan riskli oyuna uygun koşullara örnek olarak güvenli ortam (n=9) ve geniş alan (n=2) görüşlerini belirttikleri görülmüştür.

Bu kapsamda öğretmenlerin çoğunun okullarında bulunan riskli oyuna uygun koşullara örnek olarak güvenli ortam (n=9) görüşünü belirttikleri sonucuna varılmıştır.

Tablo 32 incelendiğinde öğretmenlerin okullarda bulunan riskli oyuna uygun koşullara sahip alanlara geleneksel oyun alanları (n=14), açık oyun alanları (n=7) ve kapalı oyun alanları (n=2) şeklinde örnek verdikleri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun okullarda bulunan riskli oyuna uygun alanlara geleneksel oyun alanlarını (n=14) örnek verdikleri ortaya çıkmıştır.

Okullarda bulunan riskli oyuna uygun koşullara güvenli ortam örneğini veren öğretmenlerin görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KÖ3: “Mesela parkta hani normal yer zemin değil. Çimler var ve çocuklar düştüğü zaman hani çok hafif bir şekilde yara alarak kurtuluyor.”

KAB6: “Yani o risk faktörleri daha aza indirgendi. En azından yani bir park alanında belki biraz daha riskli oyunlara teşvik olabilir ama onu da indirgiyoruz.”

KÖ9: “Şu an için güvenilir bir okul olduğunu düşünüyorum. Yani her şekilde her oyun için güvenilir ortamı sağlanır yani çocuklara.”

KÖ22: “...güvenliklerini sağlayabileceği şekilde organize olmuştur.”

KÖ23: “...çocukların rahatça oynayabileceği ve çok aşırı bir risk içermeden oyun kurabileceği alanlarımız mevcut.”

Okullarda bulunan riskli oyuna uygun koşullara geniş alan örneğini veren öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ21: “Çünkü bizim çok fazla aslında çocuk sayısına göre çok fazla terasımız, bahçemiz, parkımız olduğu için çocukların özgürce oynayabileceği fazla alan var diye düşünüyorum. Hani riskli oyunu da açıkça özgürce oynamak diye düşündüğüm için evet var.”

KÖ23: “...geniş bir bahçeye sahibiz. Geniş bir alanımız var.”

4.2.2.8 Öğretmenlerin Riskli Oyunun Çocuklar Üzerindeki Etkilerine Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Öğretmenlere sorulan “Sizce riskli oyunun çocuklar üzerindeki etkileri nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 33 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında öğretmenlerin verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 33: Öğretmenlerin Sizce Riskli Oyunun Çocuklar Üzerindeki Etkileri Nelerdir? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 15: Öğretmenlerin Riskli Oyunun Çocuklar Üzerindeki Etkilerine İlişkin Görüşleri	Katılımcılar
	n
Tema - 1: Olumlu	54
1.1: Çocukların sosyal-duygusal gelişimine katkı sağlar.	26
1.2: Çocuklara yaşam becerilerini öğretir.	14
1.3: Yapararak yaşayarak öğrenmeye katkı sağlar.	6
1.4: Çocukların fiziksel gelişimine katkı sağlar.	4
1.5: Çocukların gelişimlerine katkı sağlar.	3
1.6: Yaratıcı düşünme becerilerini geliştirir.	1
Tema - 2: Olumsuz	5
2.1: Zarara uğrama	3
2.2. Negatif duygular	2
TOPLAM	59

Tablo 33 incelendiğinde öğretmenlerin riskli oyunun çocuklar üzerindeki etkilerine ilişkin görüşlerinin birinci tema olumlu (n=54), ikinci tema olumsuz (n=5) şeklinde olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu bağlamda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun riskli oyunun çocuklar üzerinde olumlu etkileri (n=54) olduğu görüşünü belirttikleri sonucuna varılmıştır.

Riskli oyunun çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğu yönünde görüş belirten öğretmenler (n=54) riskli oyunun çocukların sosyal-duygusal gelişimlerine katkı sağladığını (n=26), çocuklara yaşam becerilerini öğrettiğini (n=14), çocukların yaparak yaşayarak öğrenmelerine katkı sağladığını (n=6), çocukların fiziksel gelişimlerine katkı sağladığını (n=4), çocukların gelişimlerine katkı sağladığını (n=3) ve çocukların yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiğini (n=1) vurgulamışlardır.

Bu kapsamda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun riskli oyunun çocukların sosyal-duygusal gelişimlerine katkı sağladığı (n=26) görüşünü belirttikleri sonucuna varılmıştır.

Riskli oyunun çocukların olumsuz etkilenmelerine sebep olduğu (n=5) yönünde görüş belirten öğretmenlerin riskli oyunun çocukların zarara uğrama ihtimallerini etkilediğini (n=3), negatif duygular yaşamalarına (n=2) sebep olduğunu belirtmişlerdir.

Bu kapsamda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun riskli oyunun çocuklar üzerindeki etkisinin olumsuz olmasına sebep olarak çocukların zarara uğramaları (n=3) görüşünü belirttikleri görülmüştür.

Riskli oyunun çocuklar üzerinde olumlu etkilerinin olduğu yönünde görüş belirten öğretmenlerin görüşlerine örnekler aşağıda sunulmuştur.

Riskli oyunun çocukların sosyal-duygusal gelişimlerine katkı sağladığını belirten öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ1: “Kendine güvenini sağlayabilir olumlu olarak.”

KÖ4: “Kesinlikle özgüven gelişimi...”

KÖ29: “Korkularını yenmesini sağlayabilir. Duygularını kontrol edebilmesini sağlar. Özgüven gelişimini destekler. Heyecan içerir. Başarma ve başarısızlık duygularıyla baş etmeyi, pes etmeyi destekler.”

Riskli oyunun çocuklara yaşam becerilerini öğrettiğini belirten öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ10: “Bir ders çıkarma, olaydan ders çıkarma olabilir.”

KÖ13: “Neden sonuç ilişkisi daha çok kurarlar.”

Riskli oyunun çocukların yaparak yaşayarak öğrenmelerine katkı sağladığını belirten öğretmenlerin görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KÖ19: “Biz üç dört oyun sonra ne kadar yükseğe tırmanabileceğini öğrendi yani daha çok oynayarak öğrendiler gibi oldu, benim söylemlerimle değil.”

KÖ23: *“Yaparak yaşayarak öğrenmesini ee sağladığını düşünüyorum. Çünkü çocuk düşmeden düştüğünü anlayamaz.”*

KÖ30: *“Karşısına çıkan durumlarla baş etmeyi öğrenecek zaman içinde.”*

Riskli oyunun çocukların fiziksel gelişimlerine katkı sağladığını belirten öğretmenlerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KÖ22: *“...fiziksel olarak yaptığı, ıı aldığı riskle yaptığı hareketle her zaman aslında değişik bir başarıya ulaşmıştır.”*

KÖ29: *“Riskli oyunlar özellikle uygun ortamlar oluşturulursa ve çocuklara imkan verilirse fiziksel ve duygusal gelişimi destekler.”*

KÖ30: *“Fiziksel olarak olumlu yönleri olur; denge kurma olabilir ya da ne bileyim işte verdiğim makas örneğindeki gibi kasları geliyecek.”, “...motor becerileri kazandırma açısından iyi.”*

Riskli oyunun çocukların gelişimlerine katkı sağladığını belirten öğretmenlerin görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KÖ21: *“Çünkü çocuğun erken çocukluk döneminde belli başlı kazanımları oluyor ve biz bu kazanımları veremezsek ilerde farklı bir şekilde bir eksiklik olarak meydana geliyor.”*

KÖ28: *“Çocuklar zaten her ı oynadıkları oyunları mutlaka onlara bir şeyler kazandırır. Hiçbir şekilde boş değil. Riskli oyun aynı şekilde mutlaka kazanımlarını destekleyecek bir şeydir.”*

Riskli oyunun çocukların yaratıcı düşünme becerilerini geliştirdiğini belirten öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

KÖ29: *“Yaratıcılığı geliştirir.”*

Riskli oyunun çocuklar üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu yönünde görüş belirten öğretmenlerin görüşlerine ait örnekler aşağıda sunulmuştur.

Riskli oyunun çocukların zarara uğramalarını etkilediğini belirten öğretmenlerin görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KÖ27: “Mesela birbirlerine vurma, tehlikeli bir amaçta vurabilirler.”

KÖ30: “Şimdi olumsuz olarak fiziksel ağır derecede ee fiziksel bir durum yaşamazsa işte bir ağır bir şey yapmazsa, yara almazsa, çok büyük bir şey olacağını düşünmüyorum.”

Riskli oyunun çocukların negatif duygular yaşamalarına sebep olduğunu belirten öğretmenlerin görüşleri şu şekildedir:

KÖ1: “Korku yaratabilir, endişe yaratabilir diye düşünüyorum.”

KÖ7: “Daha çok hırçınlık yaparlar bence.”

4.3 Yöneticilerin Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Bulgular

“Okul öncesi yöneticilerinin riskli oyuna bakış açıları nasıldır?” alt probleminde yola çıkılarak yöneticilerin riskli oyuna bakış açılarına ilişkin görüşlerine ulaşmak amacıyla yöneticiler ile yarı-yapılandırılmış görüşmeler düzenlenmiştir. Yöneticiler ile yapılan yarı-yapılandırılmış görüşmeler sonucunda görüşlerinden elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

4.3.1 Yöneticilerin Riskli Oyuna Bakış Açılarına İlişkin Nitel Bulgular

Çalışmanın bu bölümünde yönetici katılımcılara yarı-yapılandırılmış görüşme formundaki sorular sorulmuş, verilen cevaplar doğrultusunda tablolar oluşturulmuştur.

4.3.1.1 Yöneticilerin Riskli Oyun Tanımlarına İlişkin Bulgular

Yöneticilere sorulan “Sizce riskli oyun nedir?” sorusuna verilen cevaplar doğrultusunda Tablo 34 düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında yöneticilerin verdikleri yanıtlar 7 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 34: Yöneticilerin Sizce Riskli Oyun Nedir? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 16: Yöneticilerin Riskli Oyun Tanımları	Katılımcı
	n
Tema - 1: Zarara Uğrama	10
Tema - 2: Büyük Yüksekliklerde Oyun	5
Tema - 3: Tehlikeli Araç-Gereçlerle Oyun	3
Tema - 4: İtiş-Kakış Oyunu	3
Tema - 5: Çocukların Gözden Uzaklaşabileceği Oyun	2
Tema - 6: Tehlikeli Unsurlara Yakın Oyun	2
Tema - 7: Yüksek Hızda Oyun	1
TOPLAM	26

Tablo 34 incelendiğinde yöneticilerin riskli oyun tanımlarına ilişkin görüşlerinin birinci tema zarara uğrama (n=10), ikinci tema büyük yüksekliklerde oyun (n=5), üçüncü tema tehlikeli araç-gereçlerle oyun (n=3), dördüncü tema itiş-kakış oyunu (n=3), beşinci tema çocukların gözden uzaklaşabileceği oyun (n=2), altıncı tema tehlikeli unsurlara yakın oyun (n=2) ve yedinci tema yüksek hızda oyun (n=1) şeklinde olduğu görülmüştür.

Yöneticilerin riskli oyun tanımları incelendiğinde en sık verilen cevabın zarara uğrama (n=10) olduğu ve yöneticilerin riskli oyunu zarara uğrama olarak tanımladıkları sonucuna varılmıştır.

Riskli oyunu zarara uğrama olarak tanımlayan yöneticilerin görüşlerinden örnek ifadeler şu şekildedir:

KY3: “...riskli oyun çocuğum beden ve fiziksel olarak, zihinsel olarak zarar görebileceği yani hayati tehlikesi yaratabilecek durumlar...”

KY4: “Tehlikeli oyunlar daha fazla zarar verebilecek kişisel yani eee çocuğu etkileyebilecek tarzda olan oyunlar.”

Riskli oyunu büyük yüksekliklerde oyun olarak tanımlayan yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY2: “...yüksek bir yerden atlamaya çalışmak veya yüksek bir yerden arkadaşını itmeye çalışmak...”

KY6: “Çocuğun yüksek bir yerden atlaması...”

KY10: “...yüksek çıkıp yüksekten düşebileceği bir ortam olması...”

Riskli oyunu itiş-kakış oyunu olarak tanımlayan yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY2: “...arkadaşını itmeye çalışmak...”

KY5: “Şiddet veya şiddet içeren...”

KY10: “...çocukların birbirine taş ile vurması...”

Riskli oyunu tehlikeli araç-gereçlerle oyun olarak tanımlayan yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY6: “...iplere dolanacağı bir ortamda olması...”

KY10: “...tehlikeli araç-gereçlerin olması...”

Riskli oyunu çocukların gözden uzaklaşabileceği oyunlar olarak tanımlayan yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY1: “...yalnızken kendini güvende hissedemediği bir oyundur diye düşünüyorum.”

KY10: “...kapıların güvenli olmaması yani çocuğun kaçabilmesi...”

Riskli oyunu tehlikeli unsurlara yakın oyun olarak tanımlayan yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY6: “...anayolun kenarında oyun oynaması, kapalı oyun alanlarının haricinde oynaması...”

KY10: “...ortamın, çevrenin yaş grubuna hitap etmemesi...”

Riskli oyunu yüksek hızda oyun olarak tanımlayan yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY9: “Salıncaktan sallanan ı bir çocuk karşısından gelenin kafasına vurabilir; ayaklarını ona çarpabilir...”

4.3.1.2 Yöneticilerin Risk ve Tehlike Kavramları Arasındaki Farklılaşma ve Tanımları Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Yöneticilere sorulan “Sizce risk ve tehlike kavramları arasında fark var mıdır? Yanıtınız evet ise, nasıl bir fark olduğunu açıkla mısınız?” sorusuna ilişkin yanıtlar Tablo 35’te belirtilmiştir. Bu soru kapsamında yöneticilerin verdikleri yanıtlar 3 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 35: Yöneticilerin Risk ve Tehlike Kavramları Arasında Fark Var Mıdır? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 17: Yöneticilere göre Risk ve Tehlike Kavramları Arasındaki Farklılaşma ve Tanımları	Katılımcı
	n
Tema - 1: Fark vardır.	7
1.1: Risk ve Tehlike Kavramı Tanımları	7
1.1.1: Kısmen Doğru/Eksik Tanım	3
1.1.2: Doğru Tanım	2
1.1.3: Yanlış Tanım	2
Tema - 2: Fark yoktur.	2
Tema - 3: Kararsız	1
TOPLAM	17

Tablo 35 incelendiğinde yöneticilerin risk ve tehlike kavramları arasındaki farka ilişkin birinci tema fark vardır (n=7), ikinci tema fark yoktur (n=2) ve üçüncü tema kararsız (n=1) şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Yöneticilerin büyük çoğunluğunun risk ve tehlike kavramları arasında fark olduğunu (n=7) belirttiği görülmüştür.

Risk ve tehlike arasında fark olduğunu belirten yöneticilerin (n=7) risk ve tehlike kavramları tanımlarını kısmen doğru/eksik tanım (n=3), doğru tanım (n=2) ve yanlış tanım (n=2) olarak tanımladıkları görülmüştür.

Bu kapsamda risk ve tehlike kavramları arasında fark olduğunu belirten yöneticilerin büyük çoğunluğunun risk ve tehlike kavramları arasındaki farkı kısmen doğru/eksik tanımladıkları (n=3) görülmüştür.

Risk ve tehlike kavramlarını kısmen doğru/eksik şekilde tanımlayan yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY2: “Tehlike ateş yanar ya da bir şeyi yakmaya çalışır örneğin. Okula zarar verebilir, kendine zarar verebilir, arkadaşlarına. Risk heyecan barındırır. Çocuk yaptığı etkinlikten, oyundan ya da yüksekten atlamadan heyecan du... Duyar ve kendini riske atar.”

KY6: “Risk eee çocuktan çocuğa da değişiyor. Her riskli oyun her çocuk için geçerli değil. Her çocuğun becerisi ve yapabilecekleri farklıdır ama tehlike her çocuk için geçerlidir.”

Risk kavramını doğru tanımlayan yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY5: “...risk olabilecek hani tehlikeli durumları önceden tahmin etme diyebiliriz. Hani tehlike de bildiğimiz bir şey yani u olabilecek bir şey.”

KY10: “Bu bildiğin tehlikeli ve bunun sonucu çocuk zarar görecektir. Ama risk bir şey yapıyorsundur ee onun sonucunda olumlu şeyle de karşılaşabilirsin, olumsuz şeyle de karşılaşabilirsin. Bunu denemeden bilemezsin. Riskte deneme şansın var, kontrolü sendeyse. Ama tehlike kesinlikle net olarak sonucu negatif bir şeydir.”

Risk kavramını yanlış tanımlayan yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY7: “Kendine güvenirse o riski alır oyunu oynar. Tehlike ise çocuk başına gelebileceğinin tehlike olduğunu, tehlikeli olabileceğini düşünmeden oyunu oynar. Çünkü tehlikenin anlamını bilmez çocuk. Dolayısıyla tüm oyunları risk olarak oynar.”

KY9: “Şimdi çocuğa zarar vermeyecek bir oyuncak ona risk teşkil eder. Ama atıyorum bizim mesela okullarda oyuncaktan bahsetmeyecek olursak diğer temizlik

ürünlerinden veyahut bu okulda kullanılan kimyasallardan, ilaçlardan vs. fark edeceksek bunlar tehlikeye girer... Bunun dışında dediğimiz gibi yani çocuğun oturduğu bir sandalye bile risk teşkil edebilir. Yani çocuk sandalyeye tam oturamazsa düşüp yaralanabilir ya da başkasına çarpabilir veya sandalyeyi başkasına atabilir. Ee bunlar bizim için bir risktir...”

4.3.1.3 Yöneticilerin Okullarındaki Çocukların Riskli Oyun Oynamalarına Fırsat Verme Durumlarına İlişkin Bulgular

Yöneticilere sorulan “Okulunuzdaki çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat veriyor musunuz? Cevabınız evet ise, örnek verebilir misiniz?” sorusuna ilişkin yanıtlar Tablo 36’daki gibi düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında yöneticilerin verdikleri yanıtlar 3 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 36: Yöneticilerin Okulunuzdaki Çocukların Riskli Oyun Oynamalarına Fırsat Veriyor Musunuz? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 18: Yöneticilerin Riskli Oyuna Fırsat Verme Durumları	Katılımcı
	n
Tema - 1: Fırsat vermem.	5
Tema - 2: Fırsat veririm.	3
Tema - 3: Bazen fırsat veririm.	2
TOPLAM	10

Tablo 36 incelendiğinde yöneticilerin okullarındaki çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat verme durumlarının birinci tema fırsat vermem (n=5), ikinci tema fırsat veririm (n=3) ve üçüncü tema bazen fırsat veririm (n=2) şeklinde olduğu görülmüştür.

Bu kapsamda yöneticilerin büyük çoğunluğunun okullarındaki çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat vermedikleri (n=5) sonucuna varılmıştır.

Riskli oyuna fırsat vermeyen yöneticilerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KY3: “Maalesef hayır.”

KY4: “Hayır vermiyorum. Riskli ortamlara da müsaade etmiyorum.”

KY10: “Kesinlikle hayır. Ben bu konuda çok fazla u cidden söylüyorum.”

Riskli oyuna fırsat veren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY7: “Veriyoruz. Açık havada, bahçede...”

KY8: “Maalesef. Evet. Çünkü u nasıl anlatayım? Yani her an biz de insanız, her an her şey gözlemleyebiliriz...”

Riskli oyuna bazen fırsat veren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY5: “Yani zarar boyutuna gelmeyecek şey... Şekliyle bazen hani tabi hareketli, özgür, kendi iç dünyalarını yansıtan oyunlara yer veriyoruz...”

KY6: “Çok fazla değil. Çok kalabalık öğretmen olması lazım öyle bir olaya izin verebilmem için.”

4.3.1.4 Yöneticilerin Riskli Oyunu Engelleyen Faktörlere Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Yöneticilere sorulan “Sizce riskli oyunu engelleyen faktörler nelerdir?” sorusuna ilişkin yanıtlar Tablo 37’deki gibi düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında yöneticilerin verdikleri yanıtlar 7 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 37: Yöneticilerin Riskli Oyunu Engelleyen Faktörlere İlişkin Görüşleri

Kategori - 19: Yöneticilere göre Riskli Oyunu Engelleyen Faktörler	Katılımcı
	n
Tema - 1: Öğretmen	5
Tema - 2: Aile	3
Tema - 3: Yetişkin gözetimi	2
Tema - 4: Yönetici	2
Tema - 5: Çocuğun bireysel özellikleri	1
Tema - 6: Akran	1
Tema - 7: Zarara uğrama	1

TOPLAM	15
--------	----

Tablo 37 incelendiğinde yöneticilerin riskli oyunu engelleyen faktörler nelerdir sorusuna ilişkin birinci tema öğretmen (n=5), ikinci tema aile (n=3), üçüncü tema yetişkin gözetimi (n=2), dördüncü tema yönetici (n=2), beşinci tema çocuğun bireysel özellikleri (n=1), altıncı tema akran (n=1) ve yedinci tema zarara uğrama (n=1) şeklinde görüş belirttikleri görülmüştür.

Yöneticilerin en sık verdikleri yanıt yöneticilere göre riskli oyunu en çok engelleyen faktörün öğretmen (n=5) olduğu görülmüştür.

Riskli oyunu engelleyen faktörlere öğretmen yanıtını veren yöneticilerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KY2: “*Tabii ki kontrollü öğretmenler.*”

KY6: “*...Çünkü öğretmenler sürekli başlarında, yani buna müsaade vermiyoruz...*”

KY7: “*...çoğu zaman öğretmenlerdir. Çünkü bize emanetler...*”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere aile cevabını veren yöneticilerin yanıtları şu şekildedir:

KY3: “*Aile.*”

KY7: “*Veliler...Aileler de çocuklarının yaralanmasını istemezler.*”

KY8: “*...En önemlisi aile faktörü, ailenin ne diyeceği...*”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere yetişkin gözetimi yanıtını veren yöneticilerin yanıtları şu şekildedir:

KY4: “*Devamlı gözetim altında olursa o oyunu engelleyebiliriz...*”

KY6: “*...Yanında yetişkin bireysel biri olduğunda...*”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere yönetici yanıtını veren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY5: “...bir sınır da koyuyoruz zaman zaman hani tehlike arz ettirecek durumlar için.”

KY10: “Kesinlikle. Yani çocuğun başında sorumlu kimse o kişinin...”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere çocuğun bireysel özellikleri yanıtını veren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY1: “...kendi güvensizliği olabilir...”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere akran yanıtını veren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY1: “Arkadaşları olabilir...”

Riskli oyunu engelleyen faktörlere zarara uğrama yanıtını veren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY5: “Yani tehlike yani diyebiliriz. Yani tehlikeli şeyler, riskli unsurlar.”

4.3.1.5 Yöneticilerin Okullarında Riskli Oyun Gözlemlene Durumlarına ve Gözlemledikleri Riskli Oyun Türlerine İlişkin Bulgular

Yöneticilere sorulan “Okulunuzdaki çocukların açık alan oyunlarında riskli oyun oynadıklarını gözlemlediniz mi? Gözlemlediyse bahseder misiniz?” sorusuna ilişkin yanıtlar Tablo 38’deki gibi düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında yöneticilerin verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 38: Yöneticilerin Okulunuzdaki Çocukların Açık Alan Oyunlarında Riskli Oyun Oynadıklarını Gözlemlediniz Mi? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 20: Yöneticilerin Riskli Oyun Gözlemlene Durumları ve Gözlemledikleri Riskli Oyun Türleri	Katılımcı
	n
Tema - 1: Gözlemledim.	6
1.1: Gözlemlenen Riskli Oyun Türleri	19
1.1.1: Büyük Yüksekliklerde Oyun	10
1.1.2: İtiş-Kakış Oyunu	4
1.1.3: Yüksek Hızda Oyun	4
1.1.4: Tehlikeli Araç-Gereçlerle Oyun	1

Tema - 2: Gözlemlemedim.	4
TOPLAM	29

Tablo 38 incelendiğinde yöneticilere sorulan okulunuzdaki çocukların açık alan oyunlarında riskli oyun oynadıklarını gözlemlediniz mi sorusuna yöneticilerin birinci tema gözlemledim (n=6) ve ikinci tema gözlemlemedim (n=4) şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Yöneticilerin büyük çoğunluğunun okullarında riskli oyun gözlemledikleri (n=6) sonucuna varılmıştır.

Okullarında riskli oyun gözlemlediğini belirten yöneticiler (n=6) gözlemledikleri riskli oyunlara büyük yüksekliklerde oyun (n=10), itiş-kakış oyunu (n=4), yüksek hızda oyun (n=4) ve tehlikeli araç-gereçlerle oyun (n=1) şeklinde örnek verdikleri görülmüştür.

Bu kapsamda yöneticilerin en sık gözlemledikleri riskli oyun türünün büyük yüksekliklerde oyun (n=10) olduğu sonucuna varılmıştır.

Okullarında riskli oyunu gözlemleyen yöneticilerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KY1: “Gözlemledik, ikaz da ettik. Doğrusunu nasıl oynayabileceğini söyledik.”

KY8: “Evet. Risk her zaman var...”

KY9: “Dediğim gibi kaydırak, salıncak, park vesaire gibi şeyler yani balon, ne bileyim top havuzundaki toplar hep bunlar risk teşkil eder. Günün sonunda biz öyle bakıyoruz yani kesinlikle.”

Okullarında riskli oyunu gözlemlemeyen yöneticilerin yanıtlarına örnekler şu şekildedir:

KY2: “Hayır, gözlemlemedim çünkü öğretmenlerimiz devamlı yanlarında kontrol halinde. Yani bazen kaydırdıktan öyle tehlikeli kayma fır... Denemek istiyorlar ama anında müdahale ediliyor. Fırsat vermiyoruz.”

KY3: “Hayır. Çünkü okulumuz ona göre düzenlendi.”

KY6: “Gözlemlemedim. Çünkü öğretmenler sürekli başlarında, yani buna müsaade vermiyoruz. Çünkü bize emanetler.”

Gözlemledikleri riskli oyun türüne büyük yüksekliklerde oyun örneğini veren yöneticilerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KY1: “kaydırdıktan tersten çıkmak basamaklardan değil de tersten...”

KY3: “...bir tane denge tahtamız var. Üzerinde tek ayak...

KY7: “Kaydırdıktan ters kayma, salıncakta ayakta sallanma... Tahterevalli çocuğun kalkacağını söylemeden kalkıp diğer çocuğu düşürmesi olabilir.”

KY7: “Masaya tırmanma, sandalyeden sandalyeye tırmanma...”

KY7: “Denge tahtası üzerinde yürüme...”

KY9: “Tehlikeli bir durumla sürekli karşı karşıya kalabiliriz aslında. Mesela atıyorum çocuk kaydırağı çıkmıştır, oturup kaymak yerine işte ayağını u aşağıya doğru atmaya çalışır. Ordan aşağı atlamaya çalışabilir yani.”

Gözlemledikleri riskli oyuna itiş-kakış oyunu örneğini veren yöneticilerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KY7: “...sumo güreşi...”

KY8: “Birbirini ittirme...”

KY10: “...taş alıp da arkadaşını vuran çocuğu bilirim... salıncığın kenardaki duran destek demirini alıp da arkadaşını sırtından vuran çocuğu bilirim.”

Gözlemledikleri riskli oyuna yüksek hızda oyun örneğini veren yöneticilerin görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KY6: “...survivor tarzı işte atlamalı, ee iplerin altından geçmeli herhangi bir oyun...”

KY7: “...parkur oyunları...”

Gözlemledikleri oyunlara tehlikeli araç-gereçlerle oyun örneğini veren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY3: “Yarattılar mesela makas oyunundan oynarken yarattılar.”

4.3.1.6 Yöneticilerin Okullarında Çocukların Riskli Oyun Oynayabilecekleri Alanların Bulunma Durumları ve Bulunan Alanlara Yönelik Görüşlerine İlişkin Bulgular

Yöneticilere sorulan “Okulunuzda çocukların riskli oyun oynayabilecekleri açık ve kapalı fiziksel alanlar mevcut mu? Mevcut ise örnek verebilir misiniz?” sorusuna ilişkin yanıtlar Tablo 39’daki gibi düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında yöneticilerin verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 39: Yöneticilerin Okulunuzda Çocukların Riskli Oyun Oynayabilecekleri Açık ve Kapalı Fiziksel Alanlar Mevcut Mu? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 21: Yöneticilere göre Okullarda Çocukların Riskli Oyun Oynayabilecekleri Uygun Alan Bulunma Durumları ve Okullarda Bulunan Alanlar	Katılımcı
	n
Tema - 1: Mevcuttur.	7
1.1: Okullarda Bulunan Alanlar	11
1.1.1: Geleneksel oyun alanları	5
1.1.2: Kapalı oyun alanları	3
1.1.3: Açık oyun alanları	3
Tema - 2: Mevcut değildir.	3
TOPLAM	21

Tablo 39 incelendiğinde yöneticilerin okullarında çocukların riskli oyun oynayabilecekleri uygun alan bulunması durumuna ilişkin birinci tema mevcuttur (n=7) ve ikinci tema mevcut değildir (n=3) şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Yöneticilerin büyük çoğunluğunun okullarında çocukların riskli oyun oynayabilecekleri alanlar bulunduğu (n=7) yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Okullarında çocukların riskli oyun oynayabileceği açık ve kapalı alanların bulunduğunu belirten yöneticilerin (n=7) okullarında bulunan alanların geleneksel oyun alanları (n=5), kapalı oyun alanları (n=3), açık oyun alanları (n=3) olduğunu belirtmişlerdir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak yöneticilerin büyük çoğunluğunun okullarında çocukların riskli oyun oynayabilecekleri uygun alanlara geleneksel oyun alanları (n=5) yanıtını verdikleri görülmüştür.

Okullarında çocukların riskli oyun oynayabilecekleri alanlara geleneksel oyun alanları yanıtını veren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY1: “Yani sadece parkımız var. Başka tehlikeli bir şeyimiz, riskli oyunumuz, alanımız yok.”

KY3: “Mesela parkımız var.”

KY5: “Yani dışarıda park alanımız var...”

KY6: “Dışarıda büyük oyun park yerimiz var...”

Okullarında çocukların riskli oyun oynayabilecekleri alanlara kapalı oyun alanları cevabını veren yöneticilerin görüşleri aşağıda yer almaktadır.

KY5: “...içeride de oyun alanımız var.”

KY6: “...üçüncü katta ee kapalı oyun yerimiz var.”

KY8: “İçeride de kapalı parkımız var...”

Okullarında çocukların riskli oyun oynayabilecekleri alanlara açık oyun alanları cevabını veren yöneticilerin görüşleri aşağıda yer almaktadır.

KY3: “Ekoloji alanımız var...”

KY7: “Açık havada, bahçede...”

KY8: “Futbol sahası kadar büyük bir çim alanımız var.”

4.3.1.7 Yöneticilerin Riskli Oyunun Gerekliliğine Dair Görüşlerine İlişkin

Bulgular

Yöneticilere sorulan “Çocukların riskli oyun oynamaları sizce gerekli midir? Neden?” sorusuna ilişkin yanıtlar Tablo 40’taki gibi düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında yöneticilerin verdikleri yanıtlar 2 tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 40: Yöneticilerin Çocukların Riskli Oyun Oynamaları Sizce Gerekli Midir? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 22: Yöneticilerin Riskli Oyunun Gerekliliğine İlişkin Görüşleri	Katılımcı
	n
Tema - 1: Gereklidir.	8
1.1: Yöneticilere Göre Riskli Oyunun Gerekli Olma Nedenleri	9
1.1.1: Çocuklara yaşam becerilerini kazandırması	5
1.1.2: Çocukların sosyal-duygusal gelişimine katkı sağlaması	2
1.1.3: Çocukların fiziksel gelişimine katkı sağlaması	2
Tema - 2: Gerekli değildir.	2
2.1: Yöneticilere Göre Riskli Oyunun Gerekli Olmama Nedenleri	2
2.1.1: Zarara uğrama	2
TOPLAM	21

Tablo 40 incelendiğinde yöneticilerin çocukların riskli oyun oynamalarının gerekliiliğine dair görüşleri birinci tema gereklidir (n=8), riskli oyun gerekli değildir (n=2) şeklinde belirtilmiştir.

Bu kapsamda yöneticilerin büyük çoğunluğunun çocukların riskli oyun oynamalarını gerekli (n=8) bulduğu sonucuna varılmaktadır.

Tablo 40 incelendiğinde yöneticilerin çocuklar için riskli oyunu gerekli bulma sebepleri çocuklara yaşam becerilerini kazandırması (n=5), çocukların sosyal-duygusal gelişimlerine katkı sağlaması (n=2), çocukların fiziksel gelişimine katkı sağlaması (n=2) şeklinde belirtilmiştir.

Yöneticilerin büyük çoğunluğunun çocukların riskli oyun oynamasını gerekli bulma sebebi olarak riskli oyunun çocuklara yaşam becerilerini kazandırması (n=5) görüşünü savundukları ortaya çıkmıştır.

Çocukların riskli oyun oynamalarının gerekli olmadığı görüşünü savunan yöneticilerin bu durumun sebebini zarara uğrama (n=2) şeklinde belirttikleri görülmüştür. Sonuç olarak yöneticilerin çocukların riskli oyun sonucunda zarara uğrama ihtimalinden dolayı çocukların riskli oyun oynamalarını gerekli bulmadıkları görülmüştür.

Çocukların riskli oyun oynaması gereklidir görüşünü savunan yöneticilerden sebep olarak çocuklara yaşam becerileri kazandırması örneğini veren yöneticilerin görüşleri aşağıda yer almaktadır.

KY3: “E, çünkü mesela örnek veriyorum, yüksekten bir defa düştüğünde daha sonra belki de o kadar ileriye gitmemesini öğrenecek veya mesela deylim masanın kenarına çarparsa zarar görecektir sivri olduğu için ve canı acıyacak. Belki bir dahaki oyunda ona dikkat edecek.”

KY5: “...günlük yaşam becerileri diyebiliriz veya çocuk gelecekte yani bir birey o ... olacak ona hani doğruyu veya işte şöyle bir şey hani... “Yetişkin olmadığı ortamlarda nasıl davranması gerekiyor?”, “Bir durumla veya işte karşılaştığı bir şeyde ne yapması gerekiyor?”, “Hani tehlikeli durumlarda ne yapması gerekiyor?”u önceden belki öğretmek veya farkına vardırarak diyebiliriz.”

KY7: “Risk aldığı durumda başına gelebilecek olan tehlike içinde bir daha yapmama konusunda bilinçlenir ya da dikkat eder.”

KY9: “Çünkü hani canları yandığı zaman, acıdığı zaman atıyorum koşarken düştüğü zaman artık düşmemesi gerektiğini öğrenecektir. Ya da mesela atıyorum kapıyı parmağını sıkıştırdığı zaman artık orada elini çekmesi gerektiğini öğrenecektir. Ya da

atıyorum sandalyeden düştüğü zaman artık daha düzgün oturması gerektiğini öğrenecektir. Yani günün sonunda bu çocukların gelişimleri için yaşamaları lazım.”

Çocukların riskli oyun oynaması gereklidir görüşünü savunan yöneticilerden sebep olarak çocukların sosyal-duygusal gelişimine katkı sağlaması örneğini veren yöneticilerin görüşleri aşağıda yer almaktadır.

KY7: *“Risk benim için özgüvendir... Risk alan çocuk kendine güvenen çocuktur.”*

Çocukların riskli oyun oynaması gereklidir görüşünü savunan yöneticilerden sebep olarak çocukların fiziksel gelişimine katkı sağlaması örneğini veren yöneticilerin görüşleri aşağıda yer almaktadır.

KY3: *“Evet gelişimleri açısından, evet.”*

KY10: *“Risk almadan dengesizliği bir a... Bir yere çıkıp dengesi de bozulabilir. Yakalayıp yakalamayacağı, tutup tutamayacağını da öğrenmesi gerekir.”*

Çocukların riskli oyun oynaması gerekli olmadığı görüşünü savunan yöneticilerden sebep olarak zarara uğrama örneğini veren yöneticilerin görüşleri aşağıda yer almaktadır.

KY2: *“Riske atmaya hiç gerek yok. Çünkü bu kişiden kişiye değişiyor. Ben kontrolcü bir insanım. Yani hep önlem almak taraftarıyım yani.”*

KY4: *“...zarar görebilir oynadığı oyundan çünkü adı üstünde riskli oyun.”*

4.3.1.8 Yöneticilerin Okullarında Önlem Alma Durumları ve Alınan Önlemlere İlişkin Bulgular

Yöneticilere sorulan “Okulunuzun açık alanlarında olumsuz durumlara neden olacak şekilde oynanan riskli oyunlar için gerekli önlemler alınıyor mu? Evet ise, ne gibi önlemler alınmaktadır?” sorusuna ilişkin yanıtlar Tablo 41’deki gibi düzenlenmiştir. Bu soru kapsamında yöneticilerin verdikleri yanıtlar 1 tema ve 1 alt tema altında toplanmış ve bulgular aşağıda sunulmuştur.

Tablo 41: Yöneticilerin Okulunuzun Açık Alanlarında Olumsuz Durumlara Neden Olacak Şekilde Oynanan Riskli Oyunlar İçin Gerekli Önlemler Alınıyor Mu? Sorusuna İlişkin Görüşleri

Kategori - 23: Yöneticilerin Okullarında Önlem Alma Durumları ve Aldıkları Önlemler	Katılımcı
	n
Tema - 1: Önlem alınır.	10
1.1: Alınan Önlemler	19
1.1.1: Güvenli ortam	8
1.1.2: Kapalı alan	6
1.1.3: Yetişkin gözetimi	4
1.1.4: Yaş düzeyine uygun düzenleme yapılması	1
TOPLAM	29

Tablo 41 incelendiğinde yöneticilerin okullarında önlem alma durumlarının birinci tema önlem alınır (n=10) şeklinde sonuçlandığı belirlenmiştir.

Bu kapsamda yöneticilerin tümünün okullarının açık alanlarında olumsuz durumlara neden olacak şekilde oynanan riskli oyunlar için gerekli önlemler aldığı sonucuna varılmaktadır.

Yöneticilerin okullarında aldıkları önlemlere güvenli ortam (n=8), kapalı alan (n=6), yaş düzeyine uygun düzenleme yapılması (n=1) ve yetişkin gözetimi (n=4) örneklerini verdikleri ortaya çıkmıştır.

Bu kapsamda yöneticiler tarafından alınan en yaygın önlemin güvenli ortam (n=8) olduğu sonucuna varılmaktadır.

Alınan önlemlere güvenli ortam örneğini veren yöneticilerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KY2: “Alınıyor tabii ki küçük bir demir parçası bile görsek tamirciyi çağırıyoruz.”

KY3: “...masaların kenarları, süngerlerle kaplamalar... çocukların ulaşılacak istemedikleri şeylerin yüksekte olması...”

KY4: “Bundan örnek zeminler değiştirildi mesela bizim okulumuzda.”

KY6: “...tellerimiz var dışarıda çift tellerimiz onlara ne yaptık? Küçücükler hani gidip üzerlerine çarpmasın diye ekstra plastikten boyları kadar korkuluk da çektik.”

Alınan önlemlere kapalı alan örneğini veren yöneticilerin görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

KY3: “...kapıların sürekli kilitli olması...”

KY6: “...tellerimiz var dışarıda çift tellerimiz...”

KY9: “Kapılar, bütün kapılarımız kilitlidir, iç kapılarımız kilitlidir. Iı... Hiçbir çocuk okuldan dışarı çıkamaz yani kendisi tek başına çıkamaz.”

KY10: “...dört bir tarafı kapalı bir alan...”

Alınan önlemlere yetişkin gözetimi örneğini veren yöneticilerin görüşlerine örnekler şu şekildedir:

KY4: “...parkta çocuklar kesinlikle yalnız bırakılmaz iki tane öğretmen mutlaka yanlarındadır.”

KY8: “Öğretmenimiz hiç başından ayrılmıyor...”

KY9: “...çocuğun başında iki kişinin u gözlemci olması...”

Alınan önlemlere yaş düzeyine uygun düzenleme yapılması örneğini veren yöneticilerin görüşleri şu şekildedir:

KY5: “...yaş grubuna uygundur oyun araçları.”

4.4 Okulların Dış Alanlarının Riskli Oyuna Uygun Olma Durumlarının Gözlemlenmesine İlişkin Bulgular

4.4.1 Okulların Dış Alanlarının Gözlem Formu Kullanılarak Gözlemlenmesine İlişkin Bulgular

Çalışmanın bu kısmında “Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitim gördükleri okulun açık alan özellikleri evrensel standartlara göre riskli oyuna uygun mudur?” araştırma problemini desteklemek amacıyla okulların dış alanları yarı-yapılandırılmış

gözlem formu kullanılarak gözlemlenmiştir. Yarı-yapılandırılmış gözlem formundan edinilen verilerin analiz edilmesi doğrultusunda Tablo 42 düzenlenmiştir. Bu kapsamda edinilen bilgiler 7 tema altında toplanmış ve bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Tablo 42: Okulların Dış Alanlarının Riskli Oyuna Uygun Olma Durumlarına İlişkin Bulgular

Kategori - 24: Okulların Dış Alanlarının Riskli Oyuna Uygun Olma Durumları	Katılımcılar
	n
Tema - 1: Geniş Alan	15
1.1: Mevcut	8
1.2: Kısmen mevcut	5
1.3: Mevcut değil	2
Tema - 2: Yapılandırılmış Materyal	15
1.1: Mevcut	12
1.2: Kısmen mevcut	3
Tema - 3: Yarı-Yapılandırılmış Materyal	15
1.1: Mevcut değil	11
1.2: Kısmen mevcut	3
1.3: Mevcut	1
Tema - 4: Yapılandırılmamış Materyal	15
1.1: Mevcut değil	7
1.2: Kısmen mevcut	5
1.3: Mevcut	3
Tema - 5: Doğal Alanlar	15
1.1: Kısmen mevcut	10
1.2: Mevcut değil	3
1.3: Mevcut	2
Tema - 6: Zemin	15
1.1: Kısmen mevcut	5
1.2: Mevcut değil	5
1.3: Mevcut	5
Tema - 7: Büyük Yükseklikler	15
1.1: Kısmen mevcut	9
1.2: Mevcut değil	6
TOPLAM	105

Tablo 42 incelendiğinde okulların açık alanlarının riskli oyuna uygun olma durumlarına göre incelendiğinde birinci tema geniş alan (n=15), ikinci tema yapılandırılmış materyal (n=15), üçüncü tema yarı-yapılandırılmış materyal (n=15), dördüncü tema yapılandırılmamış materyal (n=15), beşinci tema doğal alanlar (n=15),

altıncı tema zemin (n=15) ve yedinci tema büyük yükseklikler (n=15) olarak belirlenmiştir.

Gözlemlenen okullar belirlenen temalara göre incelendiğinde geniş alan ölçütünün mevcut olduğu okullar (n=8), kısmen mevcut olduğu okullar (n=5), ve mevcut olmadığı okullar (n=2) olduğu gözlenmiştir.

Okulların dış alanlarının büyük çoğunluğunun çocukların oyun oynamaları için yeterince geniş alana sahip oldukları (n=8) sonucuna varılmıştır.

Okullar yapılandırılmış materyal bulunma ölçütüne göre incelendiğinde okullarda yapılandırılmış materyallerin mevcut olduğu (n=12) ve kısmen mevcut olduğu (n=3) belirlenmiştir.

Okulların büyük çoğunluğunun kaydırak, salıncak gibi yapılandırılmış materyallere sahip olduğu (n=12) sonucuna varılmıştır.

Okullar yarı-yapılandırılmış materyal bulunma ölçütüne göre incelendiğinde okullarda yarı-yapılandırılmış materyallerin mevcut olmadığı (n=11), kısmen mevcut olduğu (n=3) ve mevcut olduğu (n=1) belirlenmiştir.

Okulların büyük çoğunluğunda bisiklet, oyun evi gibi yarı-yapılandırılmış materyallerin mevcut olmadığı (n=11) sonucuna varılmıştır.

Okullar yapılandırılmamış materyal bulunma ölçütüne göre incelendiğinde okullarda yapılandırılmamış materyallerin mevcut olmadığı (n=7), kısmen mevcut olduğu (n=5) ve mevcut olduğu (n=3) belirlenmiştir.

Okulların büyük çoğunluğunda su, toprak gibi yapılandırılmamış materyallerin mevcut olmadığı (n=7) sonucuna varılmıştır.

Okullar doğal alanların bulunması ölçütüne göre incelendiğinde okullarda doğal alanların kısmen mevcut olduğu (n=10), mevcut olmadığı (n=3) ve mevcut olduğu (n=2) belirlenmiştir.

Okulların büyük çoğunluğunun doğal alanlara kısmen sahip oldukları (n=10) sonucuna varılmıştır.

Okullar zemin uygunluğuna göre incelendiğinde okullarda uygun zeminlerin kısmen mevcut olduğu (n=5), mevcut olmadığı (n=5) ve mevcut olduğu (n=5) belirlenmiştir.

Bu kapsamda okullarda riskli oyun için uygun alanların bulunmasına ilişkin bir farklılık bulunamamıştır.

Okullar büyük yükseklikler bulunmasına göre incelendiğinde okullarda büyük yüksekliklerin kısmen mevcut olduğu (n=9) ve mevcut olmadığı (n=6) belirlenmiştir.

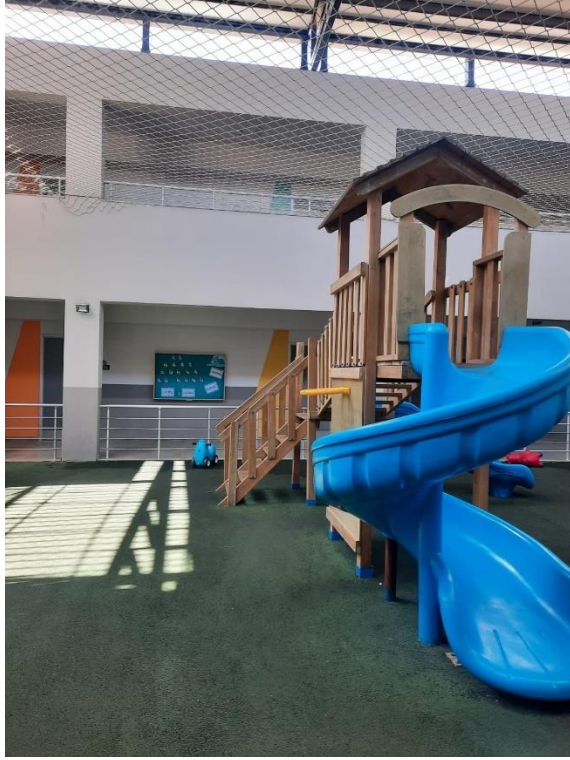
Okulların çocukların oynayabileceği büyük yüksekliklere kısmen sahip oldukları (n=9) sonucuna varılmıştır.

4.4.2 Dış Alanları Gözlemlenen Okullara Ait Görsellerin İncelenmesine İlişkin Bulgular

4.4.2.1 Gözlemlenen Okul 1 (GO1)'in İncelenen Görsellerine Ait Bulgular



Şekil 1: Gözlemlenen Okul 1 (GO1)'de Bulunan Açık Oyun Alanı



Şekil 2: Gözlemlenen Okul 1 (GO1)'de Bulunan Kapalı Oyun Alanı



Şekil 3: Gözlemlenen Okul 1 (GO1)'in Kapalı Oyun Alanında Bulunan Tırmanma Duvarları

GO1'e ait Şekil 1 ve 2 incelendiğinde okulda bulunan açık ve kapalı oyun alanlarının genişlik ve zemin bakımından çocukların itiş-kakış oyunu ve yüksek hızda oyun oynayabilmeleri için uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

GO1'e ait Şekil 3 incelendiğinde kapalı oyun alanında bulunan tırmanma duvarları çocukların büyük yüksekliklerde oyun oynamalarına fırsat vermektedir.

4.4.2.2 Gözlemlenen Okul 2 (GO2)'nin İncelenen Görsellerine Ait Bulgular



Şekil 4: Gözlemlenen Okul 2 (GO2)'de Bulunan Geleneksel Oyun Alanı Ve Açık Oyun Alanı



Şekil 5: Gözlemlenen Okul 2 (GO2)'de Bulunan Ekolojik Alan



Şekil 6: Gözlemlenen Okul 2 (GO2)'de Bulunan Açık Oyun Alanı

GO2'ye ait şekiller incelendiğinde okulda bulunan alanların zemin ve genişlik bakımlarından çocukların itiş-kakış oyunu ve yüksek hızda oyun oynamalarına uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

4.4.2.3 Gözlemlenen Okul 3 (GO3)'ün İncelenen Görsellerine Ait Bulgular



Şekil 7: Gözlemlenen Okul 3 (GO3)'te Bulunan Kapalı Oyun Alanı



Şekil 8: Gözlemlenen Okul 3 (GO3)'te Bulunan Kapalı Oyun Alanı

GO3'e ait Şekil 7 ve 8 incelendiğinde okulun kapalı alanında bulunan oyun alanının zemin ve materyal bakımlarından çocukların büyük yüksekliklerde oyun, itiş-kakış oyunu, yüksek hızda oyun ve tehlikeli araç-gereçlerle oyun oynamalarına uygun alan sağladığı görülmektedir.

4.4.2.4 Gözlemlenen Okul 4 (GO4)'ün İncelenen Görsellerine Ait Bulgular



Şekil 9: Gözlemlenen Okul 4 (GO4)'ün Açık Oyun Alanında Bulunan Yapılandırılmamış Materyaller



Şekil 10: Gözlemlenen Okul 4 (GO4)'ün Oyun Ekipmanlarının Bulunduğu Oyun Odası



Şekil 11: Gözlemlenen Okul 4 (GO4)'ün Açık Oyun Alanında Bulunan Araç-Gereçler

GO7'ye ait Şekil 9, 10 ve 11 incelendiğinde okulun açık oyun alanında yapılandırılmış ve yarı-yapılandırılmış materyallerin bulunduğu görülmektedir. Kürek, sopa, çekiç ve tırmık gibi materyallerin çocukların tehlikeli araç-gereçlerle oyun oynamaları için uygun koşulları sağladığı sonucuna varılmıştır.

Okulun zemininin kauçuk materyalden yapılmış olması çocukların yüksek hızda oyun ve itiş-kakış oyunu oynamalarına fırsat vermektedir.

4.4.2.5 Gözlemlenen Okul 5 (GO5)'in İncelenen Görsellerine Ait Bulgular



Şekil 12: Gözlemlenen Okul 5 (GO5)'te Bulunan Geleneksel Oyun Alanı

GO5'a ait Şekil 12 incelendiğinde geleneksel oyun alanı ve açık oyun alanının birleşik olduğu ve zemin, yükseklik, materyal, genişlik açısından çocukların riskli oyun oynamaları için yeterince güvenli bir alan olmadığı sonucuna varılmıştır.

Bölüm 5

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde uygulanan ölçekler, görüşmeler ve gözlemlerden elde edilen bulguların sonuçları alanyazında bulunan çeşitli araştırmaların sonuçları ile değerlendirilmiş ve araştırmanın alt problemlerinden yola çıkılarak tartışılmıştır.

Anne-babaların riskli oyuna izin verme düzeylerinin anne-babaların cinsiyet, eğitim durumu, yaş, gelir düzeyi, çocuk sayısı ve çocuğun doğum yılı değişkenlerine göre nasıl bir farklılık gösterdiği incelenmiş ve sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Anne-babaların 4-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği'nden aldıkları toplam puanların ortalaması 52,04 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan en düşük toplam puan 21, en yüksek toplam puan 105'tir. Ölçekten alınan toplam puan arttıkça riskli oyuna izin verme düzeyinin arttığı (Ünüvar ve Kanyılmaz, 2017) göz önünde bulundurulduğunda, anne-babaların riskli oyuna izin verme düzeylerinin ortalama olduğu söylenebilir.

Anne-babaların riskli oyuna izin vermelerinin değişkenlere bağlı olarak incelenmesi sonucunda ebeveynlerin riskli oyuna izin vermelerinin cinsiyetlerine göre farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Bu sonucun şaşırtıcı bir biçimde alanyazıdaki diğer araştırma sonuçlarından farklıdır. Cevher-Kalburan ve İvrendi (2015) ebeveynlerin cinsiyeti ve riskli oyuna bakış açıları arasındaki ilişkiyi incelemiştir ve sonuç olarak annelerin riskli oyunu destekleme düzeylerinin babaların riskli oyunu destekleme düzeylerinden daha düşük olduğu ortaya çıkmıştır. Bu durum araştırmaya katılan baba sayısının anne sayısından az olması ile veya KKTC'de

yaşayan babaların Türkiye’de yaşayan babalara göre sosyo-kültürel farklılıklar sebebiyle ebeveynlik tutumlarının farklılaşması ile açıklanabilir. Her iki durumda da ebeveynlerin riskli oyuna karşı tutumlarının cinsiyet faktörüne göre değerlendirilmesine ilişkin ileri araştırmaların yapılması gerekmektedir.

“Anne-babaların riskli oyuna bakış açıları eğitim düzeylerine göre farklılaşır mı?” alt problem cümlesinden yola çıkılarak anne-babaların eğitim düzeylerine göre riskli oyuna izin vermeleri incelendiğinde ebeveynlerin riskli oyuna izin vermelerinin eğitim düzeylerine göre farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Bu sonuç Cevher-Kalburan ve İvrendi (2015) tarafından yürütülen araştırmanın sonuçları ile farklılık göstermektedir. Cevher-Kalburan ve İvrendi’nin yürüttüğü çalışmanın sonuçlarına göre anne-babaların eğitim düzeyleri yükseldikçe riskli oyuna izin verme düzeyleri düşmektedir.

Anne-babaların riskli oyuna izin vermelerinin yaşlarına göre incelenmesi sonucunda 41 yaş üzeri anne-babaların tehlikeli unsurlara yakın oyunlara izin verme düzeylerinin 31-40 yaş arasında olan anne-babaların tehlikeli unsurlara yakın oyunlara izin verme düzeylerinden yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. 4-6 Yaş Çocuklar İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği’nin diğer alt boyutları (riskli oyuna izin verme, çok riskli yüksekliklerde oyun, tehlikeli aletlerle oyun, az riskli yüksekliklerde oyun) yaş değişkenine göre incelendiğinde anne-babaların riskli oyuna izin verme düzeylerinin farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Alanyazında anne-babaların riskli oyuna ilişkin görüşleri ve yaşlarının ilişkisine yönelik bir çalışma bulunmamaktadır.

“Okul öncesi dönemdeki çocukların anne-babalarının riskli oyuna bakış açıları ailenin gelir durumuna göre farklılaşır mı?” alt problem cümlesinden yola çıkılarak anne-babaların sosyo-ekonomik düzeylerine göre riskli oyuna izin vermeleri incelendiğinde ebeveynlerin riskli oyuna izin vermelerinin gelir durumlarına göre

farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Anne-babaların riskli oyuna bakış açılarını etkileyen faktörlere ilişkin araştırmalar incelendiğinde gelir düzeyi değişkeni ile ilgili yapılan araştırmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Fakat bu araştırmanın sonuçlarıyla benzer olarak Cevher-Kalburan ve İvrendi'nin (2015) çalışmasında gelir düzeyinin anne-babanın riskli oyuna ilişkin düşüncelerinin bir göstergesi olmadığı bulgusuna yer verilmiştir.

“Anne-babaların riskli oyuna bakış açıları ailedeki çocuk sayısına göre farklılaşır mı?” alt problem cümlesinden yola çıkılarak anne-babaların riskli oyuna izin vermelerinin ailedeki çocuk sayısına göre incelenmesi sonucunda 1 çocuğa sahip olan anne-babaların tehlikeli aletlerle oyuna izin verme düzeylerinin 2 çocuğa sahip olan anne-babaların tehlikeli aletlerle oyuna izin verme düzeylerinden daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. 4-6 Yaş Çocuklar İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği'nin diğer alt boyutları (riskli oyuna izin verme, çok riskli yüksekliklerde oyun, az riskli yüksekliklerde oyun, tehlikeli doğal unsurlara yakın oyun) incelendiğinde anne-babaların riskli oyuna izin vermelerinin ailedeki çocuk sayısına göre farklılık göstermediği ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bu sonucunun Cevher-Kalburan ve İvrendi'nin (2015) anne-baba tutumları ve riskli oyun arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırma sonuçları ile çeliştiği belirlenmiştir. Cevher-Kalburan ve İvrendi'nin araştırma sonuçları birden fazla çocuğu olan anne-babaların riskli oyuna bakış açılarının daha olumlu olduğu yönündedir. Alanyazında bu alanda bir çalışma olmamasına rağmen, çocuk sayısı arttıkça oynanan riskli oyunun arttığı ve bu nedenle korumacı tutum sergileyen anne-babaların zarara uğrama endişelerinden dolayı riskli oyuna izin verme düzeylerinin düşebileceği tahmin edilmektedir. Bu duruma ek olarak 1 çocuğa sahip anne-babaların 1'den fazla çocuğa sahip anne-babalara göre yetişkin gözetiminin daha etkili olabileceği ve bu nedenle 1 çocuğa sahip anne-babaların

tehlikeli aletlerle oyuna izin verme düzeylerinin artabileceği düşünülmektedir. Bu alanda sonuçlara ulaşılabilmesi için daha ileri araştırmalarda ortamda bulunan çocuk sayısının riskli oyun oynama oranları ve yetişkin gözetimi ile ilişkisinin incelenmesi gerekmektedir.

Araştırmaya 4-6 yaş arasında çocuğu olan anne-babalar dahil edilmiştir. Anne-babaların riskli oyuna izin vermelerinin çocuklarının doğum yılına göre incelenmesi sonucunda 2018 doğumlu çocuğu olan (5 yaş) anne-babaların tehlikeli doğal unsurlara yakın oyuna izin verme düzeylerinin 2019 doğumlu çocuğu olan (4 yaş) anne-babaların tehlikeli doğal unsurlara yakın oyuna izin verme düzeylerinden daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Sandseter, Kleppe ve Sando (2020) tarafından yürütülen çalışma bu sonucu destekler niteliktedir. Bu çalışmaya göre çocukların yaşı arttıkça riskli oyun oynama oranları artmaktadır. Münüroğlu (1999) 5 yaş grubu çocukların ve büyük motor becerilerini geliştirme odaklı oyuncaklarla oynayan çocukların motor becerilerinin yüksek olduğu sonucunu belirtmiştir. Bu kapsamda gelişim özellikleri ve yaşı bakımından 2018 doğumlu çocuğu olan anne-babaların tehlikeli doğal unsurlara yakın oyuna izin verme düzeylerinin daha yüksek olmasının olağan olduğu sonucuna varılmıştır.

4-6 Yaş Çocuklar İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeği'nin diğer alt boyutları (riskli oyuna izin verme, çok riskli yüksekliklerde oyun, tehlikeli aletlerle oyun, az riskli yüksekliklerde oyun) anne-babaların riskli oyuna izin vermelerinin çocuklarının doğum yılına göre değişmesine göre incelendiğinde ebeveynlerin riskli oyuna izin vermeleri ve çocuklarının doğum yılı arasında farklılık olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Riskli oyun ile ilgili çalışmalar incelendiğinde araştırmaların Sandseter'in (2007a) tanım ve kategorilerine dayandığı görülmektedir. Çocukların riskli oyun

oynamalarını etkileyen en önemli unsurlardan olan yetişkinlerin riskli oyun tanımlarına ilişkin çalışmaların kısıtlı olduğu görülmektedir. Yetişkinlerin riskli oyun tanım ve görüşlerine ilişkin tek çalışma Chaney (2018) tarafından bir okulun öğretmen ve ebeveynleriyle yürütülmüştür.

Bu açıdan araştırma Mağusa ilçesindeki okul öncesi kurumlarında çalışan öğretmen, yöneticiler ve çocukları bu okullarda eğitim gören anne-babaların riskli oyuna bakış açılarını incelemesi itibariyle yetişkinlerin riskli oyun tanımlarına ve riskli oyuna bakış açılarına ilişkin kapsamlı bir çalışma olma özelliği ile öne çıkmakta ve ileriki çalışmalara yön verme niteliğindedir.

Anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin riskli oyun tanımları incelendiğinde zarara uğrama, riskli oyun türleri, heyecan verici deneyimler, maceracı oyun ve risk alma gibi farklı tanımlarla karşılaşılmıştır. Bu sonuçlar Chaney'in (2018) araştırma sonuçları ile riskli oyun tanımlarının farklılık göstermesi yönünden benzerlik göstermektedir. Chaney (2018) riskli oyunun tek bir tanım ile tanımlanamayacağını ve anne-baba ve öğretmenlerin tanımlarının çocukluk ve yetişkinlik yılları arasındaki tecrübelerinden etkilendiğini belirtmiştir. Bulgular incelendiğinde yetişkinlerin riskli oyun tanımlarının bu unsurlara ek olarak koruyucu tutumlarından da etkilendiği belirlenmiştir.

Anne-babaların, öğretmenlerin ve yöneticilerin büyük çoğunluğunun riskli oyunu zarara uğrama olarak tanımladığı görülmüştür. Bu kapsamda yetişkinlerin koruyucu tutumları sonucunda riskli oyunu çocuklarının zarara uğrayabileceği tehlikeli oyunlar olarak tanımladıkları sonucuna varılmıştır.

Anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin riskli oyunu tanımlarken en sık kullandıkları riskli oyun türlerinin büyük yüksekliklerde oyun ve tehlikeli araç-gereçlerle oyun olduğu görülmüştür.

Anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin risk ve tehlike kavramlarının farklılaşmasına yönelik görüşleri incelendiğinde yetişkinlerin büyük çoğunluğunun risk ve tehlike kavramları arasında fark olduğu görüşünü belirttikleri ortaya çıkmıştır. Anne-baba ve yöneticilerin risk ve tehlike kavramları tanımlamaları incelendiğinde risk ve tehlike kavramını büyük çoğunlukla yanlış tanımladıkları sonucuna varılmıştır. Risk ve tehlike kavramlarının farklı olduğu görüşü savunan öğretmenlerin büyük çoğunluğu risk ve tehlike kavramlarını doğru tanımlamışlardır. Fakat risk ve tehlike kavramlarını yanlış ve kısmen doğru/eksik tanımlayan öğretmen sayısının doğru tanımlayan öğretmen sayısından fazla olduğu belirlenmiştir.

Bu durum Lupton ve Tulloch'un (2002) araştırmasının yetişkinlerin risk ve tehlike kavramlarını birbirlerinin yerine ve risk kavramını olumsuz bir biçimde kullanmaları sonucu ile tutarlıdır.

Anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin riskli oyunu gözlem durumları incelendiğinde katılımcıların büyük çoğunluğunun riskli oyunu gözlemledikleri görülmüştür. Gözlemlenen riskli oyun türleri incelendiğinde katılımcıların en sık gözlemlediği riskli oyun türünün büyük yüksekliklerde oyun olduğu sonucuna varılmıştır. Katılımcıların ikinci en sık gözlemlediği riskli oyun türleri incelendiğinde anne babaların tehlikeli araç-gereçlerle oyun, öğretmenlerin yüksek hızda oyun ve yöneticilerin itiş kakış oyunu yanıtını verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Sandseter, Kleppe ve Sando'nun (2020) ve Sandseter'in (2009a) araştırmaları bu sonucu destekler niteliktedir. Sandseter, Kleppe ve Sando (2020) en sık gözlemlenen riskli oyun türlerinin büyük yüksekliklerde oyun, yüksek hızda oyun ve itiş-kakış oyunu olduğunu, Sandseter (2009a) ise büyük yüksekliklerde oyun ve yüksek hızda oyun olduğunu belirtmiştir. Bu çalışmalardan farklı olarak anne-babaların tehlikeli araç-gereçlerle oyunu da sıklıkla gözlemlediği görülmüştür.

Anne-babaların çevrelerinde çocuklarının riskli oyun oynayabileceği alanlara dair görüşleri incelendiğinde anne-babaların büyük çoğunluğunun çevrelerinde çocuklarının riskli oyun oynamaları için uygun alan bulunduğunu belirttikleri görülmüştür. Anne-babaların çevrelerinde bulunan alanların tasarım, malzeme ve mimari özelliklerine göre incelediklerinde anne-babaların büyük çoğunluğunun çevrelerinde bulunan alanlar ile ilgili güvenli değil görüşünü belirttikleri sonucuna varılmıştır. Anne-babaların büyük bir kısmının çevrelerinde riskli oyuna uygun alanların bulunduğunu belirtmeleri ve bu alanları daha sonrasında güvenli olmayan alanlar olarak nitelendirmeleri anne-babaların risk ve tehlike kavramlarını karıştırdıkları şeklinde yorumlanabilir.

Anne-babaların evlerindeki alanların riskli oyun için güvenli olma durumlarına dair görüşleri incelendiğinde anne-babaların büyük çoğunluğunun evlerinde bulunan alanların riskli oyun için yeterince güvenli olduğu sonucuna varılmıştır. Evlerindeki alanların yeterince güvenli olmalarına sebep olarak anne-babaların büyük çoğunluğunun yetişkin gözetimi, alınan önlemler ve güvenli ortam yanıtlarını verdikleri ortaya çıkmıştır.

Anne-babaların dış alanların riskli oyun için yeterince güvenli olmasına dair görüşleri incelendiğinde anne-babaların büyük çoğunluğunun dış alanların güvenli ortamlar ve yetişkin gözetimi unsurlarından dolayı güvenli alanlar olduklarını belirttikleri sonucuna varılmıştır.

Çocuklar oyun oynarken sıklıkla yetişkinlerin kontrolleri dahilinde gözetim altındadır. Böylece yetişkinler çocuklarının ne yaptıklarını ve nereye gittiklerini düzenleyerek çocuğun güvenliğini sağlarlar (Kytä, 2004; Sandseter 2009). Smith (1998) yetişkin gözetimi altında çocukların risk almalarını en iyi düzenleme yolunun güvenli bir ortamda risk ile karşılaşmaları olduğunu belirtmiştir. Cevher-Kalburan ve

İvrendi (2015) çocukların riskli oyuna teşvik edilmeden önce oyun alanlarında yetişkinlerin güvenlik önlemleri almaları gerektiğini vurgulamışlardır. Bu kapsamda anne-babaların evlerinde ve dış alanlarda çocuklarının riskli oyun oynamaları için gerekli güvenli ortamı yetişkin gözetimi ve güvenli ortam ile oluşturdukları sonucuna varılmıştır. Yetişkin gözetimi çocukların gelişimleri için yararlı olan riskler ile karşılaşmalarını engelleyen bir faktör olarak karşılaşılabılır (Furedi, 2001; Gill, 2007). Katılımcı anne-babaların gözetimleri altında çocukların riskli oyun oynamalarının nasıl etkilendiğine dair bir veriye ulaşılamamıştır. Yetişkin gözetiminin çocukların güvende kalmalarını sağlarken riskli oyun oynamalarını kısıtlaması veya teşvik etmesi üzerine ileri çalışmalar yapılmalıdır.

Evlerindeki alanların riskli oyun için güvenli olmadığı yönünde görüş belirten anne-babaların bu duruma sebep olarak çoğunlukla tehlikeli araç-gereçlerin bulunma durumunu gösterdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Dış alanların riskli oyun için yeterince güvenli olmadığı görüşünü belirten anne-babaların büyük çoğunluğu dış alanlardaki sert zemin, kırık oyun materyallerinin bulunmasının çocukların zarara uğraması ile sonuçlanabileceğini belirtmişlerdir. Oyun alanlarındaki sert zeminler; oyun materyallerinin demir, ahşap gibi materyallerinin aşırı kullanım sonucu yıpranmaları ve kırılmaları oyun alanlarında tehlikeye yol açabilmektedir (Özgen ve Özgüç, 1994). Bu nedenle oyun alanlarının düzenli olarak kontrol edilmesi ve güvenliği sağlama açısından düzenlemeler yapılması önerilmektedir.

Anne-babaların çevrelerinde çocuklarının riskli oyun oynayabileceği uygun alanlara örnek olarak sıklıkla açık oyun alanları ve geleneksel oyun alanlarını verdikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmen ve yöneticilerin okullarında bulunan alanlara ilişkin görüşleri incelendiğinde büyük çoğunlukla okullarında riskli oyuna uygun

koşullar bulunduğuna dair görüş belirttikleri sonucuna varılmıştır. Öğretmen ve yöneticilerin büyük çoğunluğunun okullarında riskli oyuna uygun alan olarak geleneksel oyun alanlarını örnek verdikleri görülmüştür. Anne-baba, öğretmen ve yöneticiler geleneksel oyun alanlarını riskli oyuna uygun olarak nitelendirmişlerdir fakat çalışmalar geleneksel oyun alanlarının çocukların riskli oyun oynamalarını, yaratıcılıklarını ve bütüncül gelişimlerini yeterince desteklemediğini göstermektedir (Mccord, 1971; Olgan & Kahriman-Öztürk, 2011; Ayan ve Ulaş, 2015; Özgüner ve Şahin, 2009; akt: Banko ve diğ., 2018).

Anne-babaların çocuklarının riskli oyun oynamalarını destekleme durumları incelendiğinde anne-babaların büyük çoğunluğunun çocuklarının riskli oyun oynamalarını desteklediği sonucuna varılmıştır. Anne-babaların riskli oyunu desteklemelerine sebep olarak riskli oyunun çocukların gelişimlerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Anne-babaların riskli oyunun özgüven gelişimi dolayısıyla sosyal-duygusal gelişime katkı sağladığı görüşünün öne çıktığı görülmüştür. Little (2010) tarafından ebeveynlerin risk alma konusundaki inançları ile çocuklarının risk alma davranışına verdikleri tepkiler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla yürütülen çalışmanın sonucunda ebeveynlerin risk almanın çocukların gelişimleri için gerekli olduğu ve çocukların özgüven gelişimlerine katkı sağladığı gerekçesi ile çocuklarının risk alma davranışlarını destekledikleri sonucuna varılmıştır. Yeni Zelandalı anne-babaların riskli oyuna karşı tutumlarının incelendiği bir araştırmada anne-babaların riskli oyunun çocukların gelişimleri için yararlı olduğu görüşünü bildirdikleri ortaya çıkmıştır (Jelleyman ve diğ., 2019). Anne-baba görüşleri ile riskli oyunu destekleme düzeyleri incelendiğinde bu araştırmanın iki çalışmanın sonuçlarıyla örtüştüğü görülmektedir.

Çocuklarının riskli oyun oynamasını desteklemeyen anne-babaların bu duruma sebep olarak zarara uğrama görüşünü belirtmeleri anne-babaların koruyucu tutum sergilemelerinden dolayı çocuklarının riskli oyun oynamalarını desteklemedikleri sonucunu ortaya çıkarmıştır. Anne-babaların çocukların yaralanması gibi endişelerinden kaynaklanan koruyucu tutumlarının çocukların riskli oyun oynamalarını engellemektedir (Alat, Akgümüş ve Cavalı, 2012).

Yapılan araştırmalar riskin önemini ve çocukların gelişimlerine katkılarını kanıtlamışlardır (Tovey, 2010; Stephenson, 2003; Closter ve Gleeve, 2008). Bununla birlikte risk alma fırsatı olmayan çocukların sağlık ve gelişimlerinde olumsuz etkiler görüldüğü de kanıtlanmıştır (Eager ve Little, 2011; Greenland, 2010). Çocuklar sağlıklı bir şekilde gelişim gösterebilmek için güvenli ortamlarda risk alabilecekleri fırsatlara ihtiyaç duyarlar. Çocuklar için güvende olmak aynı zamanda öğrenebilmeleri için risk alabilmeleri anlamına gelmektedir (Gill, 2007).

“Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyuna bakış açıları nasıldır?” alt problem cümlesine ilişkin yanıtlara ulaşmak için öğretmenler ile uygulanan ölçek ve yarı-yapılandırılmış görüşmelerin sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı-Öğretmen Formu’ndan aldıkları ortalama toplam puan 89,65’tir. Ölçekten alınabilecek en düşük toplam puan 41, en yüksek toplam puan 120’dir. Ölçekten alınan puan arttıkça öğretmenlerin riskli oyunu destekleme düzeylerinin arttığı (Karaca ve Uzun, 2020) göz önünde bulundurulduğunda öğretmenlerin riskli oyunu destekledikleri ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin cinsiyeti ve riskli oyuna bakış açıları incelendiğinde erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre riskli oyunun gereğine inanma düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Fakat araştırmaya katılan erkek öğretmenlerin

sayısının kadın öğretmenlere kıyasla çok az olması göz ardı edilmemelidir. Bu nedenle cinsiyet faktörünün öğretmenlerin riskli oyuna bakış açılarına etkisinin incelenmesi için ileri çalışmalara ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin eğitim durumu ve yaş değişkeni ile riskli oyuna bakış açıları incelendiğinde öğretmenlerin riskli oyuna bakış açılarının mezun oldukları programa ve yaşlarına göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Öğretmenlerin riskli oyuna karşı tutumlarının yaş değişkenine göre farklılık göstermemesi, Sandseter'ın (2013) araştırmasında öğretmenlerin yaşı ve riskli oyuna izin verme durumları arasında korelasyon bulunmaması sonucu ile tutarlılık göstermektedir. Višnjić Jevtić, Sadownik ve Halavuk (2022) araştırmalarında öğretmenlerin eğitim düzeyleri yükseldikçe riskli oyuna izin verme durumlarında bir farklılık saptanmadığına yönelik sonuçları bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Öğretmenlerin mesleki kıdem ve sınıf mevcudu değişkenlerine göre riskli oyuna bakış açıları incelendiğinde öğretmenlerin riskli oyuna karşı tutumlarının mesleki kıdem yıllarına ve sınıf mevcuduna göre farklılık göstermediği belirlenmiştir. Bu sonuç Turgut-Kurt (2022) tarafından yürütülen çalışmanın öğretmenlerin mesleki tecrübe yıllarına ve sınıf mevcuduna göre riskli oyuna karşı tutumları arasında farklılık bulunmaması sonucu ile tutarlılık göstermektedir.

Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne göre riskli oyuna bakış açıları incelendiğinde özel anaokulu öğretmenlerinin kreş ve MEB anaokulu öğretmenlerine göre gereğine inanma oranlarının daha yüksek olması sebebiyle riskli oyuna karşı daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları belirlenmiştir.

Özel anaokulunda görev yapan öğretmenlerin kreş ve MEB anaokulunda görev yapan öğretmenlere göre kaygı duyma düzeylerinin daha düşük olduğu görülmüştür.

Riskli davranışları ayırt etme alt kategorisine göre kreş ve özel anaokulu öğretmenlerinin riskli davranışları ayırt etme düzeylerinin MEB anaokulu öğretmenlerinden yüksek olduğu belirlenmiştir.

Bu kapsamda özel anaokulu öğretmenlerinin kreş ve MEB anaokulu öğretmenlerine göre riskli oyuna karşı daha olumlu bakış açısına sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Bu sonuç Turgut-Kurt'un (2022) araştırmasının özel anaokulu öğretmenlerinin devlet okulu öğretmenlerine göre riskli oyuna karşı daha olumlu tutuma sahip oldukları sonucu ile tutarlıdır.

Öğretmenlerin sınıflarında riskli oyuna fırsat verme durumları incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sınıflarında riskli oyuna yetişkin gözetimi ve önlem alınması durumlarında fırsat verdikleri sonucuna varılmıştır. Bu durumda öğretmenlerin riskli oyuna fırsat verme durumlarının güvenlik çerçevesinde yer aldığı görülmektedir. Višnjić Jevtić, Sadownik ve Halavuk (2022) çalışmalarında öğretmenlerin çoğunluğunun kendilerini gözlemleyici öğretmen olarak nitelendirdikleri sonucuna yer vermişlerdir. Araştırmacılar öğretmenlerin gözlemleyici rol üstlendikleri zaman riskli oyuna karşı iki farklı tutum içinde olabileceklerini vurgulamışlardır. Gözlemleyici öğretmenlerin çocukların riskli oyun keşif ve esnekliklerine uyum sağlayarak veya çocukların etkinliklerini güvenlik kurallarının belirlemiş olduğu sınırlar içerisinde destekleyerek tutum sergiledikleri belirtilmiştir. Bu araştırma kapsamında öğretmenlerin riskli oyuna fırsat verme durumlarının güvenlik çerçevesinde yetişkin gözetimi tutumu sergilenerek çocukların riskli oyun etkinliklerinin desteklendiği görülmektedir.

Öğretmen ve yöneticilerin riskli oyunu engelleyen faktörlere ilişkin görüşleri incelendiğinde öğretmen ve yöneticilerin büyük çoğunluğunun anne-baba ve öğretmenlerin riskli oyunu engellediğini belirttikleri ortaya çıkmıştır. Ebeveynlerin

koruyucu tutumları dolayısıyla öğretmenlerin bir kısmı okullarda riskli oyunu engelleyen faktör olarak rol aldıklarını belirtmişlerdir.

Çocukların riskli oyun oynamalarını engelleyen faktörleri inceleyen araştırmalardan benzer sonuçlar alındığı görülmüştür. Örneğin farklı ülkelerde okul öncesi öğretmenleri çocukların yaralanmalarından sorumlu tutulmanın çocukların riskli oyun oynamalarını kısıtlamalarında rol oynadığını belirtmişlerdir (Bundy ve diğ., 2009; Little ve diğ., 2011; akt: Sandseter, Kleppe ve Sando, 2020). Sandseter ve Sando (2016) çocukların oyunlarının kısıtlanma sebeplerine ilişkin yöneticilerin ve öğretmenlerin yaralanma endişelerinin yanı sıra toplum baskısı gibi dış etmenler olduğunu ve yöneticilerin en sık belirttiği dış etmenin ebeveyn baskısı olduğunu vurgulamıştır.

Öğretmenlerin riskli oyunun çocukların doğasında olma durumlarına dair görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin neredeyse tümünün riskli oyunun çocukların doğasında olduğunu belirttikleri görülmüştür. Öğretmenlere göre bu durum çocukların merak duygusu, keşfetme isteği, çocukların risk kavramını bilmemesi, korkunun sonradan öğrenilmesi, içgüdüsel dürtü ve heyecan verici deneyimlerden kaynaklanmaktadır.

Öğretmenlerin riskli oyunun çocukların gelişim süreçlerinin doğal bir parçası olduğunu bilmeleri çocukların güvenli ortamlarda riskli oyun oynayabilmeleri için fırsat oluşturmaları açısından önemlidir. Brussoni ve diğ., (2012) riskli oyunun çocukların sağlıklı gelişimleri için gerekli olduğuna kanıt olarak çocukların riske doğal eğilimleri olması gerekçesini göstermişlerdir. Çocukların risk eğilimlerinin evrensel olduğuna dair başka araştırmalar da bulunmaktadır (Sandseter ve Kennair, 2011; Bruner ve diğ., 1976; akt: Brussoni ve diğ., 2012).

Bazı teoriler çocukların meraklı doğduklarını kabul etmekle birlikte çocukların yeni veya zor bir görevle karşılaşmalarının merak duygusu uyandırdığı da belirtmektedir (Hodgkin, 1976). Çocuklar meraklarını gidermek, kendilerini ve becerilerini keşfedebilmek için fiziksel zorluk ve keşif içeren oyunlar oynarlar (Gurholt ve Sanderud, 2016; Stephenson, 2003; akt: Harper, 2017). Böylece çocukların risk almaya yatkınlıklarının, merak duygularının ve keşfetme isteklerinin doğal sürecin bir parçası olup birbirlerini etkiledikleri söylenebilir.

Öğretmenlerin riskli oyunun çocuklar üzerindeki etkilerine dair görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun riskli oyunun çocukları olumlu etkiledikleri yönünde görüş belirttikleri sonucuna varılmıştır. Riskli oyunun çocuklar üzerindeki olumlu etkilerine örnek veren öğretmenlerin büyük çoğunluğunun riskli oyunun çocukların sosyal-duygusal gelişimlerine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Öğretmenler ayrıca riskli oyunun çocuklara yaşam becerilerini öğretme, çocukların yaparak yaşayarak öğrenme ve fiziksel gelişimlerine katkı sağlama, yaratıcı düşünme becerilerini geliştirme gibi yararları olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu görüşleri riskli oyunun çocukların gelişimi için önemli bulduklarını göstermektedir. Bu sonuç McFarland ve Laird'in (2017) çalışması ile benzerlik göstermektedir. Araştırmada Amerika ve Avustralya'da bulunan öğretmenlerin fiziksel gelişim ve riski değerlendirme gibi yaşam becerilerine katkılarından dolayı riskli oyunu önemli buldukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin riskli oyunun çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerine dair görüşleri incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun zarara uğrama görüşünü belirttikleri görülmüştür. Maynard'ın (2007) çalışmasında yer alan öğretmenlerin risk almanın olumsuz sonuçlanabilmesi sebebiyle çocukların güvenliği için kontrolleri artırması yönünden bu araştırma ile benzerlik göstermektedir.

“Okul öncesi yöneticilerinin riskli oyuna bakış açıları nasıldır?” alt problem cümlesine ilişkin yanıtlara ulaşmak amacıyla yöneticilerle yarı-yapılandırılmış görüşmeler düzenlenmiş ve görüşmelerin sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Yöneticilerin riskli oyuna fırsat verme durumları incelendiğinde yöneticilerin büyük çoğunluğunun riskli oyuna fırsat vermedikleri görülmüştür. Yöneticilerin bu tutumlarının okullarında çocukların yaralanması veya zarara uğraması gibi olumsuz sonuçlarla karşılaşma endişelerinden ve çocukların güvenliğini sağlama sorumluluklarından kaynaklandığı düşünülebilir. Bu durum Little, Sandseter ve Wyver’in (2012) çalışmasında yer alan Norveçli öğretmenlerin başkalarının çocuklarına bakma sorumluluğunun farkında olduklarını belirtmeleri ile benzerlik göstermektedir.

Yöneticilerin riskli oyun gerekliliğine ilişkin görüşleri incelendiğinde yöneticilerin büyük çoğunluğunun riskli oyunun gerekli olduğu yönünde görüş belirttiği görülmüştür. Yöneticilere göre risk gerekliliği konusunda riskin çocuklara yaşam becerilerini öğretmesi, sosyal-duygusal ve fiziksel gelişimlerine katkı sağlaması yönlerinden gerekli olduğu belirlenmiştir. Alanyazında yöneticilerin riskli oyunun gerekliliğine ilişkin görüşlerini konu alan araştırmalar bulunmamaktadır. Fakat riskli oyunun çocukların fiziksel, bilişsel ve sosyal-duygusal gelişimlerine olan katkılarının (Amerikan Pediatri Akademisi ve diğ., 2012; Fjørtoft, 2004; Stephenson, 2003; akt: Çetken-Aktaş ve Sevimli-Çelik 2021) yanı sıra risk yönetimi gibi hayati yaşam becerilerini kazandırması (Gill, 2007) itibarıyla gerekli olduğu birçok araştırmada vurgulanmıştır.

Riskin gerekli olmadığını belirten yöneticilerin çocukların risk sonucu zarara uğrama ihtimallerinden endişe duydukları görülmüştür. Çocukların zarara uğramasına

dair yetişkin görüşleri yetişkinlerin risk sağlayıcılığını olumsuz etkilemektedir (Güler ve Demir, 2016; akt: Moralı, 2019).

Yöneticilerin tümünün riskli durumların okullarda yaratabileceği olumsuz durumlara karşı önlem aldıkları görülmüştür. Yöneticiler okullarında güvenli ortam, kapalı alan, yetişkin gözetimi ve yaş düzeylerine uygun düzenlemeler ile okullarda riskli durumların olumsuz sonuçlarına karşı önlem almaktadırlar. Moralı (2019) da araştırmasında yöneticilerin oyun alanlarının bakım ve düzenlemelerinin önemine dikkat çektiklerini ve oyun alanında problem yaratan durumlarda riski azaltma yönünde önlemler aldıklarını belirtmiştir. Fakat çocukların güvenliğini sağlamak amacıyla yapılan düzenlemeler oyun alanlarında çocukların risk alma olanaklarını sınırlandırabilir. Bu nedenle çocukların güvenliklerini sağlamaya yönelik oyun alanı düzenlemeleri yapılırken çocukların uygun risk alma fırsatlarının göz önünde bulundurulması önerilmektedir.

“Okul öncesi dönemdeki çocukların eğitim gördükleri okulun açık alan özellikleri evrensel standartlara göre riskli oyuna uygun mudur?” alt problem cümlesine ilişkin yanıtlara ulaşmak amacıyla yarı-yapılandırılmış gözlem formu kullanılarak okul oyun alanları gözlemlenmiştir. Gözlem sonuçları aşağıda sunulmuştur.

Gözlemlenen okullarda açık, geleneksel ve kapalı oyun alanları bulunmaktadır fakat bu alanların çoğunluğunu geleneksel oyun alanları oluşturmaktadır. Bu durum Türkiye’de yapılan araştırmaların oyun alanlarının büyük ölçüde geleneksel oyun alanlarından oluştuğu ve yüksek güvenlik önlemleri alınarak düzenlendiği sonucu ile tutarlıdır (Olgan ve Kahriman-Öztürk, 2011; Ayan ve Ulaş, 2015; akt: Banko ve diğ., 2018).

Okulların oyun alanları riskli oyuna uygun olmaları açısından incelendiğinde okulların büyük çoğunluğunun geniş alanlara, yapılandırılmış materyallere sahip olduğunu, yarı-yapılandırılmış ve yapılandırılmamış materyallere sahip olmadığını ve doğal alan, uygun zemin ve büyük yüksekliklere kısmen sahip oldukları ortaya çıkmıştır.

Okullarda bulunan materyallerin sınırlı ve standart geleneksel oyun alanı ekipmanlarından oluşması çocukların riskli oyun etkinliklerini sınırlandırmaktadır (Sandseter, 2009c; Banko ve diğ., 2018). Oyun alanı ve etrafının çocukların yaralanmalarını en aza indirecek şekilde yumuşak zemin kullanılarak düzenlenmesinin de kısıtlı bir şekilde gerçekleştirildiği görülmüştür. Sandseter ve Sando'nun araştırmasında (2016) Norveç'teki okulların yöneticileri ile görüşmelerinde okul oyun alanlarının tırmanma alanı eksikliği, standart oyun alanlarından oluşması, doğal unsur ve su içeren alanların bulunmaması gibi sebeplerden riskli oyunları sınırlandırdıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada belirtilen bu durum gözlemlenen okul alan özelliklerinin riskli oyunu sınırlandırması ile benzerlik göstermektedir.

Okullarda bulunan oyun alanlarının görselleri incelendiğinde okulların büyük çoğunluğunun çocukların büyük yüksekliklerde oyun, yüksek hızda oyun ve itiş-kakış oyunu oynamalarına uygun koşullara sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Gözlemlenen okul alanı özelliklerinin tehlikeli araç-gereçlerle oyun, tehlikeli unsurlara yakın oyun ve çocukların gözden uzaklaşabileceği oyuna uygun koşullara sahip olmadığı görülmüştür.

Bu kapsamda gözlemlenen okul oyun alanlarının risk içeren oyunları destekleyici niteliklere kısmen sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin riskli oyun, risk ve tehlike kavramı tanımlarına ilişkin görüşleri incelendiğinde yetişkinlerin risk kavramını tehlike ile

karıştırdıkları ve bu durum neticesinde riskli oyuna bakış açılarının olumsuz etkilendiği sonucuna varılmıştır. Anne-babaların koruyucu tutumlarının riskli oyuna bakış açılarını ve çocukların riskli oyun oynamalarını etkilediği de sonuçlar arasındadır. Aynı zamanda anne-baba, öğretmen ve yöneticilerin riskli oyuna bakış açılarının birbirlerinden etkilendiği de görülmüştür.

5.1 Öneriler

5.1.1 Okul Öncesi Öğretmenlerine Yönelik Öneriler

- Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyun hakkında farkındalıklarının artırılması ve riskli oyunun yaygınlaştırılması amacıyla riskli oyun konusunda hizmet içi eğitim programlarının düzenlenmesi önerilmektedir.

5.1.2 Anne-Babalara Yönelik Öneriler

- Çocukların riskli oyun oynamalarının teşvik edilmesi adına anne-babalara riskli oyunun yararları ve gerekliliği konusunda aile eğitimi verilmesi önerilmektedir.

5.1.3 Oyun Alanlarına Yönelik Öneriler

- Çocuk oyun alanlarının yeniden değerlendirilerek güvenli ve riskli oyun sağlayıcılığı yüksek oyun alanlarının düzenlenmesi önerilmektedir.

5.1.4 Gelecek Araştırmalara Yönelik Öneriler

- Riskli oyunun çocukların özgüven gelişimi üzerindeki etkisi düşünüldüğünde ileride yapılacak çalışmalarda riskli oyun ve duygu sosyalleşmesi arasındaki ilişkinin araştırılması önerilmektedir.
- Çalışma 4-6 yaş grubu anne-baba, öğretmen ve yöneticilerini kapsamaktadır. Bu nedenle araştırma Sandseter (2007a,b) tarafından hazırlanan 6 riskli oyun kategorisi çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Riskli oyunun 8 kategorisini ve erken çocukluk döneminin tümünü kapsamaması açısından ileriki çalışmalarda

araştırmacıların daha küçük yaş gruplarını da araştırmalarına dahil etmeleri önerilmektedir.

- Araştırmacıların medya yolu ile anne-baba, öğretmen ve yöneticileri riskli oyun hakkında bilgilendirmeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Aksoy, A. B., & Dere Çiftçi, H. (2014), *Erken çocukluk döneminde oyun*, Ankara:

Pagem.

American Academy of Pediatrics, American Public Health Association, & National

Resource Center for Health and Safety in Child Care and Early Education.

(2012), *Preventing childhood obesity in early care and education: Selected standards from caring for our children: National Health and Safety performance Standards; guidelines for early care and education programs (3rd ed)*. Aurora, CO: National Resource Center for Health and Safety in Child Care and Early Education.

Arabacı, N., & Çıtak, Ş. (2017), *Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların "Oyun" ve "Açık Alan (Bahçe)" Etkinlikleri İle İlgili Görüşlerinin İncelenmesi ve Örnek Bir Bahçe Düzenleme Çalışması*, Mediterranean Journal of Educational Research, 11(21), 28-43.

Aral, N. (2000), *Çocuk gelişiminde oyunun önemi*, Çağdaş Eğitim, 25(265), 15-17.

Alat, Z., Akgümüş, Ö. Cavalı, D. (2012), *Okul Öncesi Eğitimde Açık Hava Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüş ve Uygulamaları*, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8(3), 47-62.

- Ayan, S., & Memiş, A. U. (2012), *Erken çocukluk döneminde oyun*, Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi, 14(2), 143-149
- Ayan, S. & Ulaş, M. (2015), *The examination of playground equipments which are used in Turkey according to the models in the developing countries*, Route Educational and Social Science Journal, 2(3), 130- 145.
- Aytaş, G., & Uysal, B. (2017), *Oyun kavramı ve sınıflandırılmasına yönelik bir değerlendirme*. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 15(1), 675-690.
- Baki, A., & Gökçek, T. (2012), *Karma Yöntem Araştırmalarına Genel Bir Bakış*. Electronic Journal of Social Sciences, 11(42).
- Ball, D. J. (2002), *Playgrounds-risks, benefits and choices*, HSE Books.
- Baluja, T. & McGinn, D. (2012), *Parental Fear Contributing to Sedentary Lifestyle of Canadian Children: Report*. Available online:
<https://www.theglobeandmail.com/news/national/parental-fear-contributing-to-sedentary-lifestyle-of-canadian-children-report/article4217180/>
- Banko-Bal, C., & Guler-Yildiz, T. (2021), *An investigation of early childhood education teachers' attitudes, behaviors, and views regarding the rights of the child*, International Journal of Child Care and Education Policy, 15(1), 1-26.

Banko, Ç., Akdemir, K., Koşar, M. G., & Çelik, S. S. (2018), *The Investigation of Outdoor Playgrounds in terms of Supporting Risky Play*, Inonu University Journal of the Faculty of Education (INUJFE), 19(3).

Baykoç Dönmez, N. (2000), *Üniversite Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Bölümü Kız Meslek Lisesi Öğrencileri İçin Oyun Kitabı*, İstanbul: Esin Yayınevi.

Boufous, S., Finch, C., & Bauman, A. (2004), *Parental safety concerns—a barrier to sport and physical activity in children?*, Australian and New Zealand journal of public health, 28(5), 482-486.

Boyer, T. W. (2006), *The development of risk-taking: A multi-perspective review*. Developmental Review, 26(3), 291-345.

Bundy, A. C., Lockett, T., Tranter, P. J., Naughton, G. A., Wyver, S. R., Ragen, J., ve Spies, G. (2009), *The risk is that there is ‘no risk’: a simple, innovative intervention to increase children’s activity levels*, International Journal of Early Years Education, 17(1), 33-45.

Bruner, J. S. (1976), *Nature and uses of immaturity*. In J. S. Bruner, A. Jolly, and K. Sylva (Eds.), *Play: It’s role in development and evolution* (pp. 28-63). Harmondsworth: Penguin Books.

Brussoni, M., Brunelle, S., Pike, I., Sandseter, E. B. H., Herrington, S., Turner, H., ... & Ball, D. J. (2014), *Can child injury prevention include healthy risk promotion?*, Injury prevention, 21(5).

- Brussoni, M., Olsen, L. L., Pike, I., & Sleet, D. A. (2012), *Risky play and children's safety: Balancing priorities for optimal child development*, International journal of environmental research and public health, 9(9), 3134-3148.
- Carver, A., Timperio, A., & Crawford, D. (2008), *Playing it safe: The influence of neighbourhood safety on children's physical activity—A review*, Health & place, 14(2), 217-227.
- Cevher-Kalburan, N. (2014a), *Erken Çocukluk Döneminde Riskli Oyun*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 22(3), 943-960.
- Cevher-Kalburan, N. (2014b), *Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Dış Mekanda Oyun Fırsatları ve Ebeveyn Görüşleri*, Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi, (32).
- Cevher-Kalburan, N. & İvrendi, A. (2015), *Risky play and parenting styles*. Journal of Child and Family Studies, 25, 355-366.
- Chaney, M. (2018), *Exploring toddler risky play: Listening to the voices of parents and teachers of toddlers in one school setting*, Master's Thesis, University of Tennessee.
- Clements, R. (2004), *An investigation of the status of outdoor play*, Contemporary issues in early childhood, 5(1), 68-80.
- Closter, D., & Gleeve, J. (2008), *Give us a go! Children and young people's views on play and risk-taking*. Play Day.

Coffino, J. R., & Bailey, C. (2019), *The Anji Play ecology of early learning*, Childhood Education, 95(1), 3-9.

Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2017), *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*, Sage publications.

Çakırer, B., H. (2017), *Öğrenme Serüveninde Bilgiler Âlemine Oyun İle Seyahat: Oyun Temelli Eğitim Programları*, Erken Çocukluk Eğitimi Mozaïği. (387). Ankara: Nobel Yayınevi.

Çetken-Aktaş, S., & Sevimli-Çelik, S. (2021), *Examining opportunities for risky play in preschool outdoor play areas*, International Journal of Play, 10(3), 285-301.

Demir, N. (2010), *Türk manileri (1. Baskı)*, Ankara: Gazi Kitabevi.

Dereli, A. B. (2023), *MAXQDA: Yaratıcı veri analizi üzerine notlar*, Karadeniz Teknik Üniversitesi İletişim Araştırmaları Dergisi, 13(1), 149-152.

Dereobalı, N., & Çandır, T. (2021), *Erken çocukluk döneminde motor gelişim ve riskli oyun ilişkisi*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (60), 560-581.

Dönmez, N. B. (1992), *Oyun kitabı: Üniversite çocuk gelişimi ve eğitimi bölümü ve kız meslek lisesi öğrencileri için*.

Eager, D., & Little, H. (2011, August), *Risk deficit disorder. In Proceeding of IPWEA International Public Works Conference.*

Edgington, M. (2007). Supporting young children to engage with risk and challenge. *Early Years Update*, 48, 6–8.

Elkind, D. (2007), *The power of play: How spontaneous, imaginative activities lead to happier, healthier children*, Cambridge, MA: Da Capo Lifelong.

Engelen, L., Bundy, A. C., Naughton, G., Simpson, J. M., Bauman, A., Ragen, J., et al. (2013), *Increasing Physical Activity in Young Primary School Children — it's Child's Play: A Cluster Randomised Controlled Trial*, *Preventive Medicine*, 56(5), 319–325. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2013.02.007>.

Ercan, E. S., Polanczyk, G., Akyol Ardıc, U., Yuce, D., Karacetin, G., Tufan, A. E., ... & Tekden, M. (2019), *The prevalence of childhood psychopathology in Turkey: a cross-sectional multicenter nationwide study (EPICPAT-T)*, *Nordic journal of psychiatry*, 73(2), 132-140.

Fjørtoft, I. (2004), *Landscape as playscape: The effects of natural environments on children's play and motor development*, *Children, Youth and Environments*, 14(2), 21–44.

Fraenkel, R.J. & Wallen, E.N. (2006), *How to Design and Evaluate Research in Education*. McGraw-Hill, New York.

Furedi, F. (2001), *Paranoid parenting : Abandon your anxieties and be a good parent*.
London: Penguin.

Gallahue, D., Ozmun J., Goodway J. (2014a), *Motor Gelişimi Anlamak*. Aktop, A. &
Sevimay Özer, D. (Çev., Ed.), *Motor Gelişimi Anlama: Genel Bakış İçinde*
(Sevimay Özer, D. & Aktop, A. Çev. ss. 2-22). (7. Baskı). Ankara: Nobel
Akademik Yayıncılık.

Gibson, J. J. (1979), *The ecological approach to visual perception*.
Boston: Houghton-Mifflin.

Gill, T. (2007), *No fear. Growing up in a risk averse society*, London: Calouste
Gulbenkian Foundation.

Gray, C., Gibbons, R., Larouche, R., Sandseter, E. B. H., Bienenstock, A., Brussoni,
M., ... & Tremblay, M. S. (2015), *What is the relationship between outdoor
time and physical activity, sedentary behaviour, and physical fitness in
children? A systematic review*, International journal of environmental research
and public health, 12(6), 6455-6474.

Greenland, P. (2010), *Physical development*. In T. Bruce (Ed.), *Early
childhood. A guide for students* (pp. 188–192), London: Sage.

Gurholt, K. P., & Sanderud, J. R. (2016), *Curious play: Children's exploration of
Nature*, Journal of Adventure Education and Outdoor Learning, 16(4), 318-
329.

Güler, B. İ., & Demir, E. (2016), *Okul öncesi öğretmenlerinin riskli oyunlara yönelik görüş ve algıları*, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi, 17(02), 97-118.

Hamiden Karaca, N., & Uzun, H. (2020), *Okul Öncesi Öğretmenleri İçin Erken Çocukluk Riskli Oyun Değerlendirme Aracı -Öğretmen Formunun Geliştirilmesi*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 30(2), 247-258.
<https://doi.org/10.18069/firatsbed.735897>

Harper, N. J. (2017), *Outdoor risky play and healthy child development in the shadow of the “risk society”: A forest and nature school perspective*, Child & Youth Services, 38(4), 318-334.

Haskell, W. L., Blair, S. N., & Hill, J. O. (2009), *Physical activity: health outcomes and importance for public health policy*, Preventive medicine, 49(4), 280-282.

Hodgkin, R. A. (1976), *Born curious: New perspectives in educational theory*, London: John Wiley & Sons.

Jelleyman, C., McPhee, J., Brussoni, M., Bundy, A., & Duncan, S. (2019), *A cross-sectional description of parental perceptions and practices related to risky play and independent mobility in children: the New Zealand state of play survey*, International journal of environmental research and public health, 16(2), 262.

Johnson, J. E., Christie, J. F., Yawkey, T. D. (1999), *Play and early childhood development (2nd ed.)*. Longman.

Kanat, T. (2020). Orman okulu uygulamalarının okul öncesi dönem çocukları üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi.

Karaca, N. H., & Aral, N. (2020), *Anne Babaların Çocukların Oynadıkları Riskli Oyun İle İlgili Görüşlerini Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi*, Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 5(2), 72-86.

Karaca, N. H., Yavuz, Ş., & Aydoğuş, R. (2023), *Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Riskli Oyun Oynamalarında Okullarının Fiziksel Ortamlarının Öğretmen Algılarına Etkisinin İncelenmesi*, Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi, 6(1), 48-64.

Karakuzu, E. (2023), *Okul öncesi öğretmenlerine yönelik mesleki gelişim programı: Riskli oyun ile ilgili anlayış geliştirme*.

Katlav, S. (2019), *Oyunun Okul Öncesi Çocuklarda 3-5 Yaş Çocuklarının Gelişimine Etkileri*, The Journal of Academic Social Science Studies, 8(28), 253-273.

Kaya, S. (2013), *Okul Öncesinde Oyunun İşlevleri*, *Eğitışim Dergisi*, 37; Erişim; <http://www.Egitisim.Gen.Tr/Tr/Index.Php/Arsiv/Sayi-31-40/Sayi-37-Ocak-2013/623-Okul-Oncesinde-Oyunun-Islevleri>.

Kleppe, R., Melhuish, E., & Sandseter, E. B. H. (2017), *Identifying and characterizing risky play in the age one-to-three years*, European Early Childhood Education Research Journal, 25(3), 370-385.

Knight, S. (2012), *Why adventure and why risk in the early years?*, ChildLinks, 3, 15-18.

Kyttä, M. (2004), *The extent of children's independent mobility and the number of actualized affordances as criteria for child-friendly environments*, Journal of environmental psychology, 24(2), 179-198.

Little, H. (2015), *Mothers' beliefs about risk and risk-taking in children's outdoor play*. J. Adventure Educ. Outdoor Learn. 15, 24–39.

Little, H. (2010), *Relationship between parents' beliefs and their responses to children's risk-taking behaviour during outdoor play*, Journal of Early Childhood Research, 8(3), 315-330.

Little, H. & Eager, D. (2010), *Risk, challenge and safety: Implications for play quality and playground design*, European Early Childhood Education Research Journal, 18(4), 497-513.

Little, H. (2015), *Mothers' beliefs about risk and risk-taking in children's outdoor play*, Journal of Adventure Education & Outdoor Learning, 15(1), 24-39.

Little, H., Wyver, S., & Gibson, F. (2011), *The influence of play context and adult attitudes on young children's physical risk-taking during outdoor play*, European Early Childhood Education Research Journal, 19(1), 113-131.

- Little, H., & Wyver, S. (2010), *Individual differences in children's risk perception and appraisals in outdoor play environments*, International Journal of Early Years Education, 18(4), 297-313.
- Little, H., & Wyver, S. (2008), *Outdoor play: Does avoiding the risks reduce the benefits?*, Australasian Journal of Early Childhood, 33(2), 33-40.
- Liu, J., Birkeland, Å. (2021), *Perceptions of Risky Play among Kindergarten Teachers in Norway and China*, IJEC.
- Lupton, D., & Tulloch, J. (2002), *'Life would be pretty dull without risk': Voluntary risk-taking and its pleasures*, Health, risk & society, 4(2), 113-124.
- Marlow, C. (2000), *Research methods for generalist social work (3th ed.)*. U.S.A: Brooks/Cole
- Maynard, T. (2007), *Forest Schools in Great Britain: an initial exploration*, Contemporary issues in early childhood, 8(4), 320-331.
- McCord, I. H. (1971), *A creative playground*, Young Children, 342-347.
- McFarland, L., & Laird, S. G. (2018), *Parents' and early childhood educators' attitudes and practices in relation to children's outdoor risky play*, Early Childhood Education Journal, 46(2), 159-168.

- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994), *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*, Sage.
- Miller, B. C. (1996), *Aile araştırma yöntemleri*. (D. Köksal, Çev.). Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları. Bilim Serisi.
- Moralı, D. İ. (2019), *Anaokullarında Sunulan Riskli Oyun Fırsatlarının Fiziksel Özellikler ve Yetişkin Yaklaşımları Bağlamında İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Morrongiello, B. A., & Lasenby-Lessard, J. (2007), *Psychological determinants of risk taking by children: an integrative model and implications for interventions*, Injury prevention, 13(1), 20-25.
- Münüroğlu, S.(1999), *Okulöncesi Dönemdeki Çocukların Motor Performans Derecelerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Çağdaş Eğitim, Yıl:24, Sayı: 256, Ankara.
- New, R., S., Mardell, B., & Robinson, D. (2005), *Early childhood education as risky business: Going beyond what's 'safe' to discovering what is possible [Electronic Version]*, Early Childhood Research & Practice, 7.
- Nikiforidou, Z., Pange, J., & Chadjiadelis, T. (2012), *Risk literacy in early childhood education under a lifelong perspective*, Procedia-Social and Behavioral Sciences, 46, 4830-4833.

Olğan, R. & Kahriman-Öztürk, D. (2011), *An investigation in the playgrounds of public and private preschools*, Education and Science, 36(161), 85-97.

Onur, B., & Güney, N. (2004), *Türkiye'de çocuk oyunları: araştırmalar*, Ankara: Ankara Üniversitesi.

Oktaş, A. (1999), *Yaşamın Sihirli Yılları. Okulöncesi Dönem*, İstanbul: Epsilon Yayınları.

Özbesler, C., & İçağasıoğlu Çoban, A. (2010), *Hastane Ortamında Sosyal Hizmet Uygulamaları: Ankara Örneği*, Toplum ve Sosyal Hizmet, 21(2), 31-46.

Özdamar, K. (1999), *Biostatistic with SPSS*, Kaan Press, Eskişehir.

Özdemir, M., Topuz, R., Bozkurt, İ., & Çağlayan, H. S. (2019), *Engelli Çocuklarda Ergoterapide Oyun*, Spor Bilimlerinde Güncel Çalışmalar, 43.

Özdenk, Ç. (2007), *6 yaş grubu öğrencilerinin psikomotor gelişimlerinin sağlanmasında oyunun yeri ve önemi [The place and importance of play for pschomotor development of six-years age-group nursery children]*. Unpublished master's thesis. Fırat University, Elazığ.

Özgen, Y. & Özgüç, İ. M. (1994), *Çocuk oyun bahçelerinde tasarım sorunları*, Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University, 44(1-2), 101-104.

- Özgüner, H., Şahin, C. (2009), *Isparta Kent Merkezindeki Çocuk Oyun Alanlarının Mevcut Durumu ve Çocukların Bu Alanlara Karşı Davranış Biçimleri*, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri: A, sayı: 1, sayfa: 129-143
- Ünüvar, P. & Kanyılmaz, E. S. (2017), *5-6 Yaş Çocukları İçin Riskli Oyuna İzin Verme Ölçeğinin Geliştirilmesi-Developing Risky Game Allowance Scale For 4-6 Years Children*, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 9(22), 510-523.
- Pehlivan, H. (2016), *Oyunun Gelişim ve Öğrenmedeki Rolü*, Journal Of Human Sciences, 13(2), 3280-92.
- Pellegrini, A.D. & Smith, P. K. (1998), *The development of play during childhood: forms and possible functions*, Journal of Child Psychology & Psychiatry Review,3, 51– 57.
- Play Safety Forum, (Psf), (2012), *Managing Risk in Play Provision: Implementation guide. Risk Analysis (2nd.Ed.)*, England.
- Russ, S. W. (2003), *Play in child development and psychotherapy: Toward empirically supported practice*, Routledge.
- Sandseter, E. B. H. (2009c), *Affordances for risky play in preschool: The importance of features in the play environment*, Early Childhood Education Journal, 36(5), 439-446.

Sandseter, E. B. H. (2007a), *Categorizing risky play—How can we identify risk-taking in children's play?*, European Early Childhood Education Research Journal, 15(2), 237–252.

Sandseter, E. B. H. (2009a), *Characteristics of risky play*, Journal of Adventure Education & Outdoor Learning, 9(1), 3-21.

Sandseter, E. B. H. (2009b), *Children's Expressions of Exhilaration and Fear in Risky Play*, Contemporary Issues in Early Childhood, 10(2), 92–106.

Sandseter, E. B. H., Cordovil, R., Hagen, T. L. & Lopes, F. (2020), *Barriers for outdoor play in early childhood education and care (ECEC) institutions: Perception of risk in children's play among European parents and ECEC practitioners*, Child Care in Practice, 26(2), 111-129.

Sandseter, E. B. H. & Kennair, L. E. O. (2011), *Children's risky play from an evolutionary perspective: The anti-phobic effects of thrilling experiences*, Evolutionary psychology, 9(2), 147470491100900212.

Sandseter, E. B. H. (2013), *Learning risk management through play*. In O. F. Lillemyr, S. Dockett, & B. Perry (Eds.), *Varied perspectives on play and learning: Theory and research on early years education* (pp. 141–157). IAP Information Age Publishing.

- Sandseter, E. B. H., Little, H. & Wyver, S. (2012), *Do theory and pedagogy have an impact on provisions for outdoor learning? A comparison of approaches in Australia and Norway*, Journal of Adventure Education and Outdoor Learning, 12(3), 167–182.
- Sandseter, E. B. H., Kleppe, R. & Sando, O. J. (2020), *The prevalence of risky play in young children's indoor and outdoor free play*, Early Childhood Education Journal, 49(2), 303-312.
- Sandseter, E. B. H. (2012), *Restrictive safety or unsafe freedom? Norwegian ECEC practitioners' perceptions and practices concerning children's risky play*, Child Care in Practice, 18(1), 83-101.
- Sandseter, E. B. H. (2007b), *Risky play among four- and five-year-old children in preschool. In S.O'Brien, P. Cassidy, & H. Shonfeld (Eds), Vision into practice. Making quality a reality in the lives of young children, conference proceedings. Dublin: CECDE.*
- Sandseter, E. B. H. (2009c), *Risky play and risk management in Norwegian preschools—A qualitative observational study*, Safety Science Monitor, 13(1), 2.
- Sandseter, E. B. H. (2010), *Scaryfunny. A qualitative study of risky play among preschool children*. Doctoral Thesis, Norwegian University of Science and Technology, Trondheim, Norway.

Sandseter, E. B. H. & Sando, O. J. (2016), *"We don't allow children to climb trees": how a focus on safety affects Norwegian children's play in early-childhood education and care settings.*

Sando, O. J., Kleppe, R. & Sandseter, E. B. H. (2021), *Risky play and children's well-being, involvement and physical activity*, Child Indicators Research, 14(4), 1435-1451.

Seçer, İ. (2015), *Psikolojik Test Geliştirme Ve Uyarlama Süreci: SPSS ve LISREL Uygulamaları*, Anı Yayıncılık, Ankara.

Sevim, B. S. & Bapoğlu, S. (2020), *Çocukların riskli oyunla ilgili algıları ile ebeveyn tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*, Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi, 5(1), 1-15.

Smith, S. J. (1998), *Risk and our pedagogical relation to children: On playground and Beyond*, New York: State University of New York Press.

Steinsvik, R. M. (2004), *Playgrounds in kindergartens schools and residential areas.*
Paper presented at Winter Cities International 2004 “Challenging winter frontiers”, Anchorage, Alaska.

Stephenson, A. (2003), *Physical risk-taking: Dangerous or endangered? Early Years*, 23(1), 35–43.

- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S. & Ullman, J. B. (2013), *Using multivariate statistics* (Vol. 6, pp. 497-516). Boston, MA: Pearson.
- Tandy, C.A., (1999), *Children's diminishing play spaces: A study of inter-generational change in children's use of their neighbourhoods*. Aust. Geogr. Stud, 37, 154–164.
- Tovey, H. (2007), *Ebook: Playing Outdoors: Spaces and Places, Risk and Challenge*, McGraw-Hill Education (UK).
- Tovey, H. (2010), *Playing on the edge: Perceptions of risk and danger in outdoor play*, Play and learning in the early years, 79-94.
- Tösten, R., Arslantaş, H. İ. & Şahin, G. (2017), *Öğretmenlerin Pozitif Psikolojik Sermayelerinin Tükenmişliğe Etkisi*, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 14(1), 726-744.
- Tuğrul, B., Menekşe, B. O. Z., Uludağ, G., Aslan, Ö. M., Çelik, S. S. & Çapan, A. S. (2019), *Okul öncesi dönemdeki çocukların okuldaki oyun olanaklarının incelenmesi*, Trakya Eğitim Dergisi, 9(2), 185-198.
- Tunçeli, H. İ. & Zembat, R. (2017), *Erken çocukluk döneminde gelişimin değerlendirilmesi ve önemi*, Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 3(3), 1-12.

Turgut Kurt, R. (2022), *Risky Play in Outdoor Early Childhood Settings: Teacher Attitudes and Views*, Master's thesis, Middle East Technical University.

Türk Dil Kurumu (TDK) (2023), *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. Güncel Türkçe Sözlük: <https://sozluk.gov.tr> adresinden alındı.

Valentine, G. (1997), “*Oh Yes I Can.*” “*Oh no you can't*”: *Children and parents' understandings of kids' competence to negotiate public space safely*, *Antipode*, 29(1), 65-89.

Višnjić Jevtić, A., Sadownik, A. R., & Halavuk, A. (2022), *Early Childhood Education teachers' attitudes towards risky play as developed through teacher education and impeded by safety procedures. A report from Croatia*, *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 22(2), 135-147.

Vygotsky, L. S. (1978), *Mind in society: The development of higher psychological processes*, Harvard University Press.

Wallach, F. (1992), *Playground safety: What did we do wrong?*, *Park Recreat.* 27, 52–57.

Wellhousen, K. & Kieff, J. E. (2001), *A constructivist approach to block play in early Childhood*, Cengage Learning.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005), *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.

EKLER

Ek 1: Anne-Babalar için Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu

Tarih:

ANNE-BABALAR İÇİN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Merhaba ben Zeynep Güven,

Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans Programı öğrencisiyim. Doç. Dr. Eda Yazgın danışmanlığında erken çocukluk döneminde riskli oyuna yetişkin bakış açılarını incelemek amacıyla bu araştırmayı yürütmekteyim. Yapılacak olan görüşmede kişisel bilgileriniz gizli tutulacak ve görüşme sonucunda yanıtlarınızdan edinilen bilgiler yalnızca bu araştırmada bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Görüşmenin yaklaşık olarak 30 dakika süreceğini öngörmekteyim. Soruların doğru veya yanlış cevapları yoktur. Sizden istenilen 8 sorudan oluşan bu görüşmede tüm sorulara kendi fikir ve bilgileriniz dahilinde cevap vermenizdir. İzin verdiğiniz takdirde görüşme sırasında ses kaydı alınacaktır. Görüşmelerin kayıt altına alınmasının sebebi görüşme zamanını iyi kullanmak ve cevaplarınızın eksiksiz ve düzenli olarak kaydedilmesidir. Ses kaydı alınmasına onay vermeme hakkına sahipsiniz bu durumda görüşme detaylı olarak not edilecektir. Dilediğiniz zaman araştırmadan çekilme hakkınız vardır. Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer araştırma veya görüşme ile ilgili sorularınız varsa sorularınızı görüşmeye geçmeden önce bana sorabilirsiniz.

GÖRÜŞME SORULARI

1. Sizce riskli oyun nedir?
2. Sizce risk ve tehlike kavramları arasında fark var mıdır? Yanıtınız evet ise, nasıl bir fark olduğunu açıklar mısınız?
3. Daha önce çocuğunuzun riskli oyun oynadığına dair gözleminiz oldu mu? Yanıtınız evet ise, lütfen örnek ile açıklayınız.

4. Çevrenizde çocuğunuzun riskli oyun oynamasını sağlayacak uygun alanlar bulunmakta mıdır? Yanıtınız evet ise, lütfen örnek veriniz.
5. Sizce evinizdeki alanlar çocuğunuzun riskli oyun oynaması için yeteri kadar güvenli mi? Neden?
6. Sizce dış alanlar (park, bahçe) çocuğunuzun riskli oyun oynaması için yeterince güvenli mi? Neden?
7. Çocuğunuz riskli oyun oynamasını destekliyor musunuz? Sebebini belirtir misiniz? Yanıtınız evet ise, nasıl desteklediğinize dair örnek verebilir misiniz?
8. Yaşadığınız çevrede çocuğunuzla birlikte gidebileceğiniz, çocuğunuzun oyun oynayabileceği yerler nelerdir? Sizce bu ortamların tasarımı, malzemesi, mimarisi nasıldır?

Bu sorulara ek olarak riskli oyun hakkında sizin söylemek istediğiniz konular var ise lütfen belirtiniz.

Ek 2: Öğretmenler için Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu

Tarih:

ÖĞRETMENLER İÇİN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Merhaba ben Zeynep Güven,

Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans Programı öğrencisiyim. Doç. Dr. Eda Yazgın danışmanlığında erken çocukluk döneminde riskli oyuna yetişkin bakış açılarını incelemek amacıyla bu araştırmayı yürütmekteyim. Görüşmenin yaklaşık olarak 30 dakika süreceğini öngörmekteyim. Kişisel bilgileriniz gizli tutulacak ve görüşme sonucunda yanıtlarınızdan edindiğim bilgiler yalnızca bu araştırmada bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Sizden istenilen 8 sorudan oluşan bu görüşmede tüm sorulara kendi fikir ve bilgileriniz dahilinde cevap vermenizdir. Soruların doğru veya yanlış cevapları yoktur. İzin verdiğiniz takdirde görüşme sırasında ses kaydı alınacaktır. Görüşmeleri kayıt altına alınmasının sebebi görüşme zamanını iyi kullanmak ve cevaplarınızın eksiksiz ve düzenli olarak kaydedilmesidir. Ses kaydı alınmasına onay vermeme hakkına sahipsiniz. Bu durumda görüşme detaylı olarak not edilecektir. Dilediğiniz zaman araştırmadan çekilme hakkınız vardır. Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer araştırma veya görüşme ile ilgili sorularınız varsa sorularınızı görüşmeye geçmeden önce bana sorabilirsiniz. Hazırsanız şimdi başlayalım.

GÖRÜŞME SORULARI

1. Sizce riskli oyun nedir?
2. Sizce risk ve tehlike kavramları arasında fark var mıdır? Yanıtınız evet ise, nasıl bir fark olduğunu açıklar mısınız?
3. Sınıfınızda çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat veriyor musunuz? Yanıtınız evet ise, örnek verebilir misiniz?

4. Sizce, çocukların riskli oyun oynamalarını engelleyen faktörler nelerdir?
5. Sizce, riskli oyun çocuğun doğasında var mıdır? Neden?
6. Sınıfınızda bulunan çocukların riskli oyun oynadıklarına yönelik gözlemlerinizi oldu mu? Oldu ise, lütfen örnek veriniz.
7. Bulunduğunuz okul çocukların riskli oyun oynamaları için uygun koşullara sahip mi? Yanıtınız evet ise, örnek verebilir misiniz?
8. Sizce riskli oyunun çocuklar üzerindeki etkileri nelerdir?

Bu sorulara ek olarak riskli oyun hakkında sizin söylemek istediğiniz konular var ise lütfen belirtiniz.

Ek 3: Okul Yöneticileri için Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Formu

Tarih:

YÖNETİCİLER İÇİN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖRÜŞME FORMU

Merhaba ben Zeynep Güven,

Doğu Akdeniz Üniversitesi'nde Okul Öncesi Eğitim Yüksek Lisans Programı öğrencisiyim. Doç. Dr. Eda Yazgın danışmanlığında erken çocukluk döneminde riskli oyuna yetişkin bakış açılarını incelemek amacıyla bir araştırma yürütmekteyim. Bu araştırma için okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yöneticiler ile görüşmeler yapmaktayım. Yapılacak olan tüm görüşmelerde kişisel bilgileriniz gizli tutulacak ve görüşme sonucunda yanıtlarınızdan edindiğim bilgiler yalnızca bu araştırmada bilimsel amaçlarla kullanılacaktır. Görüşmenin yaklaşık olarak 30 dakika süreceğini öngörmekteyim. Soruların doğru veya yanlış cevapları yoktur. Sizden istenilen 8 sorudan oluşan bu görüşmede tüm sorulara kendi fikir ve bilgileriniz dahilinde cevap vermenizdir. İzin verdiğiniz takdirde görüşme sırasında ses kaydı alınacaktır. Görüşmelerin kayıt altına alınmasının sebebi görüşme zamanını iyi kullanmak ve cevaplarınızın eksiksiz ve düzenli olarak kaydetmektir. Ses kaydı alınmasına onay vermeme hakkına sahipsiniz bu durumda görüşme detaylı olarak not edilecektir. Dilediğiniz zaman araştırmadan çekilme hakkınız vardır. Bu araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer araştırma veya görüşme ile ilgili sorularınız varsa sorularınızı görüşmeye geçmeden önce bana sorabilirsiniz.

GÖRÜŞME SORULARI

1. Sizce riskli oyun nedir?
2. Sizce risk ve tehlike kavramları arasında fark var mıdır? Yanıtınız evet ise, nasıl bir fark olduğunu açıklar mısınız?

3. Okulunuzda çocukların riskli oyun oynamalarına fırsat veriyor musunuz?

Cevabınız evet ise, örnek verebilir misiniz?

4. Sizce, çocukların riskli oyun oynamalarını engelleyen unsurlar nelerdir?

5. Okulunuzda bulunan çocukların açık alan oyunlarında riskli oyun

oynadıklarını gözlemlediniz mi? Gözlemlediyseniz bahseder misiniz?

6. Okulunuzda çocukların riskli oyun oynayabilecekleri açık ve kapalı fiziksel

alanlar mevcut mu? Mevcut ise örnek verebilir misiniz?

7. Çocukların riskli oyun oynamaları sizce gerekli midir? Neden?

8. Okulunuzun açık alanlarında olumsuz durumlara neden olacak şekilde

oynanan riskli oyunlar için gerekli önlemler alınıyor mu? Evet ise, ne gibi

önlemler alınmaktadır?

Bu sorulara ek olarak riskli oyun hakkında sizin söylemek istediğiniz konular var ise lütfen belirtiniz.

Ek 4: Okul Oyun Alanı Yarı-Yapılandırılmış Gözlem Formu

Tarih:

KURUM GÖZLEMİ İÇİN YARI YAPILANDIRILMIŞ GÖZLEM FORMU

Kurum Adı:	*2	*1	*0
Bahçenin büyüklüğü metrekare başına düşen çocuk sayısı için yeterlidir.			
Yapılandırılmış (tahterevalli, salıncak, kaydırak, tırmanma merdiveni vb.) oyun ekipmanları mevcuttur.			
Yarı-yapılandırılmış (el arabası, oyun evi, bisiklet, kum havuzu vb.) materyaller mevcuttur.			
Yapılandırılmamış materyaller (su, toprak gibi doğal materyaller) mevcuttur.			
Doğaya erişim (ağaçlar, su, çalılar, çimler) mevcuttur.			
Zeminin özellikleri okul öncesi eğitim kurumlarının dış mekanlarının sahip olması gereken niteliktedir.			

Okul bahçesinde büyük yükseklikler (çocuğun tırmanabileceği yerler) mevcuttur.			
---	--	--	--

*2 Evet.

*1 Kısmen.

*0 Hayır.